

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเอง

ของผู้พิการทางการได้ยิน: กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี

INFORMATION ACCESSIBILITY FOR SELF-RELIANCE
OF PERSONS WITH DEAF: CASE STUDY IN CHONBURI

นายปริญญา สิริอัมตะกุล

ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (สสพ.)

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กุมภาพันธ์ 2555

กิตติกรรมประกาศ

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน: กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี เป็นโครงการวิจัยที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อำนวยการสถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (สสพ.) และบรรดานักวิจัยเชิงนโยบาย จึงได้ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจที่จะเข้าใจความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับผู้พิการทางการได้ยิน โดยหวังอย่างยิ่งว่าโครงการวิจัยนี้จะทำให้ผู้พิการทางการได้ยินได้รับประโยชน์เชิงนโยบายต่อไป โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (สสพ.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันดังกล่าวที่ได้ให้โอกาส ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจผู้พิการทางการได้ยินมากขึ้น ขอขอบพระคุณ พญ. วัชรวิภา วัชรวิภา ผู้อำนวยการสถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (สสพ.) ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ทำให้ประเด็นที่ต้องการศึกษามีความชัดเจนขึ้น ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สันศักดิ์ เสริมศรี ด้วยความเมตตาแก่ผู้วิจัย ท่านได้ให้คำแนะนำที่สำคัญ ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. วัฒนนา สุนทรนฤงศ์ ที่ได้อนุเคราะห์ตรวจสอบความสมบูรณ์ของบทคัดย่อภาษาอังกฤษทำให้โครงการวิจัยนี้ก้าวสู่ระดับสากล และที่ขาดไม่ได้ต้องขอขอบคุณ อาจารย์มณีนรัตน์ มิตรปราสาท พี่สาวที่แสนดี ด้วยความห่วงใย และความคำนึงถึงผู้วิจัยตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำโครงการวิจัยเชิงนโยบายนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ (สสพ.) ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณจิตต์ภัทสร บัตรประโคน และคุณวิภาสิริ บุญช่วย สำหรับความเอาใจใส่และความห่วงใยตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งโครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณน้ำใจงามที่ได้รับจากผู้พิการทางการได้ยินทุกคน รวมไปถึงล่ามภาษามือทุกคน สำหรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อการขับเคลื่อนเชิงนโยบายต่อไป และขอขอบใจผู้ช่วยนักวิจัยทุกคนที่ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปอย่างราบรื่น รวมไปถึงการให้ข้อคิดเห็นบางประการอันเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย

คุณประโยชน์ใดที่จะเกิดขึ้นจากโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณบิดา มารดา อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งที่มีชีวิตอยู่ และที่จากไปแล้ว และท้ายที่สุดเพื่อเป็นการระลึกถึงความรักที่มีให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของมารีอาอิมพรมประเสริฐ ขอให้ท่านได้พักผ่อนตลอดกาล

ปริญญญา สิริอิตตะกุล

กุมภาพันธ์ 2555

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการวิจัย: ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเอง
ของผู้พิการทางการได้ยิน: กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี

ชื่อนักวิจัย: นายปริญญา สิริอิตตะกุล

ระยะเวลาโครงการ: 1 มีนาคม พ.ศ.2554 – 31 ตุลาคม พ.ศ.2554

ปีที่พิมพ์ 2555

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน 2) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน 3) เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน เป้าหมายหลักในการวิจัย คือ ผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือในการสื่อสาร หรืออ่านหนังสือได้ จำนวน 20 คน ที่ประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดชลบุรี เป้าหมายรองในการวิจัยครั้งนี้ คือ ล่ามภาษามือ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่ม เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินจะผ่านทางสมาชิกในครอบครัว เพื่อนผู้พิการทางการได้ยิน ล่ามภาษามือ โทรศัพท์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต

ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน คือ การสื่อสาร ซึ่งผู้พิการทางการได้ยินเล็งเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถสื่อสารให้คนทั่วไปเข้าใจความต้องการของตนเองได้ จึงทำให้สังคมไม่เปิดโอกาสให้กับผู้พิการทางการได้ยิน และมองว่าผู้พิการทางการได้ยินไร้ความสามารถ

ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน คือ ล่ามภาษามือ สำหรับผู้พิการทางการได้ยินใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารให้ตรงกับความต้องการของผู้พิการทางการได้ยิน รองลงมา คือ ต้องการให้สังคมเข้าใจวัฒนธรรมการสื่อสารของผู้พิการทางการได้ยิน ที่แสดงออกทางสีหน้า และท่าทาง รวมไปถึงโอกาสจากสังคมเพื่อจะได้แสดงว่าผู้พิการทางการได้ยินมีความสามารถ มีศักยภาพ ไม่เป็นภาระของสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้

คำสำคัญ: การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร/การพึ่งตนเอง/ผู้พิการทางการได้ยิน

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง “ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน: กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน 2) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

เป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือในการสื่อสาร หรืออ่านหนังสือได้ จำนวน 20 คน เป็นชาย 10 คน และเป็นหญิง 10 คน ที่ประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดชลบุรี

เป้าหมายรองในการวิจัยครั้งนี้ คือ ล่ามภาษามือ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่ม เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม สังเกต และการบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่ม การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ข้อมูลทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ถอดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการลงภาคสนามเก็บข้อมูลโดยอาศัยล่ามภาษามือในการแปลความหมายเพื่อเข้าใจตรงกัน และผู้วิจัยทำการบันทึกเครื่องบันทึกเสียง

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดการสนทนากลุ่ม จากตัวแทน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ ผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 10 คน และกลุ่มที่ 2 คือ ล่ามภาษามือ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมสังเคราะห์องค์ความรู้จากขั้นตอนที่ 1 – 2 แล้วจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการเพื่อวิพากษ์องค์ความรู้ที่ได้

ขั้นตอนที่ 4 สรุปองค์ความรู้

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อที่จะได้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน
- 2) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

1. สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ผู้วิจัยสรุปสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

การพึ่งพาตนเองของคนหูหนวก เทคโนโลยี โดยที่คนหูหนวกสามารถพึ่งพาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยอาศัยช่องทางดังต่อไปนี้

โทรศัพท์ส่วนใหญ่จะเลือกบริโภคข่าวสารหรือการรับรู้ข้อมูลต่างๆจากสถานีโทรทัศน์ที่มีจอคำภาษามือ อักษรวิ่งด้านล่างหรือการสังเกตจากสีหน้า ท่าทางของบุคคล

โทรศัพท์ จะใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างบุคคล(คนหูดีและคนหูหนวก) และใช้เป็นสื่อในการบริโภคข่าวสาร รับรู้ข่าวสารหรือเหตุการณ์ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนเอง รวมทั้งเลือกใช้การสื่อสารแบบการส่งข้อความ(message)ทางโทรศัพท์ด้วย

อินเทอร์เน็ต มีหลายช่องทางในการที่จะเลือกรับข้อมูล โดยมากคนหูหนวกจะเลือกใช้บริการสังคมออนไลน์(Social network) ตัวอย่างเช่น facebook twitter ในติดต่อสื่อสาร หรือสนทนากับเพื่อน และบุคคลอื่นๆ ทั้งนี้การใช้ facebook ยังทำให้คนหูหนวกได้รับข่าวสารหรือเหตุการณ์ปัจจุบันในเรื่องต่างๆด้วย

หนังสือพิมพ์ บริโภคข่าวสารบ้านเมืองทั่วไป ทำให้รับรู้และทันต่อเหตุการณ์ในแต่ละวัน ซึ่งคนหูหนวกสามารถที่จะอ่านหนังสือพิมพ์ได้ อาจจะไม่ใช่เนื้อหาทั้งหมด ซึ่งประกอบกับการดูภาพประกอบก็สามารถเข้าใจได้ในบางประเด็น

คนหูหนวกสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี มีความสนใจในเรื่องของการสนทนาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Chat) สามารถใช้โทรศัพท์ได้ โดยผ่านบริการส่งข้อความสั้นๆ (sms) ส่งโต้ตอบไปมาระหว่างเพื่อนด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร พบปะ นัดเจอ ในเรื่องโทรศัพท์

ค่อนข้างมีปัญหา เพราะไม่มีล่ามแปลภาษาให้ ถ้ามีก็มีบางช่อง ซึ่งกรอบหน้าจอของล่ามมีขนาดเล็กเกินไป อีกทั้งยังมีตัววิ่ง, หุ่น และ sms คอยรบกวนอีก ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการรับชม คนหูหนวกมีความสนใจในเรื่องข่าว แต่ช่องที่มีล่าม มีน้อย จำกัดช่องการดูข่าว ดังนั้นข่าวส่วนใหญ่จะได้รับมาจากเพื่อน บางครั้งถ้านั่งดูข่าวกับคนหูดี ก็จะถามว่า นี่ข่าวอะไร ในกรณีที่เป็นคนหูหนวกทั่วไป ที่อยู่ตามต่างจังหวัด ไม่ได้เรียนหนังสือ ส่วนใหญ่มักใช้ภาษามือธรรมชาติตามท้องถิ่น ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลัก รวมถึงการให้การแสดงออกทางสีหน้าช่วยด้วย

ด้านที่ 2 การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

คนหูหนวกสามารถประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป และสามารถทำงานร่วมกับคนหูดีได้เช่นกัน อย่างเช่น การประกอบอาชีพร่วมกับครอบครัว การเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง การประกอบอาชีพหรือธุรกิจส่วนตัว ก่อให้เกิดรายได้ที่สามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยในการเลี้ยงชีพของตนเอง

คนหูหนวก 1 คน มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ครอบครัวต้องสนับสนุน รัฐบาลมีส่วนช่วยเหลือในการทำงาน เช่น ในบริษัท มีพนักงาน 100 คน ต้องมีคนพิการอย่างน้อย 1 คน คนหูหนวกที่เป็นเด็กจะมีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ครอบครัวต้องสนับสนุนเต็มที่ เนื่องจากยังไม่มียานพาหนะ ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แต่ถ้าเป็นคนหูหนวกที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ครอบครัวไม่ต้องสนับสนุนมาก เพราะสามารถหางานทำได้ ช่วยเหลือตัวเองได้ ในเรื่องของวัตถุสิ่งของต่างๆ ก็มีความแตกต่างกัน คนหูหนวกที่ฐานะไม่ค่อยดี ก็ไม่มีของดีๆ ใช้ ทำให้เกิดการเปรียบเทียบเกิดขึ้นได้ ในกรณีที่คนหูหนวกเป็นเด็ก และได้นำมาฝากไว้กับทางโรงเรียน ถ้าฐานะที่บ้านของเด็กไม่ค่อยดี ก็จะฝากไว้กับโรงเรียนประมาณ 3-4 เดือน ไม่ได้กลับบ้าน แต่ถ้าเป็นเด็กที่ฐานะทางบ้านดี ทางบ้านก็จะมารับทุกวันศุกร์ ด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาล ถ้าเป็นโรงเรียน รัฐบาลจะให้งบมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆตามจำนวนเด็ก ในส่วนของวิทยาลัย รัฐบาลจะส่งเสริมให้เรียนฟรี แต่ค่าใช้จ่ายอื่นๆต้องออกเอง

ด้านที่ 3 การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self reliance)

การพึ่งทรัพยากรธรรมชาติของคนหูหนวกนั้น โดยจะเน้นไปที่การใช้ทรัพยากรบุคคล อย่างเช่น การใช้ล่ามภาษามือ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ มีความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการสื่อสารมากขึ้น และมีการใช้ภาษาธรรมชาติในการสื่อสาร เช่น ต้องการมะม่วง ก็ชี้ไปที่มะม่วง ก็ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งคนหูหนวกนั้นก็สามารถจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้

คนหูหนวกจะใช้แต่น้ำไฟ ไม่ค่อยได้เปิดแอร์ สามารถหาทรัพยากรต่างๆได้ด้วยตนเอง ไปห้างสรรพสินค้าได้ ซื้อของเองได้ ไม่ต้องพึ่งคนอื่น มีการรวมตัวกันวันอาทิตย์เพื่อรับข่าวสารจากคนหูหนวกด้วยกัน ยกตัวอย่างในชลบุรี วันศุกร์-เสาร์ จะนัดรวมตัวกันที่ถนนคนเดิน แหลมแท่น ในด้านของครอบครัว อนุญาตให้ออกไปนัดพบได้ค่อนข้างตามใจ ดีกว่าอยู่บ้านเฉยๆ แต่ถ้าเป็นเด็กที่อยู่โรงเรียนโสตฯ ทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้ออกไปข้างนอก ถ้าจะไป ต้องมีครูคุมออกไปด้วย

ด้านที่ 4 การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

ในเรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนรอบคร้วตนเองได้ เนื่องจากคนในครอบครัวมีความเข้าใจ ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนหูหนวก จึงส่งผลให้การอยู่ร่วมกันระหว่างคนรอบคร้วเป็นไปอย่างราบรื่น

เรื่องของการทำงาน คนหูหนวกนั้นสามารถที่จะทำงานร่วมกับคนหูดีได้ ในการทำงานนั้น บางครั้งก็เกิดปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมงาน แต่ก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ โดยการให้กำลังใจตนเอง รวมทั้งการมีจิตใจที่เข้มแข็ง

คนหูหนวกจะรู้สึกไม่แตกต่างถ้ามีเพื่อนเป็นคนหูหนวกด้วยกันแต่จะรู้สึกหวั่นๆถ้าต้องไปอยู่กับคนหูดี เพราะเวลาคนหูดีพูดอะไรกันก็อยากเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย เวลามีปัญหาเลือกที่จะปรึกษาเพื่อนมากกว่า เชื้อเพื่อน หรือบางครั้งก็มาระบายให้ล่ำ เป็นการมาระบายเฉยๆแล้วก็ไป ไม่ต้องการให้ล่ำเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ส่วนมากเวลาเกิดปัญหา ล่ำมักจะรู้เป็นคนสุดท้าย ทางล่ำเองก็มีปัญหาหนักใจ อย่างเช่น คนหูหนวก ขอให้โทรไปขอเงินที่บ้าน ถ้าไม่ทำให้ ก็จะมีการบอกต่อทำให้เกิดปัญหาการต่อต้านล่ำคนๆนั้น

ด้านที่ 5 การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

คนหูหนวกสามารถที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และสังคมได้ โดยจะมีการพบปะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน อย่างเช่นในวันหยุด จะมีการรวมกลุ่มกันของคนหูหนวก เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆขึ้น เช่น การไปเที่ยว ซ้อมปิ้ง รวมทั้งการใช้บริการสังคมออนไลน์สนทนากับเพื่อน

ในเรื่องของการทำงาน คนหูหนวกอยากทำงาน ไม่อยากเรียนต่อ ไม่ต้องเรียนจบสูงมากก็ได้ ปวส.ก็พอ อยากมีเงินเป็นของตัวเอง ไม่ต้องขอที่บ้าน อยากดูแลตัวเอง ด้านความสัมพันธ์เรื่องงานกับคนทั่วไป จะสนใจแต่งานของตัวเอง ไม่ค่อยสนใจคนอื่น อยู่กับตัวเอง ไม่ค่อยเข้าหาคนหูดี เพราะอาย แต่ถ้าเป็นล่ำจะกล้าสื่อสาร กล้าเข้าหา เวลาทำงาน เขาจะตั้งใจกับงานของเขาเพียงคนเดียว รับผิดชอบเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานของตัวเองให้เสร็จเป็นพอ จะไม่ค่อยไปช่วยเหลือคนอื่น บอกให้ทำแค่ไหนก็ทำแค่นั้น เมื่อทำงานมีรายได้เป็นของตัวเองแล้ว ถ้าอยากได้

อะไรก็จะเก็บเงินซื้อเอง เรื่องวัยเด็กกับความมีน้ำใจ เขาจะไม่รู้ ต้องบอกเขา เพราะเด็กจะรับอย่างเดียว ไม่ค่อยได้แบ่งปันให้กับผู้อื่น

2. ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ผู้วิจัยสรุปปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

คนหูหนวกนั้น จะประสบปัญหาในเรื่องของการแปลความหมายจากการสื่อสาร อย่างเช่น การดูโทรทัศน์ ก็จะเลือกผู้รับข้อมูล ข่าวสารต่างๆจากสถานีโทรทัศน์ที่มีล่ามช่วยแปลภาษามือ เช่น ช่อง 11 ช่องไทย PBS ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ก็ดูแต่ไม่เข้าใจ อย่างรายการเรื่องเล่า..เขานี้ อยากดูแต่ไม่มีล่ามภาษามือ ก็ไม่เข้าใจความหมาย ในบางช่วงของข่าวก็สามารถเข้าใจได้ โดยที่จะอ่านหัวข้อข่าว สังเกตจากสีหน้า ท่าทางของนักข่าว รวมทั้งภาพประกอบของข่าว ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจได้มากขึ้น การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ การอ่านหนังสือต่างๆ สามารถอ่านได้ แต่ก็ไม่สามารถแปลความหมายได้ทั้งหมด เพราะในบางประเด็นก็ไม่เข้าใจ เช่น ข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับข่าวเรื่องเดียวกัน แต่พาดหัวข้อข่าวโดยใช้คำที่ไม่เหมือนกัน ก็ส่งผลให้ไม่เข้าใจถึงความหมายของข่าวนั้นอย่างแท้จริง

ด้านที่ 2 การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

ส่วนใหญุ่มักจะเกิดปัญหาในเรื่องของการประกอบอาชีพ ในเรื่องของการสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างาน ซึ่งไม่เข้าใจในความหมายที่สื่อสาร แปลความหมายผิด ทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน อย่างเช่น การรับคำสั่งจากหัวหน้างาน ที่สั่งมาแต่พนักงานที่หูหนวกไม่เข้าใจในคำสั่ง แล้วทำให้งานที่ออกมาผิดพลาด อาจโดนตำหนิ หรือการจ่ายค่าตอบแทนที่ลดลง

ด้านที่ 3 การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self-reliance)

ในการสื่อสาร บ่อยครั้งที่ต้องอาศัยล่ามภาษามือเป็นสื่อกลางการสื่อสาร ระหว่างคนหูดีและคนหูหนวก เกิดอุปสรรค เนื่องจากทรัพยากรของล่ามภาษามือมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับองค์กร หน่วยงานต่างๆเกิดปัญหา และในส่วนของคนหูหนวกที่ไม่ได้เรียนภาษามือ ก็ต้องอาศัยล่ามภาษามือที่เป็นคนหูหนวก เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนแล้วคนหูหนวกที่ไม่ได้เรียนภาษามือจะมีจำนวนมากกว่าคนหูหนวกที่ได้เรียนภาษามือ

ด้านที่ 4 การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

โดยมากคนหูหนวกจะเกิดความท้อแท้ น้อยเนื้อต่ำใจ จากปฏิกิริยาคนในครอบครัว และคนรอบข้าง คนหูดีมักจะหัวเราะเยาะคนหูหนวก และมองข้ามความสำคัญของคนหูหนวก คนหูดีมักจะคิดว่าคนหูหนวกมีปัญหา เนื่องจากในเรื่องสื่อสาร คนหูหนวกจะต้องอาศัยการถามย้ำหลายๆ ครั้ง จึงจะเข้าใจความหมายในเรื่องนั้น แต่จะก่อให้เกิดความรำคาญใจแก่ผู้ที่ถูกถาม

ด้านที่ 5 การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

คนหูหนวกมักจะให้ความไว้วางใจกับคนที่สามารถสื่อสารกับเขาได้รู้เรื่อง(ล่ามภาษามือ, ญาติพี่น้อง) เนื่องจากเกิดช่องว่างในการสื่อสาร ซึ่งคนหูหนวกเองก็ต้องถามย้ำๆ และเมื่อผู้ถูกถามเกิดความรำคาญก็จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีปัญหาต่อกัน

3. ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ผู้วิจัยสรุปความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

สิ่งที่ผู้พิการทางการได้ยินต้องการเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ก็คือ การเพิ่มช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร สถานีโทรทัศน์ มีเพียงบางช่องเท่านั้นที่มีล่ามภาษามือ ซึ่งมีจำนวนน้อยก็ทำให้คนหูหนวกสามารถที่จะดูโทรทัศน์ได้เพียงบางช่อง

ด้านที่ 2 การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

ความต้องการของผู้พิการทางการได้ยินด้านการพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจสะท้อนออกมาจากมุมมองในด้านของการมีอาชีพ หากผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถประกอบอาชีพ ไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้ก็ย่อมที่จะแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้พิการทางการได้ยินจึงมีความต้องการมีอาชีพ เพื่อหาเลี้ยงตนเอง และครอบครัว ไม่อยากให้สังคมมองว่าตนเองเป็นคนมีปัญหา แต่อยากให้สังคมมองว่าตนนั้นก็มีความเหมือนกันหากได้รับการฝึกฝน

ด้านที่ 3 การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self-reliance)

ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น ผู้พิการทางการได้ยินส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้พึ่งพิงธรรมชาติ แต่เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการดำรงชีพ ดังนั้น

การที่สามารถใช้สิ่งรอบตัวมาเพื่อพึ่งตนเองได้นั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น และความต้องการที่สำคัญก็คือ การที่สังคมหยิบยื่นทรัพยากรที่มีอยู่ให้พวกเขาได้มีโอกาสได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้น

ด้านที่ 4 การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินอยากให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับคนหูหนวก ไม่อยากให้มองว่าคนหูหนวกเป็นคนที่มีความพิการ เวลาตนเองมีปัญหาเมื่อต้องการสื่อสารกับคนทั่วไปสิ่งที่ต้องการก็คือล่ามภาษามือ เพราะตนเองไม่สามารถสื่อสารให้กับคนทั่วไปเข้าใจกับสภาพจิตใจเมื่อเกิดปัญหาได้

ด้านที่ 5 การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินอยากให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับคนหูหนวก ไม่อยากให้มองว่าคนหูหนวกเป็นคนที่มีความพิการ อยากให้ยอมรับ และเรียนรู้วัฒนธรรมของคนหูหนวก ซึ่งในการสื่อสารนั้นคนหูหนวกจะสามารถรับรู้ได้เร็วถึงปฏิกริยา การแสดงออกของคนหูดี เช่น การแสดงออกของสีหน้า ท่าทาง ที่บ่งบอกถึงความพอใจหรือไม่พอใจ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบายโดยมุ่งหมายให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไปจากผลการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ ข้อเสนอแนะต่อสังคม และข้อเสนอแนะต่อแนวทางดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ

1. ให้รัฐเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน เช่น การเพิ่มช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรทัศน์ โดยกำหนดให้มีช่องล่ามทุกช่อง และให้ความสำคัญกับช่องล่ามดังกล่าว โดยไม่ให้มีตัววิ่งมาบดบังการมองของผู้พิการทางการได้ยิน
2. ให้รัฐจัดหาล่ามภาษามือให้เพียงพอกับความต้องการของผู้พิการทางการได้ยิน เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้พิการทางการได้ยินกับคนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่ราชการ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น
3. ให้รัฐมีมาตรการช่วยเหลือ และสนับสนุนพ่อแม่ที่มีลูกเป็นผู้พิการทางการได้ยินได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษามือ

4. ให้รัฐฟื้นฟูผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่ได้เรียนภาษามือให้เข้าใจภาษามือ และสามารถสื่อสารด้วยภาษามือได้ เพื่อที่จะได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษามือได้มีจำนวนมากกว่าผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือถึง 90 %

5. ให้รัฐพัฒนาทักษะภาษามือของครูในโรงเรียนโสตศึกษาทั่วประเทศ รวมไปถึงการฝึกอบรมครูที่จะเข้ามาสอนในโรงเรียนโสตศึกษาในอนาคต ให้มีการผ่านการเรียนล่ามภาษามือมาโดยตรง เพื่อจะไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารกับผู้พิการทางการได้ยิน

6. หากรัฐจะส่งเสริม หรือสนับสนุนผู้พิการทางการได้ยินไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ต้องการให้รัฐคำนึงถึง “การสื่อสาร” เป็นหลัก ให้รัฐพิจารณาว่าจะทำอะไรให้ผู้พิการทางการได้ยินนั้นสามารถเข้าใจสิ่งที่รัฐต้องการสื่อสารได้อย่างยั่งยืน

7. ให้รัฐมีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนให้คนทั่วไปได้เรียนภาษามือ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเรื่องของการสื่อสารระหว่างคนทั่วไป และผู้พิการทางการได้ยินจะได้สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ

ข้อเสนอแนะต่อสังคม

1. ผู้พิการทางการได้ยินต้องการให้คนทั่วไปยอมรับ และเรียนรู้วัฒนธรรมของตน ซึ่งในการสื่อสารนั้น ผู้พิการทางการได้ยินจะใช้การแสดงออกของสีหน้า และท่าทาง เพื่อประกอบการอธิบายให้คนทั่วไปเข้าใจ ซึ่งจะตรงกันข้ามกับคนทั่วไปที่ใช้การแสดงออกของสีหน้า และท่าทางแทนความไม่พอใจ และต้องการให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับความสามารถของผู้พิการทางการได้ยิน ไม่อยากให้มองว่าผู้พิการทางการได้ยินเป็นคนที่มีความผิดปกติ

2. ด้านตลาดแรงงาน ต้องการให้สังคมเปิดใจยอมรับผู้พิการทางการได้ยิน ให้โอกาสพวกเขาได้ทำงานในบริษัท ให้เปิดใจยอมรับว่าพวกเขาเป็นคนที่มีความสามารถหากได้รับการฝึกฝนเพื่อจะได้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เลี้ยงตัวเอง และครอบครัวได้

ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงาน

1. ควรมีสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้พิการทางการได้ยิน และแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการทางการได้ยิน

2. ทุกภาคส่วนในสังคมควรสนับสนุนและให้โอกาสผู้พิการทางการได้ยินได้แสดงความสามารถของตนในการประกอบอาชีพจะได้มีรายได้เลี้ยงชีพตน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง

3. ควรมีการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ทุกระดับ มีการบริหารจัดการแบบทั่วถึง จะทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการทางการได้ยินมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. ควรส่งเสริมให้มีการจัดการระบบการสร้างล่ามภาษามืออย่างจริงจัง และมีการกำหนด ตำแหน่งล่ามภาษามือในหน่วยงานราชการ

5. ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้พิการทางการได้ยินให้มีความเชื่อมโยงกันให้มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารให้ผู้พิการทางการได้ยินทราบสิทธิของ ตนตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ผู้พิการทางการได้ยินรู้เท่าทันสถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลง ของสังคม สามารถปรับ และพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมอย่างมีความสุข ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ หรือตัวชี้วัดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐาน สำหรับการบ่งชี้ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน

2. ควรมีการศึกษาในมิติของภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยินซึ่งจะช่วยสะท้อนแนวคิดของ หน่วยงานดังกล่าว และพิจารณาถึงความสอดคล้องของมิติของภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้พิการทางการได้ยินต่อไป

3. ควรมีการศึกษาความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินใน แง่มุมของผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษามือได้ เนื่องจากปัญหาสำคัญของการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร คือ การสื่อสาร ดังนั้นผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษามือได้ จะมีอุปสรรค ต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือได้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากจำนวนผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษา มือได้นั้นมีสัดส่วนมากกว่าผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือได้ถึงร้อยละ 90

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	I
บทคัดย่อภาษาไทย.....	II
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	III
สารบัญ.....	XIII
สารบัญตาราง.....	XV
สารบัญภาพ.....	XVI
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ.....	7
ตอนที่ 2 แนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ.....	26
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการได้ยิน.....	29
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร.....	35
ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง.....	48
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 วิธีดำเนินการศึกษา.....	69
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการ ทางการได้ยิน.....	71
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการ ได้ยิน.....	81
ตอนที่ 4 ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการ ได้ยิน.....	88
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	95
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	100
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	102
บรรณานุกรม.....	103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ความดังของเสียงในระดับต่าง ๆ.....	30
2 ระดับการสูญเสียการได้ยิน.....	31
3 จำนวนผู้พิการทางการได้ยินจำแนกตามภาค.....	71
4 จำนวนผู้พิการทางการได้ยินจำแนกตามจังหวัดในภาคตะวันออก.....	72
5 ข้อมูลเปรียบเทียบผู้พิการทางการได้ยินกับผู้พิการทุกประเภทในภาคตะวันออก.....	73
6 ข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนประชากรกับผู้พิการทุกประเภทกับผู้พิการทางการได้ยิน ของภาคตะวันออก.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งตนเอง.....	55
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	61
3	การสนทนากลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน.....	70
4	การสนทนากลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน.....	70
5	การสนทนากลุ่มล่ามภาษามือ.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลส่วนหนึ่งของประเทศ เมื่อพิจารณาจำนวนผู้พิการทั้งประเทศ ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2555 พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 1,218,797 คน (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2555) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของผู้พิการทั้งประเทศในปีพ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 1 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศเท่านั้น แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้พิการทั้งประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพียงระยะเวลา 5 ปี จำนวนผู้พิการทั้งประเทศเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 4

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับผู้พิการโดยการสนับสนุน และส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสในการดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเท่าเทียมกับคนทั่วไป จึงได้มีพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ พ.ศ. 2550 ขึ้น ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับคนพิการเพื่อให้คนพิการได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ การพัฒนา และการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพ ตลอดจนแก้ปัญหาและข้ออุปสรรคต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมให้แก่คนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยอมรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ แต่เมื่อพิจารณาโครงสร้างทางสังคมก็จะพบว่ามีช่องว่างที่แตกต่างกันมากระหว่างชนชั้นทั้งในด้านองค์ความรู้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ รวมทั้งโอกาสที่ไม่เท่าเทียมระหว่างคนพิการกับคนทั่วไป คนพิการยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมได้อย่างทั่วถึง นโยบายภาครัฐต้องการให้คนพิการได้รับโอกาสและการพัฒนาศักยภาพอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ การพัฒนาเศรษฐกิจมีฐานกว้าง ครอบคลุมทั่วถึง และสร้างโอกาสสำหรับคนพิการให้มากขึ้น บนหลักการการยอมรับอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และลดช่องว่างในสังคม

แต่ถึงอย่างไรก็ตามความไม่เสมอภาคก็ยังคงเกิดขึ้นระหว่างผู้พิการ และคนทั่วไป การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และความเสมอภาค (Full participation and equality) จึงเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการรณรงค์ของคนพิการทั่วโลก แต่พวกเขาจะมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างไร ถ้าสังคมไม่เปิด

โอกาสให้เขาได้มีที่ในสังคมบ้าง ดังนั้น หลักการเบื้องต้นในการเคลื่อนไหว เรียกร้องสิทธิของคนพิการจึงเป็นเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) แนวความคิดเรื่องนี้เป็นของใหม่ในสังคมไทย (กชนันท์ อินสมพันธ์, 2550) ซึ่งการที่คนพิการจะสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าในสังคมได้นั้น จำเป็นจะต้องได้รับความช่วยเหลือ เอื้ออำนวยความสะดวกจากสังคมบ้าง สังคมควรตระหนักว่า “คนพิการมีความต้องการพิเศษบางประการที่ควรจะต้องได้รับการตอบสนอง” เพื่อที่คนพิการจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่

และเมื่อพิจารณาผู้พิการทางการได้ยินจะพบว่า โอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสำหรับพวกเขาน้อยมาก ประเด็นหลักที่สำคัญก็คือ การติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นปัญหา และอุปสรรคหลักในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถได้ยินเสียง และไม่สามารถที่จะพูดได้ จึงทำให้การส่งสาร หรือรับสารนั้นไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์

การที่ผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเช่นเดียวกับคนทั่วไปนั้นส่งผลเสียขนานต่อการติดต่อสังคม เพราะจะทำให้ผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องพึ่งพาผู้อื่น และควรให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้จะทำให้ผู้พิการทางการได้ยินสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างอิสระในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ลดการพึ่งพาคนอื่น ๆ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรีด้วยความภาคภูมิใจ

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการสื่อสารของผู้พิการทางการได้ยิน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคม ข้อมูล และความรู้ได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป และองค์ความรู้ที่ได้จะนำไปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินเป็นอย่างไร
2. ปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินเป็นอย่างไร
3. ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน
3. เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่

ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกพื้นที่แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกพื้นที่จังหวัดชลบุรีเป็นพื้นที่ในการวิจัย

ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้พิการทางการได้ยินที่เป็นวัยทำงาน ประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดชลบุรีเป็นเพศชาย 10 คน และเพศหญิง 10 คน ซึ่งสามารถใช้ภาษามือในการสื่อสารหรืออ่านหนังสือได้ และกลุ่มเป้าหมายรอง คือ ล่ามภาษามือ จำนวน 10 คน จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 30 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตทางด้านเนื้อหาในการศึกษาดังต่อไปนี้

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ประกอบด้วย การที่ผู้พิการทางการได้ยินสามารถรับรู้ข่าวสาร รวมไปถึงการรับรู้แหล่งทรัพยากร สิทธิ และบริการต่าง ๆ จากหน่วยงานที่ให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ

การพึ่งตนเอง ประกอบด้วย ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองซึ่งสามารถแบ่งได้ 5 ด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านจิตใจ และการพึ่งตนเองด้านสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การรับรู้ถึงแหล่งทรัพยากร บริการต่าง ๆ และหน่วยงานที่ให้บริการ ทั้งนี้จะทำให้ผู้พิการทางการได้ยินสามารถใช้บริการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ในที่สุด

การพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการดำเนินการตอบสนองความต้องการของตนเองให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง โดยอาศัยความพยายาม และความสามารถของตนเอง และ/หรือร่วมมือกับผู้อื่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีอิสระ มั่นคง สมบูรณ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขของผู้พิการทางการได้ยินสามารถจำแนกการพึ่งตนเองออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance) สำหรับในส่วนของการพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีนั้นจะหมายถึง การมีปริมาณและคุณภาพของเทคโนโลยีทางวัตถุ เช่น เครื่องไม้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีทางสังคม ทั้งนี้ เทคโนโลยีหมายความว่าความรวมถึงของสมัยใหม่ และของดั้งเดิมของท้องถิ่นที่เรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านด้วย รวมทั้ง การรู้จักใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ และบำรุงรักษาให้คงสภาพคืออยู่เสมอเพื่อการใช้งาน ทำให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการทำนา ทำไร่ หรือการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน การติดต่อค้าขาย การประกอบอาชีพด้านการบริการ ซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องมือ เทคโนโลยีก็จะช่วยได้ และยังสามารถช่วยในการสื่อสารติดต่อกับภายนอก ทำให้ได้ข่าวสารที่ดี ทันต่อเหตุการณ์ร่วมไปถึงการใช้เทคโนโลยีทางสังคม เช่น การเป็นผู้นำชุมชนที่ดี การรู้จักวางโครงการการบริหารโครงการ การประชาสัมพันธ์ เพราะฉะนั้นการพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีย่อมจะส่งผลให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ทางหนึ่ง

2. การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจหมายถึง การที่บุคคลมีอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ และมีความมั่นคงสมบูรณ์ พูนสุข พอควร มีรายได้พอเพียงสามารถซื้อหาอาหาร หรือปัจจัย 4 ได้ และยังสามารถรวมถึงการที่บุคคลจะสามารถซื้อสิ่งของ ยาแก้ป่วยไข้ ไปหาหมอรักษาไข้ หาเครื่องกีฬามาเล่น ทำให้สุขภาพแข็งแรง ซื้ออุปกรณ์การศึกษามาช่วยตัวเองและลูกหลาน ในการศึกษาเล่าเรียนทำให้ฉลาด หรือแม้แต่ช่วยด้านการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีที่กล่าวมาแล้วได้ด้วย การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ จึงช่วยให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ด้วยเหตุนี้

3. การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self reliance) สำหรับการพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาตินั้น ในที่นี้ทรัพยากรธรรมชาติหมายถึง ความรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยธรรมชาติ หรือสามารถหามาได้ ซึ่งการพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาตินั้น หมายถึง การมีทรัพยากรธรรมชาติ ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น และความสามารถในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่ไม่ให้เสื่อมเสียไปจนหมดสิ้น หรือไม่ให้เสื่อมดุลธรรมชาติมากนัก เพราะหากบุคคลปราศจากการช่วยเหลือจากธรรมชาติ เช่น ขาดน้ำ ขาดดินที่ดี หรือขาดพืชพันธุ์ไม้ แร่ธาตุสำคัญ ปลูกพืชพันธุ์เศรษฐกิจไม่ขึ้นไม่งอกงาม ชื่อขายของธรรมชาติไม่ได้ตามสมควรแล้ว แม้จะพึ่งตนเองได้ทางอื่นดังที่กล่าวมาแล้วบางทีก็ไม่สามารถจะพึ่งตนเองได้

4. การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (psychological self-reliance) ในส่วนของการพึ่งตนเองได้ทางจิตใจนั้น หมายถึง สภาพจิตใจที่กล้าแข็งในการที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในการปกครองตนเองในการป้องกันกิเลสตัณหา ไม่ให้โลภ โกรธ หลง หรืออยากได้ อยากดี จนเกินความ สามารถของตนเอง การพึ่งตนเองได้ทางจิตใจของบุคคลจะทำให้บุคคลนั้นพึ่งตนเองได้ก็เพราะบุคคลที่พึ่งตนเองได้ทางจิตใจเป็นคนที่เข้มแข็ง ปลงใจและปักใจ มั่นใจว่าจะช่วยตนเองได้ พึ่งตนเองและยังเป็นคนที่รู้จักพอ ไม่มีความอยากจนเกินไป หากมีบุคคลประเภทนี้มากขึ้นเพียงใดย่อมยิ่งช่วยทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้มากขึ้นเพียงนั้น นอกจากนี้การที่บุคคลพึ่งตนเองได้ทางจิตใจยังเป็นรากฐานของการพึ่งตนเองด้านอื่น เช่น ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

5. การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance) สำหรับการพึ่งตนเองได้ทางสังคมจะหมายถึง ภาวะการณ์ที่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ๆ มีความเป็นปึกแผ่นเหนียวแน่น มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำกลุ่มคนเหล่านี้ไปปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของตนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยกลุ่มของตนเอง หรืออาจขอความร่วมมือช่วยเหลือจากภายนอกก็ได้ ซึ่งภาวะความเป็นปึกแผ่นทางสังคม สืบเนื่องมาจากปัจจัยอื่นอีกทอดหนึ่ง เช่นการศึกษา การสื่อสารระหว่างกันดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกัน รวมทั้งอาจสืบเนื่องมาจากการพึ่งตนเองด้านอื่นที่กล่าวมาแล้ว และการมีผู้นำที่เข้มแข็งย่อมจะทำให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ เพราะการพึ่งตนเองได้ทางสังคมช่วยทำให้บุคคลสามารถดำเนินการใด ๆ ให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง หรือสามารถหาความช่วยเหลือจากภายนอกเข้ามาช่วยทำให้บุคคลช่วยตนเองได้ การพึ่งตนเองได้ทางสังคม เป็นเสมือนจุดสุดยอดของการพึ่งตนเองด้านต่าง ๆ ของบุคคล เพราะเป็นการรวมการพึ่งตนเองได้ทางต่าง ๆ ทั้งหมดที่กล่าวมาก่อนหน้านี้

ผู้พิการทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับการได้ยิน เนื่องจากอวัยวะที่ใช้สำหรับฟังเสียงเสียไปบางส่วน หรือเสียไปจนหมด ประสาทหูไม่ทำงานตามปกติ ทำให้ไม่สามารถได้ยินคำพูด และเสียงต่าง ๆ ได้ และสามารถที่จะสื่อสารด้วยภาษามือได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลลัพธ์หลักของงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และแนวทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน โดยมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน
2. เพื่อทราบปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน
3. เพื่อทราบถึงความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน
4. เพื่อให้ได้องค์ความรู้ และข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการทางการได้ยิน เพื่อนำไปผลักดันเป็นนโยบายสาธารณะในการที่จะทำให้ผู้พิการทางการได้ยินสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน โดยนำเสนอสาระสำคัญ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 6 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ

ตอนที่ 2 แนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการได้ยิน

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 5 แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ

คำว่า “คนพิการ” นั้นได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความเฉพาะไว้ต่างกันอย่าง เช่น องค์การอนามัยโลก (WHO) ให้ความหมาย “คนพิการ” ว่าเป็นความเสียเปรียบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกิดโดยความชำรุด และ/หรือความสามารถบกพร่อง ทำให้บุคคลนั้นไม่อาจแสดงบทบาทหรือทำอะไร ให้เหมาะสมสอดคล้องได้ตามวัย เพศ สังคม และวัฒนธรรม

ปญญาสาครว่าด้วยสิทธิคนพิการขององค์การสหประชาชาติ ให้ความหมาย “คนพิการ” ว่าหมายถึง บุคคลใดก็ตามที่ตนเองไม่แน่ใจว่าจะสามารถมีชีวิตเยี่ยงคนธรรมดาหรือมีชีวิตในสังคมได้ทั้งหมด หรือเพียงบางส่วน อย่างคนปกติอันเป็นผลมาจากความบกพร่องในความสามารถทางร่างกาย หรือจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นมาแต่กำเนิด หรือไม่ก็ตาม

พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 ระบุว่า “คนพิการ” หมายถึง คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญาหรือทางจิตใจตามประเภท และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ได้แก่ คนพิการทางการมองเห็นคนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว คนพิการทางจิตใจ หรือ พฤติกรรม และคนพิการทางสติปัญญา หรือการเรียนรู้

ดีโบรา (Deborah, 1981) ให้ความหมายของความพิการ (Disability) ว่าหมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดทางด้านบทบาทและการทำงานตามความคาดหวังของสังคม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการดูแลตนเอง (Self Care) การศึกษา (Education) ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family Relation) การสันทนการ การหารายได้ อาชีพ ถึงแม้ว่าจะเป็นความพิการระยะสั้นหรือระยะยาวตาม

ความหมายของคนพิการ

คนพิการ หมายถึง คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งความผิดปกตินี้อาจรุนแรงส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจได้

ประเภทของคนพิการ ได้มีการกำหนดประเภทและคำจำกัดความการพิการไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยขอสรุปประเภทและความหมายของการพิการแบบต่างๆ ไว้ดังนี้

ประเภทของคนพิการ โดยคณะกรรมการร่วมขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือยูนิเซฟ (UNICEF) กับองค์การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการระหว่างประเทศได้กำหนดประเภทของเด็กพิการดังนี้

1. ตาบอด
2. มองเห็นได้อย่างเลือนราง หรือบางส่วน
3. มีความบกพร่องทางการได้ยิน
4. ปัญญาอ่อน
5. มีความพิการเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ซึ่งเกิดจากความพิการทางสมอง ความพิการทางแขน ขา และลำตัว
6. มีความบกพร่องทางการพูดและการใช้ภาษา
7. มีปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้เฉพาะด้าน (Learning Disabilities)
8. มีปัญหาทางพฤติกรรมต่างๆ
9. เรียนหนังสือได้ช้า
10. มีปัญหาความพิการซ้ำซ้อน

กระทรวงสาธารณสุข ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2537) ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2534 ได้แบ่งประเภทคนพิการ ดังนี้

1. คนพิการทางการมองเห็น
2. คนพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย
3. คนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว

4. คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
5. คนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

คนพิการสามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสมอง (Mentally Retarded) หมายถึง ความเฉื่อยชา คิดช้ามีปัญหาด้านสมอง ปัญญาอ่อน สามารถแบ่งออกเป็นหลายระดับ แต่สำหรับระดับสามารถเรียนได้มี 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 กลุ่มเรียนช้า (Slow Learner) จะมีระดับสติปัญญา (Intellectual Quotient) หรือ I.Q. ระหว่าง 70-90 กลุ่มที่สามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนปกติได้ แต่การรับรู้ทางการศึกษาจะช้ากว่าคนปกติต้องใช้เวลามาก จึงจะสามารถเรียนได้เช่นเดียวกับคนปกติ

ระดับที่ 2 กลุ่มปัญญาอ่อนพอเรียนได้ (Educable Retarded) หรือปัญญาอ่อนเล็กน้อยจะมีระดับ I.Q. ปกติได้ แต่การรับรู้ทางการศึกษาจะช้ากว่าปกติต้องใช้เวลามาก จึงจะสามารถเรียนได้เช่นเดียวกับคนปกติ

ระดับที่ 3 กลุ่มปัญญาอ่อนพอฝึกได้ (Trainable Retarded) จัดอยู่ในปัญญาอ่อนขั้นปานกลางกลุ่มนี้จะมีระดับ I.Q. อยู่ที่ 35-49 กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) คือ ครูพิเศษที่มีความเข้าใจและต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของแพทย์

2. กลุ่มที่มีปัญหาทางการเรียนหรือไม่มีสมรรถภาพทางเรียน (Learning Disabled) กลุ่มนี้สามารถเรียนได้แต่อาจจะช้ากว่าปกติต้องอาศัยจิตวิทยาเข้าช่วยเหลือ

3. กลุ่มที่มีร่างกายไม่ปกติ (Orthopedically Handicaped) เช่น พิการปาก มือ เท้าหรืออวัยวะส่วนอื่น แต่สติปัญญาปกติ ประเภทนี้จะมีสิ่งขัดเขย เช่น ไม่มีมือก็จะใช้ปากหรือเท้าแทนอยู่กับการฝึกฝน เช่น ต้องจัดให้มีโรงเรียนโดยเฉพาะ

4. กลุ่มคนที่มีอารมณ์ไม่ปกติ (Emotionally Disturbed) เช่น มีอารมณ์รุนแรง จีโมโห ใจน้อย หงุดหงิดง่าย เป็นกลุ่มที่มีมากแม้แต่โรงเรียนปกติอาจเกิดจากสุขภาพไม่มีโรคประจำตัวบางคนมีปัญหาครอบครัวพ่อแม่ไม่มีเวลาดูแล ต้องช่วยเหลือตนเอง ไม่มีที่ปรึกษา ครอบครัวแตกแยก ทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหาเหล่านี้จะมาตกที่โรงเรียน ถ้ามองข้ามไปจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ตามมา ซึ่งภายหลังจะแก้ไขลำบาก ต้องพยายามสังเกต และใช้จิตวิทยาพยายามดึงส่วนดีที่มีอยู่ออกมา เช่น พยายามชักจูง ความสนใจในด้านงานศิลปะ จะช่วยให้สามารถปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

5. กลุ่มคนพิการทางตา (Blind) กลุ่มนี้ต้องมีโรงเรียนโดยเฉพาะ การเรียนการสอนต้องใช้ประสาทสัมผัส เช่น ใช้มือสัมผัส ใช้กลิ่นเป็นการแบ่งแยก สามารถแบ่งระดับออกเป็น

1) ตาบอด หมายถึง คนที่มองไม่เห็นหรืออาจมองเห็นบ้างแต่ไม่มาก ไม่สามารถใช้สายตาข้างที่ดีที่สุดหลังจากการปรับสภาพแล้วให้เป็นประโยชน์ในการเรียนได้ การเรียนการสอนต้องใช้วิธีการสอนสำหรับคนตาบอดโดยเฉพาะ

2) ตาบอดบางส่วน หมายถึง คนที่มีความบกพร่องทางสายตา สายไม่ปกติ สามารถมองเห็นได้บ้าง อาจมีปัญหาการเรียนรู้อาจใช้วิธีการเรียนการสอนสำหรับเด็กปกติ

6. กลุ่มคนหูหนวก (Deaf) หรือมีความบกพร่องทางการได้ยินกลุ่มนี้เป็นเช่นเดียวกับคนพิการทางตา ต้องมีโรงเรียนเฉพาะและด้วยเหตุที่ไม่ได้ยินอาจทำให้อารมณ์หงุดหงิดได้ง่าย สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1) คนหูหนวก (Deaf) หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป ซึ่งหากเทียบกับคนปกติที่สามารถได้ยินที่ระดับ 0-25 เดซิเบล กลุ่มนี้อาจรับรู้เสียงบางอย่างจากการสั่นสะเทือน หากสูญเสียการได้ยินระดับนี้มาตั้งแต่กำเนิดจะไม่สามารถพูดได้จึงต้องมีการเรียนภาษามือเพื่อใช้ในการสื่อสาร

2) คนหูตึง (Hard of Hearing) หมายถึง คนที่สามารถได้ยินทั้งโดยใช้เครื่องช่วยฟังหรือไม่ใช้ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1) หูตึงน้อย-ตึงปานกลาง (20-55 เดซิเบล) ประเภทนี้สามารถพัฒนาการพูดได้โดยวิธีธรรมชาติ

2.2) หูตึงมาก (56-70 เดซิเบล) สามารถพูดได้แต่ช้า พูดได้น้อย และพูดไม่ชัด ถ้ามีการจัดการเรียนการสอนร่วมกับคนปกติจะมีปัญหาภายหลัง

2.3) หูตึงอย่างรุนแรง (71-91 เดซิเบล) หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินต้องตะโกนหรือใช้เครื่องขยายเสียงจึงได้ยิน

2.4) หูหนวก (91 เดซิเบลขึ้นไป) หมายถึง คนแม้ใช้เครื่องขยายเสียงแล้วยังไม่เข้าใจเพราะสูญเสียการได้ยิน จึงเรียกคนประเภทนี้ว่าคนหูหนวก

กฎหมายและนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

คนพิการหรือทุพพลภาพถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า สมควรที่จะได้สิทธิและโอกาสในการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ประกอบกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสังคมเหมือนกับบุคคลธรรมดาทั่วไป ขณะเดียวกันควรได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ ภายใต้การยอมรับในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550

พ.ร.บ.ฉบับใหม่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2550 แทน พ.ร.บ. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 ที่ใช้มานานกว่า 15 ปีเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขโดย พ.ร.บ. ฉบับใหม่นี้มุ่งเน้นที่การพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการมากกว่าการสงเคราะห์โดย ประเมินความพิการและจัดกิจกรรมความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับข้อจำกัดจากความพิการสามารถใช้ชีวิตประจำวันและพร้อมเข้าสู่สังคมได้เหมือนกับบุคคลทั่วไป ซึ่งรายละเอียดใน พ.ร.บ.ฉบับใหม่ที่กำลังอยู่ในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวก มีดังต่อไปนี้ (ทวี เชื้อสุวรรณทวี, 2551)

มาตรา 20 คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

1. การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด
2. การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไปหรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม
3. การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด
4. การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ
5. การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนา และบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมาย และการจัดหาทุนความว่าต่างแก่ต่างคดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

6. ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดใน กฎกระทรวง

7. บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

8. สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใดๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใดๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติม สำหรับสัตว์ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

9. การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ในระเบียบ

10. การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบผู้ช่วยคนพิการ ให้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 37 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะบริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

สรุปได้ว่า พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ฉบับใหม่ ได้มีการปรับปรุงแก้ไข ความหมาย และสิทธิต่างๆ ของคนพิการเพื่อให้ครอบคลุมตามสิทธิและความเสมอภาคของผู้พิการไว้หลายประการ จุดเด่นของ พ.ร.บ. ฉบับใหม่ คือ พ.ร.บ.ฉบับนี้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการ เพื่อให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพของคนพิการไว้อย่างชัดเจน และในส่วนในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ก็มีการมุ่งเน้นพัฒนา ปรับปรุงให้ตรงต่อความต้องการของผู้พิการอย่างมากที่สุด และใน พ.ร.บ. ฉบับใหม่นี้ยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้พิการ เช่น ผู้ช่วยคนพิการก็ได้รับสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด เปิดโอกาสให้คนพิการสามารถเข้าทำงานได้ในหน่วยงานของรัฐเป็นต้น ตามมาตรา 20 กล่าวว่า คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็น

สาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ จึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่อง ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะ ต้องนำนโยบายดังกล่าวไปพัฒนาปรับปรุงองค์กร หรือธุรกิจของตนเองเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เหล่านี้ และทางรัฐเองก็มีนโยบายเพื่อตอบสนององค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งก็เป็นแรงจูงใจอีกทางหนึ่งเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ในส่วนที่กล่าวถึง การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ และให้โอกาสแก่คนพิการสามารถสรุปได้ ดังนี้
มาตรา 4 มาตรา 29 มาตรา 30 และ มาตรา 32 กำหนดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายความเสมอภาคกันในทางกฎหมายโดยห้ามมิให้มีการจำกัดสิทธิ และการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

มาตรา 40 มาตรา 49 และมาตรา 54 ได้กำหนดสิทธิที่คนพิการพึงได้รับ คือ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี สิทธิในการได้รับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สิทธิในการเข้าถึงสิทธิในการใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐและในมาตรา 80 กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการ ให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2539 หมวด 3 มาตรา 30

บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมจะกระทำมิได้”

มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นของรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชายเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน

รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

ตามข้อความที่อ้างมานี้อาจกล่าวได้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับแรกที่ได้กล่าวถึงสิทธิของคนพิการไว้ด้วย โดยระบุอย่างชัดเจนว่า คนพิการมีสิทธิเท่าเทียมกับคนปกติและเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ตามควรเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย พ.ศ.2541

ฯพณฯ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามและประกาศไว้เมื่อวันคนพิการสากล 3 ธันวาคม 2541 มีข้อความสำคัญที่เกี่ยวกับสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลือจากรัฐดังต่อไปนี้

1. คนพิการมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีสิทธิ และเสรีภาพแห่งบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย และมีสิทธิต่างๆตามที่ระบุไว้ในภายใต้ปฏิญญาฉบับนี้โดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ และโดยปราศจากการแบ่งแยก เชื้อชาติ ศาสนา การเมือง ภาษา ถิ่นกำเนิด เพศ อายุ หรือสถานะอื่นใด

2. คนพิการที่มีสิทธิแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

3. คนพิการมีสิทธิเข้าร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและแผนงานทุกด้านที่เกี่ยวกับคนพิการทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

4. คนพิการมีสิทธิได้รับการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนา ตั้งแต่ แรกเกิดและแรกเริ่มที่พบความพิการ รวมทั้งผู้ปกครองและครอบครัวของคนพิการต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐในทุกด้านเพื่อให้สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล

5. คนพิการมีสิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระได้ด้วยตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

6. คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ ทุกรูปแบบของการจัดการศึกษาตามความต้องการของคนพิการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ทั้งการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยไม่มีการจำกัด กีดกัน เลือกลปฏิบัติ หรือข้อยกเว้นใดๆ

7. คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพทุกประเภท ได้รับการจ้างงานหรือว่าจ้างทำงานตามความต้องการและความสามารถ

โดยได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการ ได้รับความก้าวหน้า รวมทั้งได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานโดยไม่มีการกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ

8. คนพิการมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการถูกคุกคามทางเพศ ทำร้ายร่างกายและจิตใจ กักขัง เอารัดเอาเปรียบ หรือการแสวงหาประโยชน์ใดๆ จากความพิการ ทั้งนี้ให้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

9. คนพิการมีสิทธิอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชนของตน และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจกรรมของครอบครัวชุมชน และสังคม

10. คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นของรัฐ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

11. คนพิการมีสิทธิได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัวชุมชน และสังคม ได้รับรู้และเข้าใจคนพิการในทางที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิ ศักยภาพและความสามารถ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ของคนพิการ

12. คนพิการมีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ ทั้งนี้ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับความพิการ รวมทั้งต้องจัดให้มีล่ามภาษามือ อักษรเบรลล์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์พิเศษอื่นๆที่ใช้ในการสื่อสาร

13. คนพิการและครอบครัว ชุมชน สังคม มีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพื่อทราบถึงสิทธิอันระบุไว้ในปญญัตินี้โดยทั่วถึง

14. รัฐต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามพันธสัญญาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งได้ลงนามหรือตกลงร่วมกันในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

ได้กำหนดให้คนพิการได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ทางการศึกษา ทางสังคมและการฝึกอาชีพ ตลอดจนแก้ไขปัญหาดูแลและจัดอุปสรรคต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่คนพิการ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงาน หรือดำรงชีวิตในสังคมเช่นเดียวกับคนปกติ โดยมีมาตราที่น่าสนใจอย่างยิ่ง คือ กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 มาตรา 17 (1) และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ (ทวี เชื้อสุวรรณทวี, 2551)

1. อาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่เจ้าของจะมีสิทธิหักเงินค่าเช่าใช้เป็นสองเท่าของเงินที่เสียไปเพื่อจัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการออกจาก

เงินได้สุทธิหรือกำไรสุทธิของปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้นตามประมวลรัษฎากร ตามมาตรา 18 ต้องมีลักษณะตามข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 โดยมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการและมีสัญลักษณ์สากลตามข้อ 6 และข้อ 7 ด้วย

2. ลักษณะอาคารที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการได้แก่ อาคารของสถานสงเคราะห์คนพิการหรือคนชรา สถานศึกษาสำหรับคนพิการ โรงพยาบาล โรงแรม หอประชุม สถานศึกษา สถานีขนส่งมวลชน และอาคารในลักษณะอื่นใดตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนด

3. ลักษณะสถานที่ที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่

3.1 สวนสาธารณะ สวนสัตว์ หรือสถานที่ที่ให้บริการทำนองเดียวกัน

3.2 สถานที่อื่นใดที่ได้จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ หรือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีคพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการ

4. ลักษณะยานพาหนะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่

4.1 รถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

4.2 รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทการขนส่งประจำ ทางและไม่ประจำทางตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

4.3 รถไฟหรือรถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4.4 เรือโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย

4.5 อากาศยานขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

5. ลักษณะบริการสาธารณะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการได้แก่ บริการสาธารณะอื่นนอกจากอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะ ตามข้อ 2 ข้อ 3 หรือ ข้อ 4 ที่ได้จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะหรือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีคพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ ตู้ไปรษณีย์

6. อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด เว้นแต่ในกรณีที่ถูกกฎหมายที่ควบคุมอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นจะได้กำหนดอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการไว้โดยเฉพาะและมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด

7. ให้เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น ที่จัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ จัดให้มีสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวก

สรุปได้ว่าทั้งรัฐธรรมนูญฯ และ พ.ร.บ. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย ได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่คนพิการเผชิญอยู่ และความละเอียดของสังคมที่มีต่อคน

พิการ จึงมีความพยายามให้รัฐและเอกชนรับรองสิทธิของผู้พิการที่ควรจะได้รับบริการต่างๆ เช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม โดยการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐและเอกชน ต้องจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในผู้พิการสามารถเข้ามีส่วนร่วมใช้บริการสาธารณะต่างๆ ในสังคมได้ เช่นเดียวกับบุคคลปกติ

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2550 - 2554

เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554 (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2550)

เป้าหมายสูงสุด คือ คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเต็มตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และเสมอภาค ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค อันเป็นแนวทางที่เคารพในคุณค่าสิทธิ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

วิสัยทัศน์ คือ คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเต็มตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ และเสมอภาค ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค

เป้าประสงค์ของแผน คือ มีระบบบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมีการส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิและโอกาสในการพัฒนาตนเอง เข้าถึงการใช้บริการในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ ข้อมูล ข่าวสาร และการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะ ให้องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมีความเข้มแข็ง ส่งเสริมให้สังคมยอมรับและเปิดโอกาสให้คนพิการ และองค์กรด้านคนพิการ มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทางสังคม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

1. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแนวทางและมาตรการ ประกอบด้วย การจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านคนพิการแห่งชาติ พัฒนาระบบบริการคนพิการทุกด้าน ให้ครอบคลุมทั่วถึง ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน มีการจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และการดำรงชีวิตอิสระ ตลอดจนส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านคนพิการ ให้มีจำนวนเพียงพอและมีความรู้ความสามารถ รวมถึงการผลักดันให้เกิดระบบการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถให้บริการแก่คนพิการอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทุกด้าน และนำผลงานวิจัยไปปรับใช้เพื่อพัฒนางานด้านคนพิการ และสนับสนุนให้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริม สนับสนุนความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แนวทางและมาตรการ ประกอบด้วย การสนับสนุนการจัดตั้ง และการดำเนินงานขององค์กรด้านคนพิการ และเครือข่าย สนับสนุนให้องค์กรด้านคนพิการ และเครือข่าย มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการระดับท้องถิ่น ถึงระดับชาติพัฒนากระบวนการเรียนรู้ขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย รวมทั้ง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการ

3. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเสริมเจตคติที่ดีของคนพิการ ครอบครัว และสังคมที่มีต่อความพิการและคนพิการ แนวทางและมาตรการ ประกอบด้วย การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมทางสังคมให้คนพิการและครอบครัว สามารถมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้สตรีพิการมีโอกาสแสดงศักยภาพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างเจตคติที่ถูกต้อง และสร้างสรรค์ต่อความพิการ คนพิการ และครอบครัว สนับสนุนการจัดทำสื่อที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมศักยภาพการมีส่วนร่วม และความเสมอภาคของคนพิการ ส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลจำนวนคนพิการที่สามารถดำรงชีวิตอิสระ

4. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและการจัดสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของคนพิการ แนวทางและมาตรการ ประกอบด้วย การผลักดันให้มีนโยบายและวาระแห่งชาติในการจัดสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค และส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาคาร สถานที่การขนส่ง บริการสาธารณะ โทรคมนาคมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้ง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค และบริการทุกด้านแก่คนพิการ ส่งเสริมการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาและขยายศูนย์ส่งเสริมการให้บริการด้านการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม สร้างกลไกการติดตามกำกับดูแล และตรวจสอบด้านสภาพแวดล้อม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ปราศจากอุปสรรค

จะเห็นได้ว่าจากแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2550-2554 ที่กล่าวมาแล้ว ได้กำหนดแนวทางและมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มุ่งที่การพัฒนาบริการสวัสดิการสำหรับคนพิการในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งของเครือข่ายคนพิการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการ และสร้างเจตคติที่ดีของสังคมที่มีต่อคนพิการ รวมถึงการพยายามขจัดอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของคนพิการ โดยการให้ความสำคัญเรื่อง

ของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะสำหรับคนพิการ เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555 - 2559

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติในหลักการของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 และเห็นชอบจากให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามแนวทางและมาตรการที่ระบุไว้ในแผนฯ เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2554

วิสัยทัศน์ คือ คนพิการดำรงชีวิตอิสระร่วมกับทุกคนในสังคมอย่างมีความสุขสามารถเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน

พันธกิจ คือ 1) สร้างสังคมบูรณาการเพื่อคนพิการ และทุกคนในสังคม 2) เสริมพลังคนพิการให้เข้าถึงระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมการขับเคลื่อนองค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ และ 4) สร้างสังคมให้มีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

1. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ โดยมีแนวทาง/มาตรการดังต่อไปนี้

1.1 ภาครัฐมีหน้าที่จัดให้มีบริการเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายและตอบสนองความจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภท

1.2 สนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนจัดบริการตามกฎหมายให้ตอบสนองต่อความจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท

1.3 เฝ้าระวังและป้องกันการแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรง และการล่วงละเมิดต่อคนพิการ

1.4 พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย กฎ กติกา และวิธีปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ และจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อเด็กพิการและสตรีพิการ

1.5 สร้างหลักประกันให้คนพิการและผู้ดูแล คนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 รมรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมทุกภาคส่วนของสังคม บูรณาการให้มีส่วนร่วมสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิ และจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์โดยมีแนวทาง/มาตรการดังต่อไปนี้

2.1 ภาครัฐรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดและส่งเสริมให้องค์กรทุกภาคส่วนรวมถึงองค์กรธุรกิจเอกชนจัดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ และการคมนาคมขนส่ง

2.2 ภาครัฐรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดและส่งเสริมให้องค์กรทุกภาคส่วน รวมถึงองค์กรธุรกิจเอกชนจัดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ และเครื่องช่วยความพิการ รวมถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน

2.3 ภาครัฐรวมถึงองค์กรอิสระ มีหน้าที่จัดและส่งเสริมให้องค์กรทุกภาคส่วนรวมถึงองค์กรธุรกิจเอกชนจัดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม รวมถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการฝึกอบรม เกี่ยวกับการสร้างและปรับสภาพแวดล้อมโดยอาศัยหลักการการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม เพื่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ของคนพิการ

3. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ โดยมีแนวทาง/มาตรการดังต่อไปนี้

3.1 เสริมพลังคนพิการให้เข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขอย่าง สอดคล้องและเพียงพอกับความจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคลรวมทั้ง การได้รับสิทธิประโยชน์จากบริการหลักประกันสุขภาพ กองทุนประกันสังคม และกองทุนเงินทดแทน

3.2 เสริมสร้างการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของ คนพิการตั้งแต่แรกเกิด หรือแรกพบ ความพิการจนตลอดชีวิต อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ

3.3 พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรกแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และผู้เกี่ยวข้อง

3.4 เสริมพลังคนพิการและผู้ดูแลคนพิการเพื่อความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านอาชีพ หรือการทำงาน โดยมีรายได้ที่เพียงพอ ทั้งในระบบตลาดแรงงาน นอกกระบวน

ตลาดแรงงาน การประกอบอาชีพอิสระ รวมถึงการทำธุรกิจเพื่อสังคมของคนพิการ เพื่อร่วมสร้างเศรษฐกิจของ

3.5 เสริมพลังเพื่อเข้าถึงสิทธิเสรีภาพในการเดินทาง ท่องเที่ยว และนันทนาการบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

3.6 เสริมพลังคนพิการให้มีความถึงพร้อมในการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ และได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

3.7 ปรับปรุงกลไกด้านการเงิน การคลังและงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพ และกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภาคประชาสังคม และภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

3.8 ศึกษาและดำเนินการให้มีแหล่งรายได้เพื่อสนับสนุนการเงินการคลังและงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างเพียงพอ และอย่างยั่งยืน

3.9 จัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานสถาบันทางวิชาการเพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

3.10 พัฒนาผลงานทางวิชาการ งานวิจัยด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่สามารถนำไปกำหนดนโยบายด้านความพิการของประเทศ

4. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ และเครือข่ายโดยมีแนวทาง/มาตรการดังต่อไปนี้

4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรวมตัว จัดตั้ง และสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการทุกประเภททั้งในระดับจังหวัดและท้องถิ่น

4.2 ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการให้มีบทบาทในองค์กรหรือกิจกรรมด้านคนพิการระดับนานาชาติ

4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากร โดยเฉพาะด้านการเงิน และวิชาการ แก่องค์กรด้านคนพิการให้สามารถบริหารจัดการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ ตลอดจนจัดบริการให้แก่คนพิการได้อย่างมีมาตรฐาน

4.4 สนับสนุนให้องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในทุกระดับและทุกมิติในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

4.5 สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการสมทบงบประมาณเพื่อสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพแก่องค์กรด้านคนพิการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ โดยมีแนวทาง/มาตรการดังต่อไปนี้

5.1 สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักรู้เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ศักยภาพ และการดำรงชีวิตอิสระ สิทธิ และหน้าที่ของคนพิการ

5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดกิจกรรมในการสร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการ คนพิการ ความพิการ ผู้ดูแล ผู้ช่วยคนพิการ และครอบครัว

5.3 พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมทางสังคมในทุกด้านเพื่อให้คนพิการสามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

5.4 พัฒนารูปแบบ และวิธีการ ในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับคนพิการจากสังคมเวทนานิยมเป็นสังคมฐานสิทธิของคนพิการ

5.5 บรรลุความรู้เรื่องความพิการและคนพิการในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ และทุกระบบ

5.6 จัดตั้งและสนับสนุนสถาบันการสื่อสารสังคมเพื่อสื่อสารสาธารณะเรื่องคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมายว่าด้วยเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการ

กฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการที่สำคัญมี 3 ฉบับ คือ

1. กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 129 ก) เรื่อง ลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น ๆ ที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ออกโดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีสาระสำคัญ คือ กำหนดลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น ที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ได้แก่ อาคารของสถานสงเคราะห์คนพิการ หรือ คนชรา สถานศึกษาสำหรับคนพิการ โรงพยาบาล โรงแรม สวนสาธารณะ รอยนต์สาธารณะ รถขนส่งผู้โดยสารประจำทาง รถไฟ เป็นต้นโดยเจ้าของอาคารสถานที่ ดังกล่าว มีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่ายเป็นสองเท่าของเงินที่เสียไป ออกจากเงินได้สุทธิเพื่อลดหย่อนภาษีได้

2. กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ คนชรา พ.ศ.2548 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122, ตอนที่ 52ก) มีสาระสำคัญ คือ กำหนดประเภทอาคารที่ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ได้แก่

โรงพยาบาล สถานพยาบาล อาคารที่ทำการของราชการ รัฐวิสาหกิจ สถานศึกษานานาชาติ มวลชน โรงแรม โรงมหรสพ โรงแรม สนามกีฬา ศูนย์การค้า เป็นต้น ทั้งนี้ได้กำหนดลักษณะที่เหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องจัดให้มีประกอบด้วย ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกทางลาด และลิฟต์ บันได ที่จอดรถ ทางเข้าอาคารทางเดินระหว่างอาคาร และทางเชื่อมระหว่างอาคาร ประตูห้องส้วม เป็นต้น

3. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ.2550 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124, ตอนที่ 71ก) จาก พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550

มาตรา 20 คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ข้อ(6) ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง จึงทำให้เกิด กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550

จากกฎหมายว่าด้วยเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการสรุปได้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนพิการสามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นอิสระได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง สามารถเข้าถึงอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งให้บริการสวัสดิการแก่คนพิการ และทำให้คนพิการสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ

นโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

โดยนายวิฑูรย์ นามบุตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2552 รัฐบาลได้ตระหนักถึงคุณค่าของคนพิการ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศ และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโอกาสของคนพิการให้สามารถพึ่งตนเองได้ รวมทั้งมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ทั่วไปโดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคม ได้แก่ การจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้พิการ การให้การคุ้มครองและส่งเสริมการจัดสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมแก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งตนเองได้

ทั้งนี้ ได้กำหนดนโยบายและมาตรการในการปฏิบัติ โดยการคุ้มครองสิทธิคนพิการ และผลักดันการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 อย่างจริงจัง

1. ส่งเสริมให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิ และมีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง เหมาะสมและเป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง เหมาะสมและเป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการได้รับประโยชน์จากสิทธิตามกฎหมายกำหนดโดยจะเร่งดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ อาทิ

1.1 จัดสวัสดิการให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตและพึ่งพาตนเองได้ โดยจะผลักดันให้คนพิการทุกรายได้รับเบี้ยความพิการ เนื่องจากเห็นว่า คนพิการมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่าบุคคลทั่วไป รวมทั้ง มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิตมาก และส่วนใหญ่มีฐานะยากจน นอกจากได้การสงเคราะห์รับเบี้ยยังชีพ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย หรือระเบียบกรุงเทพมหานคร รวมทั้งจัดสวัสดิการอื่น ๆ เช่น การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยคนพิการที่ไม่ผู้ดูแล การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของคนพิการ การช่วยผู้ดูแลคนพิการ การจัดบริการล่ามภาษามือ การส่งเสริมองค์กรของคนพิการ และองค์กรเอกชน ที่ช่วยเหลือคนพิการให้เข้มแข็ง เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

1.2 รมรณรงค์จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการแล้ว แต่ปรากฏว่าอาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้างของทางราชการหลายแห่ง ยังไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับคนพิการอย่างเพียงพอ ทำให้คนพิการขาดโอกาสที่จะได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา การอาชีพ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมและปฏิบัติการกิจต่าง ๆ เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึง และใช้ประโยชน์ในอาคารสถานที่ และบริการสาธารณะ รวมทั้งมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคมอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะได้รณรงค์ให้หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชนองค์กรอิสระ และภาคเอกชน จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการตามกฎหมาย อย่างน้อยต้องมีทางลาดที่คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ทุกแห่ง ในปี 2553 โดยกระทรวงจะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอมติกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกหน่วยงาน/องค์กรถือปฏิบัติต่อไป

1.3 ส่งเสริมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแก่คนพิการปัจจุบันประเทศไทยได้ลงนามรับรองในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งเป็นกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริม พิทักษ์และรับรอง ให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐาน และมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ และให้ความสำคัญต่อการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

ทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติอื่น ๆ สอดคล้องพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และนโยบายของรัฐบาล ซึ่งกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะได้ดำเนินการอย่างจริงจัง โดยประกันความเป็นธรรมที่ จะให้คนพิการเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสิทธิตามกฎหมายได้ เช่น การช่วยเหลือทางกฎหมาย และการจัดหาทุนว่าความแตกต่างให้แก่คนพิการ การไต่ถามและวินิจฉัยในกรณีมีการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ เนื่องจากการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบมาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ทั้งนี้ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีอำนาจพิจารณาเพิกถอนการกระทำนั้นได้

2. ในปี 2553 กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ จะขอตั้งงบประมาณ เพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในชุมชนท้องถิ่น โดยรัฐให้จัดสรร งบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ้างคนพิการเข้าทำงานในท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนา ศักยภาพและคุณภาพชีวิตคนพิการในชนบททั่วประเทศ ทำให้คนพิการในชนบทได้มีรายได้และ สามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งได้แสดงศักยภาพของตนเอง

3. ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเห็นสมควร ปรับปรุงสาระสำคัญ และรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารจัดการของสำนักงานส่งเสริม และพัฒนา คุณภาพชีวิตแห่งชาติ ให้เหมาะสมกับแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันจึงควร ปรับปรุงวิธีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติใหม่ ให้เป็นนิติ บุคคล ประกอบกับบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริการจัดการของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการในรูปคณะกรรมการมีลักษณะรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง ทำให้การช่วยเหลือคนพิการที่จะ กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศเป็นไปอย่างล่าช้ามีขั้นตอนมาก และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงเห็นสมควรปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการของกองทุนใหม่ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยยก ฐานะคณะกรรมการบริหารกองทุน เป็นคณะกรรมการบริหารกองทุน เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ แต่งตั้งคณะกรรมการในจังหวัดต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการ เพื่อให้การบริหารแก่คน พิการในต่างจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง ตลอดจนคณะกรรมการจะมี ความใกล้ชิดคนพิการในท้องถิ่นมากขึ้น

4. ผลักดันให้มีการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทุกจังหวัด โดยมี ส่วนร่วมของคนพิการอย่างแท้จริง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนการโครงการที่ ตอบสนองความต้องการของคนพิการในจังหวัด โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการแห่งชาติ จะสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไปให้

จังหวัด เพื่อรองรับการจัดทำโครงการตามแผนดังกล่าวต่อไปจากนโยบาย ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้คนพิการได้เข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสิทธิต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 การให้ความสำคัญกับการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึง และใช้ประโยชน์ในอาคาร สถานที่ และบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ส่งเสริมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ทั้งนี้ โดยการจัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในชุมชนท้องถิ่น การปรับปรุงกฎหมาย และส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับจังหวัด และให้คนพิการในจังหวัด มีส่วนร่วมในแผนฯ อย่างแท้จริง

ตอนที่ 2 แนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ

“การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ” (Independent Living) เป็นปรัชญา และการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มคนพิการ ซึ่งมีเป้าหมายในการบรรลุถึงความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง (self – determination) โอกาสที่เท่าเทียม (equal opportunity) และการเคารพตนเอง (self-respect) การดำรงชีวิตไม่ได้ หมายถึง เราต้องการทำทุกอย่างด้วยตนเองทั้งหมดและไม่ต้องการใครมาเกี่ยวข้องหรือต้องการแยกออกไปอยู่ต่างหาก การดำรงชีวิตอิสระ หมายถึง ความต้องการสามารถที่จะเลือก และควบคุมการดำเนินชีวิตได้ (กมลพรรณ พันพื้ง, 2551) บางครั้งยากที่จะอธิบายให้คนไม่พิการหรือแม้แต่คนที่มีความพิการน้อยกว่าเข้าใจได้โดยง่าย แต่ในที่สุดพิสูจน์ได้ในหลายประเทศว่า “การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ” ก่อประโยชน์ให้กับคนพิการทุกประเภท ทุกระดับ รวมทั้งคนไม่พิการด้วย ศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ (ILC) Independent Living Center หรือ (CIL) Center of Independent Living เป็นศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการแห่งแรกตั้งขึ้นในปี 2515 ที่ เบอร์เลย์ รัฐแคลิฟอร์เนียประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 2521 ความเคลื่อนไหวกระจายไปทั่วประเทศ มีการออกกฎหมายให้การสนับสนุนการเงินเพื่อก่อตั้งศูนย์การดำรงชีวิตอิสระ ปัจจุบันสหรัฐอเมริกามีศูนย์การดำรงชีวิตอิสระในทุกรัฐและดินแดนครอบครอง ในประเทศญี่ปุ่น การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการเป็นทั้งปรัชญา (Philosophy) แนวคิด (Concept) และการปฏิบัติ (Practice) มีศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการเป็นพาหนะขับเคลื่อน ทำทั้งงานให้บริการและงานเกี่ยวกับสิทธิคนพิการในเวลาเดียวกันเป็นรูปแบบกิจกรรมในชุมชนและควบคุมโดยคนพิการ

ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการ บริการที่จัดกระจายสู่คนพิการทุกประเภท ผู้ใช้บริการกำหนดเป้าหมายการบริการด้วยตนเอง

บริการของศูนย์การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการให้บริการที่หลากหลายและครอบคลุมคนพิการทุกประเภท โดยมีบริการหลัก 4 อย่างที่มีความจำเป็นต่อคนพิการที่จะมีชีวิตรองอิสระได้

1. ข้อมูลข่าวสารและการส่งต่อ (Information and Referral) ศูนย์จะรวบรวม ข้อมูลชุมชนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ให้สามารถแนะนำตอบคำถามแก่คนพิการได้อย่างถูกต้อง ทันเวลาเช่น ข้อมูลอาสาสมัครล่ามภาษามือ ผู้ช่วยเหลือส่วนตัวสำหรับคนพิการ ที่พัก สถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลคนพิการในชุมชน บุคคล หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ผู้แนะนำด้านต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

2. การฝึกทักษะการดำรงชีวิตอิสระ (IL Skill Training) เปิดหลักสูตรการฝึกสำหรับคนพิการเพื่อให้เกิดทักษะในการใช้ชีวิตอิสระมากขึ้นเนื้อหาหลักสูตรอาจประกอบด้วยหลายเรื่อง จากง่ายไปสู่ยาก เช่น การดูแลตนเอง การออกสังคม การใช้ระบบขนส่งสาธารณะ การบริการการเงิน และการใช้จ่ายส่วนตัว การแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับเรื่องไม่คาดฝัน หรือการถูกเลือกปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ

3. การให้คำปรึกษาจันเพื่อน (Peer Counseling) หมายถึง บริการที่ใช้คนพิการที่มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา ทำงานกับคนพิการที่มีปัญหา แต่ต้องการมีการดำรงชีวิตอิสระ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหา เช่น การจัดรูปแบบหรือวิถีชีวิต หรือการเรียนรู้การใช้ทรัพยากรชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพิทักษ์สิทธิ (Advocacy) เป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ มี 2 ลักษณะ คือ สิทธิของคนพิการระดับบุคคล กรณีถูกละเมิดสิทธิให้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสิทธิเกี่ยวกับชุมชน เพื่อรณรงค์ ให้ความรู้แก่ชุมชน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ในอันดับที่จะอำนวยความสะดวก หรือส่งเสริมการใช้ชีวิตรองอิสระของคนพิการได้มากขึ้น (กมลพรรณ พันพึ้ง, 2551)

การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการเป็นทั้งปรัชญาและการเคลื่อนไหวทางสังคม มีเป้าหมายเพื่อให้คนพิการสามารถเลือกและตัดสินใจเรื่องในชีวิตด้วยตนเองเช่นเดียวกับคนอื่น มีโอกาสที่เสมอภาคและความเคารพต่อตนเอง การดำรงชีวิตอิสระ “ไม่ได้” หมายความว่าคนพิการต้องทำทุกอย่างด้วยตัวเองหรือไม่ต้องการคนอื่นเลย หรือต้องการแยกตัวออกไปอยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง (เครือข่ายการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ, 2552) “การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ” ไม่ควรถูกแปลความตรงๆ ว่าการมีชีวิตอยู่โดยไม่พึ่งพาผู้อื่น มีงานทำ มีรายได้เป็นของตัวเองเท่านั้น แต่หัวใจของการดำรงชีวิตอิสระอยู่ที่การสามารถตัดสินใจเรื่องในชีวิตของตนเองด้วยตัวเอง

(Self-determination) มีสิทธิและโอกาสเลือกหนทางปฏิบัติเอง มีอิสระที่จะประสบความล้มเหลว หรือเรียนรู้จากความผิดพลาดของคนอื่น เช่นเดียวกับคนทั่วไป แต่คนทั่วไปมักมองความผิดพลาด ล้มเหลวของคนพิการเป็นเรื่องแปลกและพยายามป้องกันให้ จึงกลายเป็นการกีดกันเลือกปฏิบัติในที่สุด ทั้งที่คนทั่วไปก็ทำผิดพลาดกันอยู่เสมอ (โอเคเนชั่น, 2552) หากจะมีข้อจำกัดก็เป็นข้อจำกัด เช่นเดียวกับคนทั่วไป เช่น กฎเกณฑ์ทางสังคม ดินฟ้าอากาศ เป็นต้น การดำรงชีวิตอิสระไม่ใช่เรื่อง ง่ายๆ และอาจมองเป็นเรื่องเสี่ยงน่าทำทายเป็นภัยสำหรับคนพิการ แต่ได้พิสูจน์แล้วว่า คนพิการส่วนใหญ่ ยินดีและพอใจกับความเสี่ยงนั้น มากกว่าที่จะอยู่อย่างพึ่งพาคนอื่นตลอดเวลา ขาดโอกาส และไม่สามารถทำตามความฝันของตัวเองได้ “ผู้อื่น” หมายความว่า วิธีการอันทำให้คนพิการได้รับประโยชน์จากระบบทั่วไปของสังคมเช่นคนทั่วไป เช่นในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และทางวัฒนธรรม การมีที่อยู่อาศัย การใช้พาหนะเดินทาง การบริการด้านสังคมและอนามัย โอกาสด้านการศึกษาและการทำงาน การเป็นอยู่และชีวิตสังคม การใช้สถานที่และอุปกรณ์กีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ “การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน” (full participation and equality) วิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพมุ่งทำต่อคนพิการเท่านั้นยังไม่เพียงพอ ภาวะแวดล้อมเป็นตัวกำหนดว่าความพิการนั้นๆ ส่งผลเช่นไรในชีวิตประจำวันของคนพิการ บุคคลย่อมตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบ เมื่อไม่มีโอกาสเช่นคนอื่นในสังคมที่จะมีชีวิตปกติ ซึ่งหมายถึงการมีครอบครัว การได้ศึกษาเล่าเรียน ได้มีงานทำ มีบ้านอยู่ มีความปลอดภัย มีความมั่นคงทางการเงิน ได้มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งทางเพศมีทางเข้าไปใช้สุขาสาธารณะ มีเสรีภาพที่จะไปไหนมาไหนก็ได้ และมีความเป็นอยู่ประจำวันตามที่ ต้องการ

สรุปได้ว่าการดำรงชีวิตอิสระนั้นเป็นความต้องการของคนทั่วไป อิสระในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านความคิด การดำรงชีวิต ก็คงจะไม่แตกต่างอะไรกับกลุ่มคนพิการโดยสังคมสามารถตอบสนองในสิ่งเหล่านั้นที่มีส่วนช่วยในการดำรงชีวิตของคนพิการเท่านั้น จากที่สังคมเคยมองว่าเป็นปัญหาเป็นภาระ อาจเปลี่ยนมุมมองใหม่ที่ดีขึ้น คนพิการมีความต้องการที่จะดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง มิได้ต้องการที่จะรอความช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว หากทุกฝ่ายเร่งเห็น และตอบสนองความต้องการของคนพิการได้อย่างถูกต้อง ก็จะเป็นการสร้างโอกาสสร้างแรงใจให้กลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ในส่วนของแนวคิดการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ (Independent Living) เป็นแนวคิดที่นำไปใช้ประโยชน์ในการทำความเข้าใจถึงความหมายของสิ่งที่คนพิการต้องการดำรงชีวิตอิสระ และความเสมอภาคในสังคม เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการอภิปรายผลการวิจัย

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีขององค์การสหประชาชาติ ได้ร่วมมือดำเนินการตามแผนที่โลกที่จะไปสู่จุดมุ่งหมาย 3 ประการในการที่จะช่วยให้คนพิการได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานความเป็นคนเท่าเทียมกับบุคคลปกติอื่นๆ คือ

1. ป้องกันความพิการ
2. การฟื้นฟูสมรรถภาพ
3. การเข้าร่วมอย่างเต็มที่และความเสมอภาคของสังคม

ความพยายามที่จะไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ทำให้คนพิการ องค์การของคนพิการและองค์การที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ได้ร่วมมือกันรณรงค์เรียกร้องให้ประกาศใช้ “กฎหมายเกี่ยวกับคนพิการ” โดยมีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ และความเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของคนพิการที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นคือ แนวคิดการเข้าถึง

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้พิการทางการได้ยิน

หลายคนอาจมองว่าคนที่พิการทางการได้ยินหรือคนหูหนวกเป็นคนพิการที่มีโอกาสดีกว่าคนพิการประเภทอื่น ๆ เพราะคนหูหนวกมีวิธีต่าง ๆ ครอบถ้วน สามารถมองเห็น และสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้เช่นเดียวกับคนปกติ ดังนั้นคนส่วนใหญ่มักให้ความรู้สึกเห็นใจคนหูหนวกน้อยกว่าคนพิการประเภทอื่นๆ หรือบางคนที่ไม่รู้จักคนหูหนวกดีพอ อาจมองคนหูหนวกในแง่ไม่ดีในเวลาที่คนหูหนวกมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยหน้าตาที่ขึงขัง และกริยาที่จริงจังมากจนดูเหมือนก้าวร้าว แต่ใครสักทีคนจะตระหนักว่าจริงๆ แล้วคนหูหนวกนั้นน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่งหากลองจินตนาการว่าวันหนึ่งๆ บุคคลคนหนึ่งมองเห็นคนอื่น ๆ พูดคุยกันแต่ไม่สามารถได้ยินเห็นแต่เพียงริมฝีปากขยับขึ้นลง เมื่ออยากจะพูดคุยกับคนเหล่านั้นก็ไม่สามารถจะสื่อความหมายให้คนเหล่านั้นเข้าใจ บุคคลผู้นั้นจะอึดอัดใจสักเพียงไหน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนหูหนวก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความรู้จักกับคนหูหนวกและภาษาที่คนหูหนวกใช้สื่อสารกับผู้อื่นคือ ภาษามือ ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนหูหนวกและภาษามือ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนหูหนวก

เนื่องจากคนหูหนวกขาดประสาทสัมผัสด้านการได้ยิน ดังนั้นการสะสมประสบการณ์ชีวิต พัฒนาการด้านต่าง ๆ และการมองโลกของคนหูหนวกย่อมแตกต่างจากคนทั่วไป การนิยาม

ความหมายของคำว่า “หูหนวก” ในแต่ละวันมนุษย์จะได้ยินเสียงต่างๆ อยู่ตลอดเวลาทั้งยามหลับ ยามตื่นเสียงต่างๆ เหล่านี้อาจเป็นเสียงที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจฟัง เสียงจะมีระดับความดังต่างกันดังนี้

ตารางที่ 1 ความดังของเสียงในระดับต่าง ๆ

ชนิดของเสียง	ระดับความดัง (dB*)
	150
เสียงเครื่องบินไอพ่น (นอากพิการ)	140
เสียงดังจนรู้สึกปวดหู	130
เสียงฟ้าผ่า	120
เสียงรถจักรยานยนต์	110
	100
รถบรรทุก หรือรถประจำทาง	90
	80
ภายในรถยนต์ (ความเร็ว 80 กม./ชม.)	70
เสียงสนทนาปกติ	60
เครื่องปรับอากาศ	50
ห้องทำงานเงียบ ๆ	40
	30
เสียงกระซิบ (ห่างกัน 2 เมตร)	20
เสียงใบไม้ไหว	10
เทรซโฮลด์ การได้ยิน**	0

* (dB) เดซิเบล (Decibel) เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง เสียงเบาที่สุดที่หูของคนธรรมดา รับฟังได้ มีความดัง 0 เดซิเบล

** เทรซโฮลด์ (Threshold) คือ ความเข้มของเสียงที่น้อยที่สุดที่ทำให้เกิดความรู้สึก

ระดับความดังของเสียงประเภทต่างๆ ในตารางที่ 1 จะช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับระดับเสียงต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ยินในชีวิตประจำวันมากขึ้นว่า เสียงที่ได้ยินแต่ละชนิดนั้นมีระดับความดังกี่เดซิเบล และจะช่วยให้เข้าใจได้ชัดเจนขึ้นเมื่อมีการกล่าวถึงระดับของปัญหาในการได้ยินการประเมินระดับการได้ยินจะอยู่ในช่วง 0-120 เดซิเบล เสียงที่มีความดังที่ระดับ 125 เดซิเบลขึ้นไปจะ

ทำให้รู้สึกปวดหู คนที่มีการได้ยินปกติจะได้ยินเสียงตั้งแต่ 0 เดซิเบลเป็นต้นไป (Shea & Bauer, 1994)

การนิยามความหมายของคำว่า “หูหนวก” มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไปตามมุมมองของแต่ละคน หรือสถานการณ์ การจะนิยามความหมายของคนหูหนวกให้ถูกต้องแม่นยำนั้นเป็นเรื่องยาก เพราะมีคำเรียกที่เกี่ยวข้องกับคนหูหนวกหลายคำเช่น “การสูญเสียการได้ยิน” หรือ “การสูญเสียความสามารถในการได้ยิน” (Hearing loss) “หูหนวก” (Deaf) หรือ “ความบกพร่องทางการได้ยิน” “ปัญหาทางการได้ยิน” หรือ “หูตึง” (Hard of hearing) การจัดระดับของปัญหาการได้ยินหรือให้คำนิยามเกี่ยวกับคนหูหนวกขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในแต่ละด้านเช่นทางการแพทย์จะนิยามตามพยาธิสภาพ แต่ในแวดวงการศึกษาจะพิจารณาตามระดับของการสูญเสียการได้ยินและระดับอายุที่สูญเสียการได้ยิน เพื่อจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับระดับการสูญเสียการได้ยิน (Myklebust, 1964)

วงการแพทย์โดยทั่วไปจัดระดับการสูญเสียการได้ยินไว้ 6 ระดับ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการสูญเสียการได้ยิน

ระดับ	การได้ยิน	ระดับความดัง (เดซิเบล)
ระดับที่ 1	ปกติ	0 – 25
ระดับที่ 2	สูญเสียการได้ยินเล็กน้อย	26 – 40
ระดับที่ 3	สูญเสียการได้ยินปานกลาง	41 – 55
ระดับที่ 4	สูญเสียการได้ยินค่อนข้างมาก	56 – 70
ระดับที่ 5	สูญเสียการได้ยินมาก	71 – 90
ระดับที่ 6	สูญเสียการได้ยินมากอย่างยิ่ง	91 ขึ้นไป

ผู้ที่สูญเสียการได้ยินระดับ 1 – 5 เรียกว่า “คนหูตึง” ส่วนผู้ที่สูญเสียการได้ยินในระดับที่ 6 เรียกว่า “คนหูหนวก” จำนวนเดซิเบลที่กำหนดไว้เป็นค่าเฉลี่ยในหูข้างที่ดีกว่าหรือหูข้างที่ได้ยินเสียงชัดเจนกว่าอีกข้างหนึ่ง

ส่วนในแวดวงการศึกษาแบ่งระดับการสูญเสียการได้ยินไว้ 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 35 ถึง 54 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียการได้ยินช่วงนี้มักไม่ต้องการการศึกษาพิเศษ แต่ต้องการความช่วยเหลือในการสวมเครื่องช่วยฟัง

ระดับที่ 2 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 55 ถึง 69 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียการได้ยินในช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษบ้าง ต้องการความช่วยเหลือในด้านการสวมเครื่องช่วยฟัง การฝึกพูด และการแก้ไขการพูด

ระดับที่ 3 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 70 ถึง 89 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียการได้ยินช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษ ต้องการความช่วยเหลือในด้านการได้ยิน การพูด การแก้ไขการพูด และบริการพิเศษทางการศึกษา

ระดับที่ 4 สูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลหรือมากกว่า เด็กที่สูญเสียการได้ยินในระดับนี้ต้องการความช่วยเหลือ และบริการพิเศษทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กในระดับที่ 3

นอกจากนี้ชูชีพ อ่อน โกลสูง (2527) ได้จัดประเภทของผู้มีปัญหาในการได้ยินไว้ตามความสามารถในการได้ยินตั้งแต่เบาที่สุดถึงมากที่สุดคือ หูตึง (Hard of hearing) ถึงหูหนวก (Deaf) ซึ่งทั้งสองคำมีความหมายดังนี้ “หูตึง” หมายถึง การสูญเสียความสามารถในการได้ยิน แต่ไม่ถึงกับสูญเสียทั้งหมดหากใช้เครื่องช่วยฟังแล้วจะสามารถได้ยินเสียงได้อย่างถูกต้อง อาการหูตึงแยกออกเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 หูตึงอย่างอ่อน (Mild) สามารถได้ยินเสียงที่มีความดังตั้งแต่ 26 – 54 เดซิเบล

ระดับที่ 2 หูตึงอย่างกลาง (Moderate) สามารถได้ยินเสียงที่มีความดังตั้งแต่ 55 – 69 เดซิเบล

ระดับที่ 3 หูตึงอย่างหนัก (Severe) สามารถได้ยินเสียงที่มีความดังตั้งแต่ 70 – 89 เดซิเบล

ระดับที่ 4 หูตึงอย่างหนักที่สุด (Profound) สามารถได้ยินเสียงที่มีความดังตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป

ส่วนคำว่า “หูหนวก” หมายถึง ไม่สามารถได้ยินเสียงเลย ถึงแม้จะใช้เครื่องช่วยฟังก็ตาม จากการจำแนกระดับการได้ยินและคำนิยามความหมายเกี่ยวกับคนหูหนวกตามที่ได้กล่าวในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า “คนหูหนวก” คือ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป บุคคลเหล่านี้จะไม่สามารถได้ยินเสียงใดๆ เลย และไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ภาษาอย่างคนปกติทั่วไป

ประเภท และสาเหตุของการมีปัญหการได้ยิน

เชีย และบาวเออร์ (Shea & Bauer, 1994) กล่าวถึง การจำแนกประเภทปัญหาการได้ยินโดยพิจารณาจากตำแหน่งหรือบริเวณภายในหูดังนี้

Conductive hearing loss หมายถึง ปัญหาในการได้ยินซึ่งเกิดจากความผิดปกติของหูส่วนนอก และหูส่วนกลาง ทำให้เสียงที่ผ่านเข้ามาถูกรบกวนหรือถูกแทรกแซง Sensorineural hearing

loss หมายถึง ปัญหาในการได้ยินซึ่งเกิดจากความผิดปกติของหูส่วนใน Mixed hearing loss หมายถึง ปัญหาในการได้ยินซึ่งเกิดจากความผิดปกติของหูทั้ง 3 ส่วน

การบกพร่องทางการได้ยิน อาจเกิดจากหลายสาเหตุ ดังนี้

1) ความพิการของหูส่วนนอก ความพิการของหูส่วนนี้อาจไม่ก่อให้เกิดผลรุนแรงต่อการได้ยินมากเท่าความพิการของหูส่วนกลางหรือส่วนใน สาเหตุของความพิการของหูส่วนนอก ได้แก่ รูหูส่วนนอกมีการพัฒนาไม่สมบูรณ์เต็มที่ (Atresia) การติดเชื้อ การฟกช้ำหูน้ำหนวก เกิดแผลในรูหู เด็กที่มีความพิการของหูส่วนนอกมักจะมีอาการหูตึง

2) ความพิการของหูส่วนกลาง อาจเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ เยื่อแก้วหูอักเสบหรือทะลุ กระดูกหูชั้น กลืน อักเสบหรือบวม การอักเสบที่เกิดจากการติดเชื้อ (Otitis Media) การอักเสบของ Eustachian tube การแพ้ยาบางชนิดทำให้หูส่วนกลางอักเสบและมีน้ำเหลืองกระดูกกลืนไม่สัมผัสกับ Oval window เรียกว่า Otosclerosis การเกิดเนื้องอกในหู และการถูกตีบริเวณศีรษะ คนที่ประสบปัญหาความพิการของหูส่วนกลางนี้มักจะเป็นคนหูตึง

3) ความพิการของหูส่วนใน สาเหตุของความพิการของหูส่วนในมี 2 ประการ คือ สาเหตุจากพันธุกรรม (Hereditary Deafness) และสาเหตุที่ไม่ได้เกิดจากพันธุกรรม (Sporadic Deafness) สาเหตุจากพันธุกรรมเป็นอาการที่เกิดจากบิดาหรือมารดา หรือบรรพบุรุษ เช่น บิดา มารดาหูหนวก บุตรหรือหลานที่เกิดมาอาจหูหนวก หรือเกิดจากRh ในเลือดของพ่อแม่เข้ากัน ไม่ได้ทำให้เกิด Otosclerosis ส่วนสาเหตุที่ไม่ได้เกิดจากพันธุกรรมเกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น การติดเชื้อไวรัสเช่น คางทูม หัด หวัด การได้รับเชื้อแบคทีเรีย เช่น การติดเชื้อของประสาท และไขสันหลัง สมองอักเสบ บวม การถูกตีบริเวณศีรษะ การขาดออกซิเจนขณะคลอด การติดเชื้อจากแม่ เช่น ซิฟิลิส หัดเยอรมัน การได้รับผลข้างเคียงของยาปฏิชีวนะ การได้ยินเสียงดังเกินกว่าที่หูจะรับได้ และการอยู่ในที่ที่เสียงดังตลอดเวลาความพิการของหูส่วนในจะทำให้หูหนวกอย่างหนัก อาการที่เกิดจากความพิการของหูส่วนในจะสังเกตได้จากอาการต่าง ๆ เช่น ความยากลำบากในการเข้าใจ คำพูด (Dysacusis) มีเสียงรบกวนในหู (Tinnitus) มีปัญหาในการทรงตัว เวียนศีรษะ และขาดความสามารถในการรับรู้เสียงต่าง ๆ

ลักษณะทางจิตวิทยาและพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะมีโอกาสในการเรียนรู้ทางโสตสัมผัสน้อย หรือไม่มีเลย เด็กเหล่านี้จะเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสส่วนอื่น โดยเฉพาะจักขุสัมผัส ดังนั้น การมองโลก และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของพวกเขาจะแตกต่างจากคนหูดี ซึ่งลักษณะทางจิตวิทยา

และพฤติกรรมของเด็กหุนวสามารถแบ่งได้ 3 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางภาษา ระบบความจำ และพัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางภาษาและการพูด เด็กหุนวแต่กำเนิดจะมีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการทางการพูด บางคนอาจพูดไม่ชัดหรือพูดไม่ได้ ขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็กและอายุที่เด็กสูญเสียการได้ยิน สาเหตุที่เด็กหุนวไม่สามารถเรียนรู้ภาษาได้เหมือนเด็กหูดี คือ

- 1) เด็กไม่สามารถได้ยินเสียงที่คนเปล่งออกมา (ขาดข้อมูลย้อนกลับ)
- 2) เด็กไม่ได้ยินคำพูดที่เป็นการเสริมกำลังใจจากผู้ใหญ่
- 3) เด็กไม่สามารถเลียนแบบคำพูดได้เพราะไม่ได้ยินคำพูดที่เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่

ความบกพร่องทางการได้ยินจะมีผลต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเวลาที่คนนั้นๆ สูญเสียการได้ยิน โดยทั่วไปแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 มีความบกพร่องทางการได้ยินก่อนมีภาษาพูด (Pre-lingual) ได้แก่ กลุ่มที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาแต่กำเนิด (Congenitally deaf) หรือสูญเสียการได้ยินในระยะ 3 ขวบแรก ซึ่งเป็นระยะที่พัฒนาการทางภาษากำลังดำเนินอยู่

ระยะที่ 2 มีความบกพร่องทางการได้ยินหลังจากได้เรียนรู้ภาษาพูดแล้ว (Post-lingual) ได้แก่ คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเนื่องจากเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุที่ทำให้การรับฟังเสื่อมไป

ระยะเวลาของการสูญเสียการได้ยินมีผลกระทบต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหลังจากพูดได้บ้างแล้วย่อมมีพัฒนาการทางภาษาที่ต่ำกว่า เพราะได้เรียนรู้ภาษามาบ้างแล้ว ส่วนเด็กที่มีความพิการมาแต่กำเนิดมักจะมีพัฒนาการทางภาษาล่าช้า และความสามารถในการพูดก็ด้อยกว่า อย่างไรก็ตามหากเราสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาที่เหมาะสมให้กับเด็กหุนวได้เร็วที่สุดเด็กก็จะมีพัฒนาการทางภาษาที่ดี

นักจิตวิทยาบางกลุ่มเชื่อว่ามนุษย์เป็นชาติพันธุ์ที่มีเครื่องมือพิเศษในการเรียนรู้ภาษาหรือ LAD (Language Acquisition Devices) ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและเครื่องมือนี้จะมีอายุการทำงานเพียงช่วงหนึ่งในชีวิตเท่านั้นแล้วเครื่องมือนี้ก็จะหมดอายุไป เพราะฉะนั้นหากมนุษย์เรียนรู้ภาษาช้ากว่านี้ก็จะเรียนรู้ภาษาได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่นเดียวกับนักจิตวิทยากลุ่ม “Critical Age Hypothesis” ที่เชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาดิตัวมาตั้งแต่เกิด (Innate Capacity) แต่ความสามารถนี้จะมีช่วงเวลาที่จำกัด (Critical Age) ดังนั้น

เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้ดีในช่วงอายุหนึ่งเท่านั้น และช่วงอายุที่วานี้ก็คือช่วง 2-7 ปี

(Mayberry, 1997)

งานวิจัยของเมย์เบอร์รี่และอีเชิน (Mayberry and Eichen, 1991) อาจจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ภาษาให้กับเด็กหูหนวกให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยทำการศึกษาคณูหนวักวัยผู้ใหญ่จำนวน 49 คน โดยแต่ละคนผ่านการเรียนรู้ภาษามืออเมริกัน (ASL) อย่างต่อเนื่องเป็นเวลามากกว่า 20 ปี กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ได้เรียนภาษามืออเมริกันมาตั้งแต่แรกเกิดหรือวัยทารก กลุ่มที่สองเริ่มเรียนภาษามืออเมริกันเมื่ออายุ 5-8 ปี กลุ่มที่สามเริ่มเรียนภาษามืออเมริกันเมื่ออายุ 11 ปี ตัวแปรในการศึกษานี้คือช่วงอายุที่เริ่มเรียนภาษามือของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดควรวัดทัศนคติที่แสดงประโยชน์ภาษามืออเมริกัน ครั้งหนึ่งฉายภาพในอัตราความเร็วปกติ แต่อีกครั้งหนึ่งฉายภาพในอัตราความเร็วมากกว่าปกติ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 สามารถเข้าใจได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ 2 และ 3 ที่แม้ว่าจะได้เรียนภาษามืออเมริกันอย่างต่อเนื่องมาไม่ต่ำกว่า 20 ปีแล้วก็ตาม ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในคณูหนวักที่มีภาษามืออเมริกันเป็นภาษาแม่ จะเป็นข้อผิดพลาดเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสำหรับคนพิการ โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังต่อไปนี้

อรรพรรณ สิริวัฒนชันกุล (2553) ได้ให้ความหมายของการเข้าถึงบริการของคนพิการโดยมุ่งเน้นการบริการทางด้านการมีงานทำ จึงหมายถึง การที่คนพิการได้รู้ถึงวิธีการในการไปใช้สิทธิในการสมัครงานในตลาดแรงงาน การเข้าไปใช้สิทธิในการสมัครงาน และการได้รับสิทธิในการเข้าไปทำงาน

กิตติยา ไสสอาด (2552) สรุปการเข้าถึง หมายถึง หนทาง วิธีการ ความสามารถในการเข้าใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดี และปราศจากอุปสรรค หรือข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

ประกาย กิจธิคุณ (2551) ได้สรุปความหมายของการเข้าถึงว่าเป็นทั้งอุปกรณ์ที่ช่วยเหลือคนพิการทางกายและทางใจ ซึ่งได้แก่ การยอมรับของสังคม การให้ความช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในสังคมที่จะช่วยเหลือให้คนพิการทำในสิ่งที่คนพิการทำไม่ได้

ศิริลักษณ์ มาปง (2551) ให้ความหมายว่า การเข้าใช้ การใช้ประโยชน์ หนทางวิธีการ ความสามารถของคนพิการที่เข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จัด

ขึ้นด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน เพื่อลดข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการทางสังคมได้อย่างเท่าเทียม ทัวถึง และเป็นธรรมให้แก่คนพิการเพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ได้มากที่สุด

ศุภัญญา บุญคง (2551) ให้ความหมายว่า การสร้างสภาพทางกายภาพทางสังคม และทางจิตวิทยาด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกโดยปราศจากอุปสรรคในการเข้าใช้ หรือเข้าถึงสิทธิในการใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดสำหรับคนพิการซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิต

วาริ ปัญจะผลินกุล (2543) ได้สรุปความหมายของการเข้าถึงไว้ว่าการเข้าใช้ การใช้ประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อจะลดข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม การสนับสนุนส่งเสริมในทุกๆ ด้านเพื่อให้สามารถเข้าใช้บริการได้อย่างเท่าเทียม ทัวถึง และเป็นธรรม นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิในการเข้าใช้สิ่งต่างๆ และบริการต่างๆ ที่รัฐจัดให้ต้องรวมถึงคนพิการด้วย

ชนิษฐา เทวินทรภักดี (2540) ได้ให้ความหมายการเข้าถึงไว้ว่า คือ สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง วิธีทางหรือวิชาการในการที่จะได้รับความสะดวกเพื่อเข้าถึงการใช้ประโยชน์และสิทธิในการได้ใช้บริการในด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ บริการสาธารณะ อาคารสถานที่ต่างๆ รวมทั้งการเข้าถึงบริการด้านการศึกษา การเข้าสู่อาชีพ และการมีงานทำ ด้านที่พัทอาศัยบริการขนส่งสาธารณะต่างๆ และการปรับปรุงข้อมูลข่าวสารโดยต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นสิ่งเฉพาะสำหรับคนหูหนวก หรือคนตาบอดเป็นต้น

จุริรัตน์ ผ่องแผ้ว (2535) Access คำแปลภาษาไทย มีหลายความหมาย เช่น แปลว่า วิธีทางหรือวิธีการในการเข้าใช้ประโยชน์ สิทธิในการเข้าใช้ ความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ต่างๆ หรือ ความสามารถที่จะเข้าไปถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การที่คนพิการจะสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าในสังคมได้นั้น จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เอื้ออำนวยความสะดวกจากสังคมบ้างและสังคมควรจะตระหนักว่า คนพิการมีความต้องการพิเศษบางประการที่ควรได้รับการตอบสนองเพื่อที่คนพิการจะได้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่และเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยปราศจากการถูกกีดกันหรือการถูกเลือกปฏิบัติเพราะสาเหตุด้วยความพิการ ตัวอย่างเช่น คนหูหนวกไม่สามารถที่จะขับขียานพาหนะได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย แม้จะได้มีการพิสูจน์มาแล้วว่า คนหูหนวกสามารถเดินทางได้โดยพาหนะส่วนตัว และมีโอกาสเกิดอันตรายที่ต่ำมากก็ตาม เนื่องจากคนหูหนวกไม่ได้รับอนุญาตให้มีใบขับขี่ หรือการได้รับข่าวสารในการเข้ารับบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ที่ไม่เอื้อต่อการรับรู้ของคนหูหนวกจนไม่ได้เข้าใช้สิทธิที่พึงมีของตนเอง และในกรณีที่ต้องใช้รถเข็นก็ไม่สามารถใช้บริการรถเมล์หรือรถไฟได้ เพราะมีอุปสรรคที่บันไดและประตูทางขึ้นลงแคบรถเข็นสำหรับคนพิการเข้าไม่ได้ สิ่งต่างเหล่านี้ จึงทำให้ไม่เกิด Access หรือการเข้าถึงสำหรับคนพิการ ซึ่งถ้ามีการแก้ไขปรับปรุงเพียงเล็กน้อย คนพิการก็จะสามารถร่วมใช้บริการต่างๆ ได้ เช่น

ออกไปจับจีประเภตพิเศษแก่คนหูหนวกใช้วิธีการต่างๆ ในการที่จะส่งข่าวสารไปถึงคนหูหนวก และคนพิการต่างๆ ให้สามารถรับทราบถึงบริการที่จะให้หรือปรับขนาดประตูรถเมล์ เป็นต้น

ดังนั้นการเข้าถึง (Access) จึงมิได้หมายถึงแค่ทางลาดหรือห้องน้ำพิเศษสำหรับคนพิการ เท่านั้นแต่รวมถึงสิทธิในการที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารข้อมูลสำหรับคนพิการ หรือสิทธิที่จะได้รับสำหรับความพิการทุกประเภทด้วย โดยจัดประเภทการเข้าถึงบริการต่างๆ ของคนพิการดังนี้

1. ด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยสิทธิ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบริการด้านการศึกษาภาคบังคับจากรัฐ แต่ในความเป็นจริงนั้นเด็กพิการประมาณกว่าร้อยละ 95 ไม่ได้ได้รับการบริการด้านการศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้เพราะโรงเรียน ไม่ Access สำหรับเด็กพิการ เช่น ขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์ในการเรียนการสอนในกรณีของเด็กหูหนวกและตาบอด จำเป็นต้องมีครูและอุปกรณ์พิเศษช่วย เช่น เครื่องช่วยฟัง ครูที่รู้ภาษามือ ดำรงที่เหมาะสมกับสภาพ ความพิการ ในกรณีที่เด็กหูหนวกควรจัดทำตำราเรียนที่มีรูปมากกว่าตัวหนังสือ เป็นต้นบางกรณี โรงเรียนอยู่ห่างไกลจากบ้าน ไม่สามารถเดินทางไปเรียนตามลำพังได้ หรือด้านอาคารสถานที่ที่เป็นอุปสรรคคือ ตัวอาคารที่มีบันไดสูง ห้องเรียนอยู่ชั้นบน ห้องน้ำ ห้องสุขาไม่สะดวกต่อการใช้ของ เด็กพิการ เช่น การแสดงอาการรังเกียจหรือการล้อเลียนที่เป็นอุปสรรคสำหรับเด็กพิการ

2. ด้านการทำงาน ในที่นี้หมายถึง สิทธิในการมีงานทำเช่นเดียวกับคนปกติ โดยไม่ถูกกีดกันแบ่งแยกด้วยเหตุแห่งความพิการ หมายรวมถึง สิทธิในการเข้ารับการฝึกอบรม ฝึกอาชีพที่เหมาะสมเพื่อโอกาสที่ดีในการทำงาน ตัวอาคารสถานที่ทำงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ โรงงานอุตสาหกรรม บริษัทต่างๆ ควรคำนึงถึงพนักงานที่เป็นคนพิการด้วย เช่น จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ทางลาด ประตูที่มีความกว้างพอสำหรับคนพิการที่ใช้กายอุปกรณ์เข้าออก สะดวก ลิฟท์ที่มีอักษรเบรลล์กำกับปุ่มบังคับลิฟท์ เป็นต้น

3. ด้านสังคมการที่คนพิการจะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในสังคมได้อย่างเต็มที่และเสมอภาคทัดเทียมบุคคลปกติอื่นๆ นั้น จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบบางประการทั้งในด้านส่วนตัวของผู้พิการ คือ ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย ซึ่งต้องแข็งแรงพอที่จะช่วยเหลือตนเองได้ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานหาเลี้ยงตนเองได้ และความพร้อมทางใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง ในส่วนของสังคมที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการให้ได้สิทธิเท่าเทียมกัน ดังต่อไปนี้

3.1 สิทธิในการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกคนมีสิทธิในการเลือกรับเลือกตั้งและออกเสียงเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่ในทางปฏิบัติคนพิการจะถูกละเลยสิทธิและไม่สามารถใช้สิทธิได้ เช่น คนหูหนวกจะถูกละเลยสิทธิที่จะได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เข้ารับการเลือกตั้งแต่ละคน จึงยากที่จะตัดสินใจว่าผู้ใดเหมาะสมที่

จะเป็นผู้แทนของเขา หรือคนตาบอดไม่สามารถใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ เพราะบัตรลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นตัวอักษรธรรมดา มีอักษรเบรลล์ที่คนตาบอดสามารถอ่านได้ หรือสถานที่เลือกตั้งไม่อำนวยความสะดวกไปใช้สิทธิของคนพิการ สิ่งเหล่านี้ถือว่าไม่ Access สำหรับคนพิการในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3.2 สิทธิในการเดินทาง การใช้บริการขนส่งสาธารณะต่างๆ ซึ่งคนพิการเช่นเดียวกับคนปกติอื่นๆ ที่มีความจำเป็นจะต้องเดินทางออกนอกบ้าน เพื่อประกอบอาชีพหรือกระทำกิจธุระต่างๆ เช่น คนพิการต้องประสบปัญหาในการเดินทางเสมอ เช่น เมื่อคนหูหนวกจำเป็นต้องใช้บริการขององค์การขนส่ง มักพบปัญหากับความไม่แน่นอนของป้ายต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และมักประกาศการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต่อกันด้วยปากเปล่าซึ่งทำให้คนหูหนวกตกข่าวการเปลี่ยนแปลงการเปลี่ยนแปลงจนเกิดความเสียหายในที่สุด และเมื่อบริการสาธารณะไม่เอื้อต่อสภาพความพิการแล้ว คนหูหนวกจึงต้องการที่จะเดินทางด้วยยานพาหนะของตนเองเพื่อความสะดวก แต่ยังกลับต้องพบอุปสรรคอีก เนื่องจากกฎหมายยังไม่อนุญาตให้คนหูหนวกมีใบขับขี่ ทำให้คนหูหนวกต้องใช้ถนนอย่างผิดกฎหมายเรื่อยไป

3.3 สิทธิในการเข้าใช้สถานที่ราชการ เอกชนที่ให้บริการสาธารณะ สถานศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และศูนย์การค้าต่างๆ ควรจะเอื้ออำนวยความสะดวกในการใช้ร่วมของคนพิการด้วย เช่น เครื่องหมายเตือนภัยควรอยู่ในที่ที่เห็นได้ง่ายและชัดเจนชัด กริ่งประตู นอกจากจะเป็นระบบเสียงแล้ว ควรเป็นระบบสัญญาณไฟด้วยเพื่อผู้บกพร่องทางการได้ยินจะได้ทราบเมื่อมีคนมาเคาะประตูหรือเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ห้องน้ำห้องสุขา ทางลาดหรือทางเดินเท้า ควรมีความกว้างพอที่รถเข็นของคนพิการจะเข้าไปได้

3.4 สิทธิในการรับข่าวสาร ข้อมูลและบริการต่างๆ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปในกรณีของคนหูหนวกซึ่งถูกละเลย และไม่ได้รับการด้านข่าวสารข้อมูลจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ เพราะคนหูหนวกมีภาษาเฉพาะในการติดต่อสื่อสารคือภาษามือ (Sign Language) ซึ่งคนปกติทั่วไปจะไม่เข้าใจ ดังนั้นคนหูหนวกจึงต้องมีล่ามเป็นผู้แปลถ้อยคำ ถ่ายทอดให้เกิดความเข้าใจระหว่างคนหูหนวกและคน(ที่ได้ยินตาม)ปกติ ล่ามจึงมีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องสำหรับคนหูหนวกแต่ในปัจจุบันประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น หรือประเทศในยุโรป คนหูหนวกสามารถใช้โทรศัพท์ได้โดยใช้ระบบ Telecommunication devices for the deaf (TDD) โดยใช้เครื่องพิมพ์ข้อความที่ต้องการพูด แล้วเครื่องจะแปลสัญญาณเพื่อส่งไปทางโทรศัพท์ไปสู่ผู้ที่อุปกรณ์ชนิดเดียวกันนี้อยู่และจะสามารถสื่อสารกันได้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

แสดงให้เห็นว่าการเข้าถึง (Access) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมของคนพิการ ดังนั้น Access จึงเป็นเป้าหมายเบื้องต้นในการรณรงค์เพื่อสิทธิคนพิการทั่วโลก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะถือว่าการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการให้ได้รับสิทธิและบริการต่างๆเท่าเทียมกับคนปกติในสังคม จะช่วยให้คนพิการสามารถพึ่งตนเองได้ และกลายมาเป็นกำลังผลิตส่วนหนึ่งของสังคมแทนที่จะต้องเป็นภาระของสังคมจะเห็นได้ว่าแนวคิด Access (การเข้าถึงสำหรับคนพิการการเข้าถึง) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมในสังคมของคนพิการ ดังนั้นการเข้าถึงจึงเป็นเป้าหมายเบื้องต้นในการรณรงค์เพื่อสิทธิของคนพิการทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะถือว่าถ้าอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการให้ได้รับบริการต่างๆ เท่าเทียมกับคนปกติในสังคมแล้ว คนพิการจะสามารถพึ่งพาตนเองได้ และกลายมาเป็นกำลังผลิตส่วนหนึ่งของสังคม แทนที่จะต้องเป็นภาระแก่สังคม และทำให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น หรือหากเป็นภาระบ้างก็จะน้อยที่สุดแล้ว ยังทำให้คนพิการนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ของสังคม สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคมเช่นเดียวกับคนทั่วไป

ความสำคัญของการเข้าถึง

ในทางความหมายของงานสวัสดิการสังคมทั่ว ๆ ไป ตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า การเข้าถึงบริการ (Access Services) นั้น จะเป็นการจัดบริการในรูปแบบหนึ่งในหลาย ๆ รูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นบริการด้านการป้องกัน และพัฒนากลุ่มเป้าหมายของงานสวัสดิการสังคม ทั้งนี้ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของงานสวัสดิการสังคมเชิงรุก ที่เน้นการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าถึงด้านข้อมูลข่าวสารนั้นนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นสิ่งที่ทำให้กลุ่มเป้าหมาย และประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงแหล่งทรัพยากร บริการต่าง ๆ และหน่วยงานที่ให้บริการ ทั้งนี้จะทำให้ประชาชนได้ใช้บริการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของเขา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ในที่สุด

ศรีทบทิม พานิชพันธ์ (2541) กล่าวว่า สำหรับบริการของการเข้าถึงมีภาระงาน (Tasks) ได้แก่

1. การให้ข่าวสารแบบง่าย ๆ เช่น บริการนั้นอยู่ที่ใด จะไปถึงบริการนั้นได้อย่างไร
2. การให้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องที่สลับซับซ้อน อาทิ ผลประโยชน์ทดแทนประกันสังคม การให้บริการทางด้านกฎหมาย โปรแกรมต่าง ๆ ของสถานสงเคราะห์
3. การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ หรือโปรแกรม หรือการให้บริการแก่บุคคลหรือครอบครัว (คุณสมบัติของผู้รับบริการ)
4. บอกทิศทางให้บุคคลไปรับบริการยังองค์การที่จะสามารถช่วยเหลือเขาได้

5. การส่งเรื่องต่อเพื่อรับบริการที่อื่น (ทางโทรศัพท์หรือจดหมายหรือส่งแบบฟอร์มการแนะนำหรือนัดหมายให้ การส่งเรื่องตอบแบบย่อ ๆ)
6. การนำผู้มีปัญหาไปยังหน่วยงานที่ถูกต้อง การจัดพาหนะให้ไปรับบริการ
7. ให้การสนับสนุน หรือการมีสัมพันธภาพที่ดี พุดคุยสนทนาให้คำแนะนำข่าวสาร
8. การติดต่อให้แก่ผู้มาสอบถาม
9. การช่วยวินิจฉัยปัญหาพื้นฐานให้แก่คนที่มาขอทราบข่าวสารสนเทศและคำแนะนำ
10. การทำการศึกษาเชิงวินิจฉัย (ด้านสังคม จิตใจ ด้านจิตเวชหรือด้านกายภาพ) บางศูนย์มีบริการวินิจฉัยจึงทำการวินิจฉัยให้ด้วย
11. การดำเนินการให้คำปรึกษาและบำบัดอย่างต่อเนื่อง (งานนี้มีใช้ access ที่แท้จริงแต่อาจมีบริการ access อยู่ด้วย)
12. การดำเนินกิจกรรมพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ (Advocacy) การช่วยเหลือด้านกฎหมาย หรือด้านต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของผู้มีปัญหาแต่ละราย
13. การให้การศึกษามุมชน เกี่ยวกับบริการและปัญหาต่าง ๆ
14. การคัดเลือกผู้มีปัญหาเข้ารับบริการ เมื่อมีโปรแกรมใหม่ ๆ หรือมีกฎหมายและปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้น
15. การดำเนินการผสมผสานบริการ (เชิงบูรณาการ) คือ กิจกรรมการดูแลอย่างต่อเนื่องแก่ผู้มีปัญหาแต่ละราย

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเข้าถึงสำหรับคนพิการ

เมื่อกล่าวถึงสิ่งอำนวยความสะดวก คนส่วนใหญ่จะนึกถึงบ้านหรืออาคารที่เพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันต่างๆ เช่น เครื่องมือใช้สอยต่างๆยานพาหนะบริการสาธารณะ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ชีวิตของมนุษย์มีความสะดวกสบาย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และจากแนวคิดเรื่องการพัฒนาสังคมที่เน้นการให้ความสำคัญกับการกระจายความเป็นธรรมให้กับผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งรวมถึงคนพิการ ผู้สูงอายุ หรือบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้รับโอกาส และไม่สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ อันจะมีผลต่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และการพัฒนาประเทศในภาพรวม โดยภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องสร้างหรือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สามารถสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานของผู้พิการและทุกคนในสังคม สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สภาพแวดล้อม เช่นอาคาร สถานที่ ยานพาหนะและบริการสาธารณะที่มีอยู่ รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ เพื่อให้เข้าถึงบริการและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง

สังคมอย่างเต็มที่ เช่น ทางลาดสำหรับคนพิการในอาคารสถานที่สาธารณะ ลิฟต์ยกเก้าอี้รถเข็นคนพิการ การปรับโครงสร้างของบริการสาธารณะต่างๆ ให้เหมาะสม

กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 ให้ความหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา หมายถึงส่วนของอาคารที่สร้างขึ้นและอุปกรณ์อันเป็นส่วนประกอบของอาคารที่ติดหรือตั้งอยู่ภายในและภายนอกอาคาร เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพและคนชราโดยได้แบ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเป็น 9 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก

หมวดที่ 2 ทางลาดและลิฟต์

หมวดที่ 3 บันได

หมวดที่ 4 ที่จอดรถ

หมวดที่ 5 ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคาร และทางเดินเชื่อมอาคาร

หมวดที่ 6 ประตู

หมวดที่ 7 ห้องส้วม

หมวดที่ 8 พื้นผิวด้านสัมผัส

หมวดที่ 9 โรงมหรสพ หอประชุม และโรงแรม

เมื่อกล่าวถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการแล้ว คนทั่วไปมักคิดว่าเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกให้คนพิการอย่างสุขสบาย แต่แท้จริงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการนั้น เป็นสิ่งที่จัดอุปสรรคและข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิและโอกาส ด้วยเหตุที่คนพิการมีความแตกต่างทางร่างกาย โดยความแตกต่างก็พบได้กับคนทุกคนตามธรรมชาติ เช่น สูง-ต่ำ อ้วน-ผอม หุ่นมีครรภ์ ผู้สูงอายุ ฯลฯ ฉะนั้นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของ Abraham Maslow เรื่องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการดังกล่าวจะสอดคล้องกับความต้องการความมั่นคง (Security needs) คือ คนพิการต้องการสถานที่ที่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ต้องการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการทางสังคม (Social Needs) ที่สิ่งอำนวยความสะดวกจะเอื้อให้คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีการประสานสัมพันธ์ในสังคมอย่างเหมาะสม (ชนายุส ธนธิตี, ประฤดา สุริยันต์, และ ยุวดี ธีรธราดล, 2549)

สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเอื้ออำนวยต่อคนพิการทุกลักษณะพิการ ซึ่งประโยชน์ของสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ก็ไม่ได้จำกัดประโยชน์แต่เฉพาะคนพิการเท่านั้น แต่ยังเอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์ของทุกคนในสังคม ซึ่งจากรายละเอียดของแนวคิด

ทางการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละประเภทนั้น ได้จัดประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทุกลักษณะความพิการได้ดังนี้

1. ทางเข้าสู่อาคาร พื้นผิวทางเข้าสู่อาคารเรียนเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่ขรุขระ ไม่มีสิ่งกีดขวาง หรือส่วนของอาคารยื่นล้ำออกมาเป็นอุปสรรคต่อคนพิการและแนวทางเข้าสู่อาคารอยู่ในระดับเดียวกับพื้นถนนภายนอก อาคารหรือพื้นลานจอดรถ

2. ทางเดินระหว่างอาคาร พื้นทางเดินเรียบ ไม่ลื่น มีความกว้างที่เหมาะสม หากมีที่ระบายน้ำหรือรางระบายน้ำบนพื้นต้องมีฝาปิดสนิท หากฝาเป็นแบบตะแกรงต้องมีขนาดรูตะแกรงเล็กและแนวของรางระบายน้ำจะต้องขวางกับแนวทางเดิน หากมีสิ่งกีดขวางที่จำเป็นบนทางเดิน ต้องจัดให้อยู่แนวเดียวกันโดยไม่กีดขวางทางเดิน และจัดให้มีการกั้นให้ทราบก่อนถึงสิ่งกีดขวาง

3. ประตู ประตูควรเป็นแบบบานเลื่อนเปิด – ปิดง่าย หากเป็นประตูแบบเปิดผลักเข้า – ออก ต้องสามารถเปิดได้กว้าง และไม่มีสิ่งกีดขวางทางเข้าออก หากมีธรณีประตูให้ขอบทั้งสองข้างมีความลาดเอียง กรณีที่ประตูเป็นกระจกให้มีเครื่องหมายหรือแถบสีที่สังเกตได้ชัดอุปกรณ์เปิด – ปิดประตูเป็นชนิดก้านเปิดหรือแกนผลักในแนวราบ

4. บันได มีลักษณะความกว้างและชันพักทุกระยะในขนาดที่เหมาะสม จมูกบันไดมนเรียบ และใช้วัสดุกันลื่น ราวบันไดเป็นลักษณะกลมทั้งสองข้าง จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของราวบันไดมีสีทาที่เห็นได้ชัดเจน

5. ลิฟต์ ต้องสามารถให้คนพิการใช้ขึ้น – ลง ได้ทุกชั้น มีระบบควบคุมลิฟต์สำหรับคนพิการสามารถควบคุมได้เอง และลิฟต์อยู่ในบริเวณที่คนพิการสามารถใช้ได้สะดวก มีสัญลักษณ์รูปคนพิการติดที่ช่องประตูด้านนอกลิฟต์ โดยลักษณะของลิฟต์ให้มีขนาดช่องประตูกว้าง มีปุ่มกดเรียกลิฟต์และปุ่มกดบังคับลิฟต์อยู่ในระดับที่สูงที่เหมาะสม และภายนอกลิฟต์ไม่มีสิ่งกีดขวางเก้าอี้ล้อเข็น

6. ห้องน้ำ ห้องน้ำสำหรับคนพิการอยู่บริเวณที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก โดยห้องน้ำให้มีลักษณะดังต่อไปนี้

6.1 ประตูห้องน้ำควรเป็นแบบบานเลื่อน หรือถ้าเป็นแบบบานพับให้เป็นแบบเปิดออกสู่ภายนอกที่ไม่มีธรณีประตูแล้วสามารถเปิดค้างไว้ได้ พื้นห้องน้ำใช้วัสดุกันลื่นมีระดับเสมอกันกับพื้นภายนอก มีพื้นที่ภายในที่สามารถให้เก้าอี้ล้อเข็นหมุนกลับตัวได้

6.2 โถส้วมเป็นชนิดนั่งราบ มีพนักพิงหลังและระบบปล่อยน้ำเป็นชนิดคันโยก มีราวจับเพื่อช่วยพยุงตัว

6.3 ใต้อ่างล้างมือมีบริเวณที่เก้าอี้ล้อเข็นสามารถสอดตัวเข้าได้ และมีราวจับทั้งสองข้างของอ่าง ก๊อกน้ำเป็นชนิดก้านโยกหรือก้านกดหรือก้านหมุนหรือระบบอัตโนมัติ

6.4 พื้นที่อาบน้ำให้คนพิการที่ใช้เก้าอี้ล้อเข็นสามารถกลับตัวได้ มีที่นั่งสำหรับอาบน้ำชนิดพับเก็บติดผนัง โดยมีราวจับในแนวนอนในบริเวณที่อาบน้ำ

7. สถานที่จอดรถ อยู่ในบริเวณที่สะดวกในการเข้าสู่อาคารมากที่สุด หากเป็นอาคารจอดรถหลายชั้นให้จัดที่จอดรถสำหรับคนพิการไว้ในชั้นที่มีลิฟต์ และพื้นลานจอดรถสำหรับคนพิการเรียบเสมอกัน และมีสัญลักษณ์แสดงว่าเป็นที่จอดรถสำหรับคนพิการไว้เป็นการเฉพาะ

8. ป้ายหรือผัง ผังของอาคาร สถานที่ ตั้งไว้ด้านหน้าภายนอกอาคารบริเวณที่เห็นได้ชัดเจน

หน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงคมนาคมได้ดำเนินงาน เรื่อง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2550-2554 ณ วันที่ 28 มกราคม 2553 ดังนี้

1. กรมการขนส่งทางบก

1.1 อยู่ในระหว่างปรับปรุง เพื่อจัดให้มีทางลาดขึ้น-ลง สำหรับคนพิการ ในอาคารสำนักงานขนส่งจังหวัด จำนวน 20 จังหวัด และสถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน 5 แห่ง

1.2 มอบหมายสำนักวิศวกรรมยานยนต์ จัดทำ ร่าง ประกาศกรมการขนส่งทางบก โดยกำหนด ให้มีอุปกรณ์ยกรถ อุปกรณ์ทางลาด อุปกรณ์กริ่ง ราวมือจับและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่รองรับการใช้บริการของคนพิการ

2. บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.)

2.1 จัดทำทางลาดภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (เอกมัย)

2.2 จัดทำลิฟต์สำหรับคนพิการที่สถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) และเปิดให้บริการแล้ว

2.3 จัดทำทางลาด ที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพ (จตุจักร) จะดำเนินการในปี 2554

3. องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) จัดหารถโดยสารปรับอากาศโดยใช้ก๊าซธรรมชาติ (CNG) จำนวน 4,000 คัน โดยกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดหารถโดยสารปรับอากาศโดยใช้ก๊าซธรรมชาติ (CNG) เป็นเชื้อเพลิงได้พิจารณาร่างขอบเขตของงาน (TOR) โดยเห็นชอบกำหนดให้รถทุกคันมีพื้นตัวรถเป็นแบบพื้นกึ่งต่ำ (semi low floor) รวมทั้งมีทางลาดสะพานชนิดถอดประกอบได้ และไมโครโฟนให้พนักงานขับรถบอกป้ายจอดอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการทางสายตา

4. การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.)

4.1 ได้รับอนุมัติโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง งบประมาณ 163 ล้านบาท ดำเนินการในปี 2553-2554 เพื่อการปรับปรุงสถานีและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ และป้ายไฟ เป็นต้น

4.2 ลดค่าโดยสารของผู้สูงอายุ จากเดิมลดค่าโดยสารร้อยละ 50 ในช่วงเวลาเดือน มิถุนายน-กันยายน ของทุกปี ในขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาลดให้อีกร้อยละ 20 ส่วนคนพิการให้ ยึดแนวทางเดียวกับผู้สูงอายุ คาดว่าจะได้ข้อยุติภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2553

5. การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.)

5.1 ได้ออกแบบโครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วงและสายสีน้ำเงินส่วนต่อขยายโดยใช้ หลักการ Universal Design มีการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคนพิการและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการออกแบบรถไฟฟ้าส่วนต่อขยาย รวมทั้งปรับปรุงให้คนพิการที่ใช้รถเข็นเข้าและ ออกสถานีได้ทุกทาง จัดทำช่องขายตั๋วให้คนพิการใช้งานได้ ส่วนการปรับระยะระหว่างชาน ชาลากับตัวรถไฟฟ้า จะได้พิจารณาดำเนินการโดยเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยต่อไป

6. กรมทางหลวง(ทล.)

6.1 จัดทำโครงการปรับปรุงแบบมาตรฐานงานออกแบบทางหลวง ให้สอดคล้อง และเหมาะสมสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยได้มีการปรับแก้แบบให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. ๒๕๔๘ และพร้อมจะให้ตัวแทนคนพิการได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำแบบไปก่อสร้างต่อไป

6.2 จัดทำโครงการจัดแบบมาตรฐานสะพานลอยคนเดินข้ามและลิฟต์สำหรับผู้ พิการและผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการออกแบบเสร็จแล้ว

6.3 จัดทำแบบรายละเอียดทางลาดของโครงการทางหลวงหมายเลข 3215 ตอน อ.บางบัวทอง-ไทรน้อย ตอนที่ 1 กม.25+500.000-34+798.000 ระยะทาง 9.298 กิโลเมตร ได้ดำเนินการออกแบบเสร็จ แล้ว แต่คณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติงบประมาณก่อสร้าง

6.4 จัดทำ แบบรายละเอียดทางลาดของโครงการทางหลวงหมายเลข 3215 ตอน อ.บางบัวทอง-ไทรน้อย ตอนที่ 2 กม.21+560.000-25+500.000 ระยะทาง 3.940 กิโลเมตร ได้ดำเนินการออกแบบเสร็จ แล้ว แต่คณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติงบประมาณก่อสร้าง

6.5 จัดทำ โครงการก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามและลิฟต์สำหรับผู้พิการ ทาง หลวงหมายเลข 3 ตอนศรีราชา-พัทยากลาง กม.144+970.000 (บริเวณศูนย์คณะพระมหาไถ่ พัทยา) ได้มีการเปลี่ยนแบบก่อสร้างและมีปัญหาการเข้าใช้พื้นที่เพื่อก่อสร้าง เนื่องจากเจ้าของพื้นที่ไม่ ยินยอมให้ใช้พื้นที่

7. กรมทางหลวงชนบท (ทช.) ได้ดำเนินการโครงการ ดังนี้

7.1 โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานใหม่ จะมีทางลาดสำหรับคนพิการ โครงการก่อสร้างถนนในเขตผังเมืองรวม/เขตเทศบาล พื้นที่ชุมชนให้มีทางเท้า ลาดทางเชื่อมทางเท้ากับถนน

7.2 โครงการก่อสร้างสะพานในพื้นที่ชุมชน/ภูมิภาค ออกแบบให้มีลาดทางเท้า สะพานเชื่อมทางเท้ากับถนน เพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุเดินทางได้สะดวก

8. การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ. ได้จัดทำห้องน้ำสาธารณะสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

8.1 อาคารศูนย์ควบคุมทางพิเศษเฉลิมมหานคร อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง คาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนมกราคม 2553

8.2 อาคารด่านเก็บค่าผ่านทางพิเศษสุขสวัสดิ์ อยู่ระหว่างประกวดราคาเพื่อหาผู้รับเหมาก่อสร้าง

9. กรมเจ้าท่า

9.1 จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ คนสูงอายุบริเวณท่าเรือทุกแห่ง ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

9.2 ลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ในเรือด่วนเจ้าพระยาเรือในคลองแสนแสบและเรือข้ามฟาก

9.3 ก่อสร้างท่าเทียบเรือปากบารา จังหวัดสตูล โดยจัดให้มีทางลาดเข้าอาคารและห้องน้ำ

10. การท่าเรือแห่งประเทศไทย

10.1 ปรับปรุงทางขึ้นโรงอาหาร เอ ท่าเรือแหลมฉบัง โดยจัดให้มีทางลาดสำหรับรถเข็นผู้พิการ ในขณะนี้อยู่ระหว่างออกแบบจัดทำเงื่อนไขประกวดราคา

10.2 จัดทำห้องน้ำสำหรับคนพิการ ท่าเรือระนอง ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

11. บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) การปรับเปลี่ยน การติดตั้งป้ายต่างๆ หรือการก่อสร้างเพิ่มเติม ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของตัวอาคารและพื้นที่ เพื่อปรับปรุงแก้ไขสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) จะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ ทอท. ได้แต่งตั้งคณะทำงานที่การทำอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยมีองค์กรคนพิการ สภาวิชาชีพทางวิศวกรรมและสถาปัตยกรรมร่วมเป็นคณะทำงานด้วย รวมทั้งได้จัดเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้คนพิการที่ใช้บริการรถแท็กซี่ที่สามารถเข้ามาจอดขึ้น 4 บริเวณด้านหน้าอาคารผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิด้านในได้

สรุปได้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ หมายถึง อาคาร สถานที่ยานพาหนะและบริการสาธารณะอื่น ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระและ

สามารถเข้าถึงบริการและการมีส่วนร่วมในสังคมได้เท่าเทียมกับทุกคนในสังคม หากภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นถึงความสำคัญจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สามารถสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานของผู้พิการและทุกคนในสังคมได้ในส่วนของแนวคิดการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ (Access) เป็นแนวคิดที่นำไปใช้ประโยชน์ในการทำ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมายของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความจำเป็น พื้นฐานเพื่อตอบสนองถึงความต้องการของคนพิการในการดำรงชีวิตได้อย่างเสมอภาค

หลักการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

คณะกรรมการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการ (2546) ได้เสนอหลักการในการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ ดังนี้

1. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology หรือ ICT) เป็นกลไกสำคัญของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และกระบวนการโลกาภิวัตน์ ซึ่งผลประโยชน์ของการพัฒนา ICT ยังคงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้มีและไม่มี (the haves and the have-not) หรือระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา

2. ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่มีต่อคนพิการ ปรากฏทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ กล่าวคือ ในเชิงบวก คนพิการจำนวนมากได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ICT โดยคนพิการได้รับการสร้างโอกาสในด้านการจ้างงานในทุกระดับฝีมือ และได้รับโอกาสการดำรงชีวิตอิสระในชุมชน หรือคนหูหนวกตาบอด (Deaf blind Braille) และโปรแกรมอ่านจอภาพ (Screen Reader) และคนพิการทางสมอง (Cerebral Palsy : CP) สามารถมีโอกาสดูสื่อสารกับบุคคลอื่นทางอินเทอร์เน็ต ส่วนในเชิงลบผลประโยชน์ของการพัฒนา ICT ก็ยังคงเป็นปัญหาต่อคนพิการในประเทศพัฒนาแล้ว การพัฒนา ICT ที่รวดเร็วก่อปัญหาที่คาดไม่ถึงให้แก่คนพิการ เช่น ในด้านการลงทะเบียนออนไลน์ การฝาก – ถอนเงิน และการสั่งซื้อสินค้าผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งคนพิการยังคงไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

3. คนพิการส่วนใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ยังคงอยู่ในภาวะยากจนและถูกกีดกันออกจาก การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก ICT ถึงแม้ว่า ICT จะมีศักยภาพที่อำนวยความสะดวกอย่างมากในเขตชนบทของประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียและแปซิฟิก

4. ปฏิญญาโตเกียวว่าด้วยการฟื้นฟูศิลปวิทยาการภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (The Tokyo Declaration on Asia – Pacific Renaissance through ICT in the Twenty – first Century) ซึ่งได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสุดยอดระดับเอเชียแปซิฟิก ว่าด้วยสังคมข่าวสาร (The Asia – Pacific

Summit on Information Society) เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2543 (ค.ศ. 2000) ได้ประกาศให้ประชาชนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกต้องสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตได้ในปี พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005) ปฏิญญาดังกล่าวยังได้ยอมรับว่าคนพิการและความแตกต่างของรายได้ อายุ และเพศเป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5. ในสังคมข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้นถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานโดยที่

5.1 เป็นความรับผิดชอบของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ต้องสร้างความมั่นใจ และหลักประกันว่าคนพิการสามารถเข้าถึงเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร

5.2 มาตรการ/เทคโนโลยีที่ใช้ป้องกันการละเมิดสิทธิ (Anti – piracy or Digital Rights Management Technology) ต้องไม่กีดกันคนพิการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร

5.3 คนพิการไม่ควรรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นกว่าบุคคลทั่วไป ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

5.4 สิทธิของคนพิการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร ควรหมายรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการเข้าถึงดังต่อไปนี้

5.4.1 อุปกรณ์ เครื่องใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมต่าง ๆ และอุปกรณ์เสริมที่จัดซื้อโดยหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชนที่ให้บริการสาธารณะ

5.4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสารสาธารณะ

5.4.3 ระบบการส่งกระจายเสียง หมายรวมถึงวิทยุชุมชน เนื้อหาในวีดิทัศน์ และระบบแพร่ภาพโทรทัศน์แบบดิจิทัล (Digital)

5.4.4 ระบบโทรคมนาคมรวมถึงบริการโทรศัพท์

5.4.5 อินเทอร์เน็ต หมายรวมถึงเว็บไซต์ เนื้อหาสื่อประสม (Multimedia Content) การใช้โทรศัพท์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และโปรแกรมการสร้างเว็บไซต์ (Web Site)

5.4.6 อุปกรณ์การสื่อสาร อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงอุปกรณ์การสื่อสารเคลื่อนที่

5.4.7 เครื่องบริการทำรายการอัตโนมัติ (Interactive Transaction Machines: ITM) เช่น เครื่องฝาก - ถอนเงินอัตโนมัติ

5.4.8 การให้บริการทั้งหลายที่ผ่านระบบข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์

5.4.9 สื่อการเรียนการสอน หมายรวมถึงตำราเรียน/คู่มือครู และการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning)

5.4.10 การใช้ล่ามภาษามือ

5.4.11 ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารด้วยภาษาแม่ของแต่ละบุคคล เช่น ภาษาไทยทั้งนี้หมายถึงภาษาของชนเผ่าที่ไม่มีภาษาเขียน

5.4.12 สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหมดโดยอาศัยวิธีการทั้งหมดที่มีอยู่ เช่น โปรแกรมการอ่านจอภาพ (Screen Reader) สื่ออักษรเบรลล์/วิธีการเสริม และทางเลือกอื่น ๆ (Augmentative and Alternative methods)

5.4.13 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใด ๆ ในอนาคตเพื่อประโยชน์สาธารณะไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม หากคนพิการไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้โดยตรงตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้พัฒนา ICT ต้องให้หลักประกันว่าผลิตภัณฑ์และบริการนั้น ๆ สามารถใช้งานร่วมกับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) สำหรับคนพิการได้

6. เนื่องจากในหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ภาษามือ อักษรเบรลล์ และการพิมพ์อักษรเบรลล์ด้วยนิ้วมือ (Finger Braille) และภาษามือสัมผัส (Tactile Sign Language) ยังไม่มีมาตรฐาน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและเผยแพร่เพื่อให้คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยิน และคนพิการเข้าซ้อน ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาด้าน ICT ตามสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน มิฉะนั้นคนพิการจะถูกกีดกันจากภาษา และการสื่อสาร ซึ่งมีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 5 แนวคิดการพึ่งตนเอง

สำหรับในส่วน of แนวคิดการพึ่งตนเอง ผู้วิจัยนำเสนอความหมาย ซึ่งมีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

สมชาย ศรีเอียด (2553) สรุปว่าการพึ่งตนเอง คือ การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ และการปกครอง การพึ่งตนเองทางวัฒนธรรมและความเชื่อ ทั้งนี้เพราะการพึ่งตนเองไม่ได้เป็นการปิดกั้นชุมชน หรือเป็นการสร้างระบบปิด หากแต่เป็นการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับภายนอกชุมชน โดยที่ชุมชนจะเน้นการใช้ศักยภาพของชุมชนที่ได้รับการสืบทอดมาอย่างยาวนาน และได้มีการคิดค้นดัดแปลงจากการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาของตนเอง

วิรากรณ์ ชัดสี (2552) สรุปความหมายของการพึ่งตนเอง ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านจิตใจ คือ การยอมรับและเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ความสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง ความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเอง รวมถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง การพึ่งตนเองด้าน

เศรษฐกิจ คือ การมีอาชีพและมีรายได้ การพึ่งตนเองด้านสังคม คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นในสังคม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

เสรี พงศ์พิศ (2547) กล่าวถึงการพึ่งตนเองว่าเป็นความสามารถที่จะใช้ศักยภาพได้อย่างสูงสุด การใช้ทรัพยากรคน ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่รอบตัวในการทำประโยชน์สูงสุด ให้มีความเป็นไปในทางเศรษฐกิจ ในทางสังคมวัฒนธรรม

ฉันทนา บรรพศิริโชติ และคณะ (2546) ได้กล่าวถึงการพึ่งตนเองเป็นสภาวะ หมายถึงความสามารถของคนที่จะช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด โดยไม่เป็นภาระคนอื่นมากเกินไป มีความสมดุล ความพอดีในชีวิต เป็นสภาวะทางกายที่สอดคล้องกับสภาวะทางจิตที่เป็นอิสระ มีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีสิ่งจำเป็นอันเป็นปัจจัยสี่พอเพียง เป็นความพร้อมของชีวิตทั้งทางร่างกายและจิตใจ การพึ่งตนเองเป็นการจัดชีวิตให้สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ อย่างเหมาะสม สัมพันธ์กับคน สังคม ธรรมชาติรอบตัวเรา และนอกจากนั้นยัง หมายถึงการมีสวัสดิการ และความมั่นคงให้กับชีวิตของตนเองในปัจจุบันจนถึงอนาคต นอกจากนี้การพึ่งตนเอง ยังเป็นการเตรียมตัวให้พร้อม และไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยีสมัยใหม่ ถ้าหากสิ่งนี้สนับสนุนให้เราใช้เวลามากพอ ที่จะไปเสริมสร้างสิ่งที่เราทำด้วยความยากลำบากให้มันง่ายขึ้น ฉะนั้นเราจะใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสิ่งที่เอื้อต่อการพึ่งตนเอง แล้วก็เป็นเรื่องที่ต้อง แต่ถ้าเราใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกจนทำให้เราพึ่งตนเองไม่ได้ ก็เป็นสิ่งไม่ถูกต้อง

อุทัย คุลเกษม (2545) ได้ให้ความหมายว่า การพึ่งตนเองเป็นภาวะที่มีลักษณะสัมพัทธ์ (Relative) มิใช่ลักษณะสัมบูรณ์ (Absolute) ซึ่งมีความหมายว่า ภาวะการพึ่งตนเองนั้นก็สามารพึ่งพาผู้อื่นๆ (Dependent) และการพึ่งพาอาศัยนั้นก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองได้ด้วย และยังให้ความหมายลักษณะที่พึ่งตนเองได้ ต้องมีการจัดการศึกษาที่มีลักษณะกระตุ้นให้ประชาชนในสังคมมีการพัฒนาในสิ่งต่อไปนี้ 1) มีจิตใจใฝ่รู้ (Inquiring mind) 2) มีความสามารถในการเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่นและมีความสามารถในการปฏิเสธ หรือปรับปรุงสิ่งที่เรียนรู้จากผู้อื่นให้เหมาะสมกับความต้องการของตน 3) มีความมั่นคงในสภาพความเป็นอยู่ หรือฐานะของตนเองว่าเป็นอิสระและมีฐานะเท่าเทียมกับสมาชิกคนอื่นๆ ในสังคม และมีการยกย่องผู้อื่นหรือได้รับการยกย่องยอมรับจากผู้อื่น ในสิ่งที่ตนกระทำ มิใช่ยกย่องหรือยอมรับจากผู้อื่นในสิ่งที่รับมาจากการกระทำ

โดยสรุป การพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน จึงหมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยอาศัยระบบดังต่อไปนี้ ได้แก่ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ จิตใจ และสังคมวัฒนธรรม

ระดับการพึ่งตนเอง

ประวิณ รอดเขียว(2544) แบ่งระดับการพึ่งตนเองเป็น 3 ระดับ ดังต่อไปนี้

1.ระดับปัจเจกบุคคล เป็นการพึ่งตนเองที่คนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้จากสิ่งที่หามาได้เอง เป็นอิสระได้อย่างแท้จริง โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับผู้ใด และยังรวมหมายถึงผู้ที่สามารถร่วมมือทำงานกับผู้อื่นได้อย่างเต็มใจที่จะช่วยคนอื่น ๆ และให้คนอื่นช่วย แต่เป็นผู้ที่ไม่พึ่งพาอาศัยใคร

2.ระดับชุมชน เป็นความสามารถในการใช้ทรัพยากร และทักษะซึ่งเป็นเจ้าของร่วมกันเพื่อสวัสดิการของตนเองและเพื่อการพัฒนาแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง มีลักษณะของการใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์การชุมชนต้องเริ่มจากทรัพยากรและความสามารถของกลุ่มมากกว่าการพึ่งพาทรัพยากรจากภายนอก ความช่วยเหลือจากภายนอกอาจมาในรูปแบบของคำแนะนำ ความชำนาญและเงินกู้ยืม สิ่งเหล่านี้คนในชุมชนจะต้องตระหนักให้ดีกว่าจะต้องขอใช้คืนไม่ทางตรงก็ทางอ้อม โดยเฉพาะการช่วยเหลือด้านเงินทุนที่มาจากภายนอกชุมชนจะร้องขอได้ก็ต่อเมื่อท้องถิ่นได้พยายามใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาไปก่อนแล้ว

3.ระดับประเทศ เมื่อทุกคนและชุมชนในประเทศพึ่งตนเองได้ ประเทศก็สามารถพึ่งตนเองได้ ประเทศก็สามารถพึ่งตนเองได้ด้วยพลเมืองในประเทศ ต้องยอมรับร่วมกันว่า วิถีทางที่จะมุ่งไปข้างหน้าต้องเกิดจากการตัดสินใจร่วมกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน และความพยายามร่วมกันจึงจะบรรลุอุดมการณ์การพึ่งตนเองได้ในที่สุด

ประเภทของการพึ่งตนเอง

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2545) กล่าวถึงการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบทว่าสามารถพึ่งตนเองได้ด้วยปัจจัยที่สำคัญ 5 ด้าน หรือ TERMS ซึ่งประกอบด้วย Technology, Economic, Resource, Mental and Socio-Cultural ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.การพึ่งตนเองทางด้านเทคโนโลยี (Technology Self - reliance : T) หมายถึงชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการทำนา ทำไร่ หรือรวมถึงการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน การติดต่อค้าขาย หรือแม้แต่การประกอบอาชีพด้านการบริการซ่อมเครื่องจักร เทคโนโลยียังมีส่วนช่วยในการสื่อสารติดต่อกับภายนอกชุมชน ทำให้ได้รับข่าวสารที่ดี รู้จักการประชาสัมพันธ์ การบริหารโครงการ เทคโนโลยียังหมายถึงของสมัยใหม่และของดั้งเดิมของท้องถิ่น ที่เรียกว่าภูมิปัญญาชาวบ้าน ซึ่งในอดีตชนบทเป็นการพึ่งพาเทคโนโลยีของตนเองในลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ได้รับการถ่ายทอดมาเป็นเวลานานทั้งด้านการประกอบอาชีพ เช่น การเพาะปลูกโดยใช้พืชพันธุ์ท้องถิ่นที่มีลักษณะพิเศษ ปุ๋ยธรรมชาติ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน การดูแลสุขภาพร่างกายของตนเอง ซึ่งเทคโนโลยีพื้นบ้านทั้งหลายต้องมีความเหมาะสมและ

สอดคล้องกับเศรษฐกิจสังคม โดยไม่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีเทคโนโลยีที่ไม่ใช่วัตถุ(non material) เช่นความรู้ ความชำนาญ ภาวะผู้นำ การจัดการ การวางแผน การให้กำลังใจ ความเมตตา การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นต้น

2.การพึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Self - reliance : E) หมายถึง ชุมชนสามารถดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง โดยที่ประชาชนในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงตนเองให้มีรายได้พอเพียง สามารถซื้ออาหารหรือปัจจัย 4 อย่างอื่นได้ และยังสามารถหมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนสามารถซื้อสิ่งของ ยารักษาโรค ไปพบแพทย์เพื่อรักษาพยาบาล การรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง ซื้ออุปกรณ์การศึกษาเพื่อตนเองและบุตรหลานในการศึกษาเล่าเรียน พัฒนาให้มีความเฉลียวฉลาดเพิ่มมากขึ้น การประกอบอาชีพที่อยู่ในรูปแบบความพอดี พอเพียง ไม่เน้นผลประโยชน์ที่เป็นวัตถุกำไร แต่เน้นที่การพึ่งตนเองเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขมากกว่าการแข่งขัน

3.การพึ่งตนเองในด้านทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource Self - reliance: R) หมายถึง การพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ทรัพยากรธรรมชาติในที่นี้ หมายถึง สิ่งใดที่มีอยู่ตามธรรมชาติในชุมชน หรือสามารถหาได้ เช่น ดิน น้ำ ป่า สัตว์บกและสัตว์น้ำ รวมทั้งแร่ธาตุต่างๆ ที่มีค่าและความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น และสามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่ไม่ให้เสื่อมเสียไปจนหมดสิ้น หรือไม่ทำให้ธรรมชาติเสียความสมดุล เป็นการดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความคิดของการอยู่ร่วมกัน มองเห็นธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความพอดีรวมถึงการยึดมั่นในประเพณีที่เอื้อต่อการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน

4.การพึ่งพาตนเองทางด้านจิตใจ (Mental Self - reliance: M) หมายถึง ในชุมชนนั้นมีบุคคลที่มีจิตใจเข้มแข็งและมั่นใจว่าจะช่วยตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และยังรู้จักพอ ไม่โลภมากเกินไป หรืออยากได้อะไรเกินความสามารถของตน สามารถที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการหาเลี้ยงชีพ หรือพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น การที่บุคคลพึ่งตนเองได้ทางจิตใจแล้วยังจะเป็นรากฐานของการพึ่งตนเองด้านอื่น เช่น สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอีกด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่าการพึ่งตนเองทางด้านจิตใจเป็นแนวทางการกรุณา เอื้ออารีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของคุณธรรม

5.การพึ่งตนเองในทางสังคม วัฒนธรรม (Socio-Culture Self - reliance : S) หมายถึง ให้ความสำคัญของประเพณีภายในท้องถิ่น เป็นหลักการรักษาสืบทอดประเพณีของท้องถิ่น จะมีผลต่อการสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรักท้องถิ่น โดยมีประเพณีเป็นสิ่งเชื่อมโยงความเป็นปึกแผ่นของสังคมในภาคชนบท ที่มีผลถึงความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและคนอื่น เป็นการสร้างความสามัคคีและส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดการพึ่งตนเองของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2539) ซึ่งได้กล่าวถึงการพึ่งตนเอง 5 ด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านจิตใจ และการพึ่งตนเองด้านสังคม และปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองในมิติของสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งความสามารถในการพึ่งตนเองทั้ง 5 ด้าน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี (technological self-reliance) สำหรับในส่วนของการพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีนั้นจะหมายถึง การมีปริมาณและคุณภาพของเทคโนโลยีทางวัตถุ เช่น เครื่องไม้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีทางสังคม ทั้งนี้ เทคโนโลยีหมายความว่าความรวมถึงของสมัยใหม่ และของดั้งเดิมของท้องถิ่นที่เรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านด้วย รวมทั้ง การรู้จักใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ และบำรุงรักษาให้คงสภาพดีอยู่เสมอเพื่อการใช้งาน ทำให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการทำนา ทำไร่ หรือการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน การติดต่อค้าขาย การประกอบอาชีพด้านการบริการ ซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องมือ เทคโนโลยีก็จะช่วยได้ และยังสามารถช่วยในการสื่อสารติดต่อกับภายนอก ทำให้ได้ข่าวสารที่ดี ทันต่อเหตุการณ์รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีทางสังคม เช่น การเป็นผู้นำชุมชนที่ดี การรู้จักวางแผนโครงการการบริหารโครงการ การประชาสัมพันธ์ เพราะฉะนั้นการพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีย่อมจะส่งผลให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ทางหนึ่ง

2. การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ (economic self-reliance) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจหมายถึง การที่บุคคลมีอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ และมีความมั่นคงสมบูรณ์ พูนสุขพอควร มีรายได้พอเพียงสามารถซื้อหาอาหาร หรือปัจจัย 4 ได้ และยังหมายรวมถึงการที่บุคคลจะสามารถซื้อสิ่งของ ยาแก้ป่วยไข้ ไปหาหมอรักษาไข้ หาเครื่องกีฬามาเล่น ทำให้สุขภาพแข็งแรง ซื้ออุปกรณ์การศึกษามาช่วยตัวเองและลูกหลาน ในการศึกษาเล่าเรียนทำให้ฉลาด หรือแม้แต่ช่วยด้านการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีที่กล่าวมาแล้วได้ด้วย การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ จึงช่วยให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ด้วยเหตุนี้

3. การพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self reliance) สำหรับการพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาตินั้น ในที่นี้ทรัพยากรธรรมชาติหมายถึง ความรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยธรรมชาติ หรือสามารถหามาได้ ซึ่งการพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาตินั้น หมายถึง การมีทรัพยากรธรรมชาติ ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น และความสามารถในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่ไม่ให้เสื่อมเสียไปจนหมดสิ้น หรือไม่ให้เสียสมดุลธรรมชาติมากนัก เพราะหากบุคคลปราศจากการช่วยเหลือจากธรรมชาติ เช่น ขาดน้ำ ขาดดินที่ดี หรือขาดพืชพันธุ์ไม้ แร่ธาตุสำคัญ ปลูกพืชพันธุ์เศรษฐกิจไม่ขึ้นไม่ออกงาม ซื้อขายของ

ธรรมชาติไม่ได้ตามสมควรแล้ว แม้จะพึ่งตนเองได้ทางอื่นดังที่กล่าวมาแล้วบางทีก็ไม่สามารถจะพึ่งตนเองได้

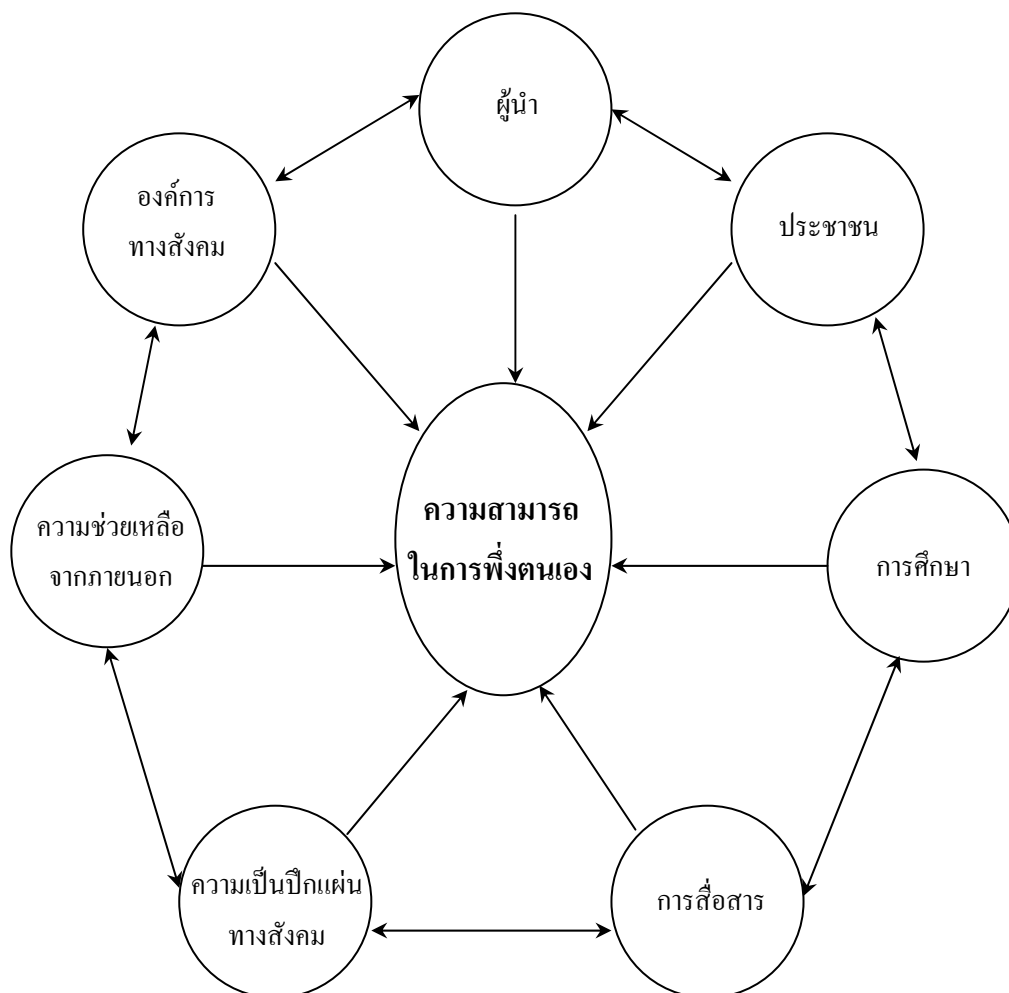
4. การพึ่งตนเองได้ทางจิตใจ (psychological self-reliance) ในส่วนของการพึ่งตนเองได้ทางจิตใจนั้น หมายถึง สภาพจิตใจที่กล้าแข็งในการที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในการปกครองตนเองในการป้องกันกิเลสตัณหา ไม่ให้โลภ โกรธ หลง หรืออยากได้ อยากดี จนเกินความ สามารถของตนเอง การพึ่งตนเองได้ทางจิตใจของบุคคลจะทำให้บุคคลนั้นพึ่งตนเองได้ก็เพราะบุคคลที่พึ่งตนเองได้ทางจิตใจเป็นคนที่เข้มแข็ง ปลอดภัยและปึกใจ มั่นใจว่าจะช่วยตนเองได้ พึ่งตนเองและยังเป็นคนที่รู้จักพอ ไม่มีความยากจนจนเกินไป หากมีบุคคลประเภทนี้มากขึ้นเพียงใดย่อมยิ่งช่วยทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้มากขึ้นเพียงนั้น นอกจากนี้การที่บุคคลพึ่งตนเองได้ทางจิตใจยังเป็นรากฐานของการพึ่งตนเองด้านอื่น เช่น ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

5. การพึ่งตนเองได้ทางสังคม (socio-cultural self-reliance) สำหรับการพึ่งตนเองได้ทางสังคมจะหมายถึง ภาพการณ์ที่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ๆ มีความเป็นปึกแผ่นเหนียวแน่น มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพสามารถนำกลุ่มคนเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของตนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยกลุ่มของตนเอง หรืออาจขอความร่วมมือช่วยเหลือจากภายนอกก็ได้ ซึ่งภาวะความเป็นปึกแผ่นทางสังคม สืบเนื่องมาจากปัจจัยอื่นอีกทอดหนึ่ง เช่นการศึกษา การสื่อสารระหว่างกันดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกัน รวมทั้งอาจสืบเนื่องมาจากการพึ่งตนเองด้านอื่นที่กล่าวมาแล้ว และการมีผู้นำที่เข้มแข็งย่อมจะทำให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ เพราะการพึ่งตนเองได้ทางสังคมช่วยทำให้บุคคลสามารถดำเนินการใด ๆ ให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง หรือสามารถหาความช่วยเหลือจากภายนอกเข้ามาช่วยทำให้บุคคลช่วยตนเองได้ การพึ่งตนเองได้ทางสังคม เป็นเสมือนจุดสุดยอดของการพึ่งตนเองด้านต่าง ๆ ของบุคคล เพราะเป็นการรวมการพึ่งตนเองได้ทางต่าง ๆ ทั้งหมดที่กล่าวมาก่อนหน้านี้

กล่าวสรุปได้ว่าการที่บุคคลจะสามารถพึ่งตนเองได้ค่อนข้างสมบูรณ์ บุคคลนั้นจะต้องสามารถพึ่งตนเองได้ 5 ด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านจิตใจ และการพึ่งตนเองด้านสังคม ซึ่งระดับการพึ่งตนเองของบุคคลจะมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับการพึ่งตนเองในด้านต่าง ๆ ของบุคคลด้วย

การพึ่งตนเองในมิติของสังคมและวัฒนธรรม

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2531) ได้กล่าวถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความ สามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของบุคคลนั้นมีจำนวนอย่างน้อย 7 ประการ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งตนเอง

1. ประชาชน

ประชาชนในที่นี้หมายถึง ขนาดหรือจำนวนประชากรที่ใหญ่เพียงพอขนาดหนึ่ง จึงจะทำให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ ประชากรนี้จะต้องหมายถึงประชากรในวัยแรงงาน เพราะจำนวนคนในวัยแรงงานมีผลต่อการพึ่งตนเอง

2. ผู้นำ

ลักษณะของผู้นำกลุ่มที่พึ่งตนเองได้จะต้องเป็นคนเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างมาก ต้องเป็นคนที่มีความประพฤติ ขยันขันแข็ง จริงจัง หุดหัดกว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ดี ใช้หลักประชาธิปไตยในการดำเนินงาน เป็นที่ศรัทธาและยอมรับของคนในกลุ่ม

3. การศึกษา

บุคคลที่พึ่งตนเองได้ไม่จำเป็นต้องมีระดับการศึกษาของประชาชนสูงส่งมากนัก เพียงจบการศึกษามัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ก็เพียงพอ แต่การศึกษาที่สำคัญคือการฝึกอบรมนอกระบบโรงเรียน เช่น ฝึกวิชาชีพ

4. การติดต่อสื่อสาร

สำหรับการติดต่อสื่อสารหรือการได้รับข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับการผลิตหรือข่าวสารบ้านเมือง บุคคลที่พึ่งตนเองได้มักจะมีการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และระหว่างกลุ่มมากกว่ากลุ่มที่พึ่งตนเองไม่ได้ หรือพึ่งตนเองได้น้อย

5. องค์กรทางสังคม

องค์กรทางสังคมดังกล่าวได้แก่ องค์กรประชาชน องค์กรของรัฐ กลุ่ม คณะกรรมการ สมาคม มูลนิธิ และชมรม เป็นต้น ซึ่งบุคคลที่พึ่งตนเองได้มีแนวโน้มที่จะมีกลุ่ม หรือองค์กรทางสังคมจำนวนมาก และองค์กรเหล่านั้นนอกจากจะมีสมาชิกที่รักใคร่กลมเกลียวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญแล้ว ยังต้องมีผู้นำที่เข้มแข็งและได้รับความศรัทธาจากสมาชิก

6. ความเป็นปึกแผ่นทางสังคม

สำหรับความเป็นปึกแผ่นทางสังคมนั้น ถึงแม้จะเป็นตัวแปรที่มีลักษณะเป็นนามธรรม แต่สามารถรู้สึกได้ด้วยจิต และอาจใช้สิ่งที่มองเห็นได้บางอย่างเป็นตัวบ่งชี้ เช่น การมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ อย่างราบรื่น การที่ชาวบ้านไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน และการไม่มีคดีอาชญากรรม เป็นต้น

7. ความช่วยเหลือจากภายนอก

การได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกสำหรับบุคคลที่พึ่งตนเองได้มักจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้ให้อย่างขาดตอน กล่าวคือไม่ยอมให้ผู้ให้มาชี้นำบางการ การใช้สิ่งที่ได้รับความช่วยเหลือบุคคลจะนำความช่วยเหลือมาบริหารเอง จัดสรรระหว่างกลุ่มหรือหน่วยต่าง ๆ ของบุคคลที่มีโครงสร้างเพื่อส่วนรวมอยู่แล้ว ความช่วยเหลือเหล่านี้จึงมาช่วยทำให้เขาช่วยตัวเองได้ทั้งนี้ ปัจจัยทั้ง 7 ประการดังกล่าว มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันดังแสดงในภาพที่ 1

ประโยชน์ของการฟังตนเอง

การนำแนวความคิดการฟังตนเองจะช่วยให้เกิดการพัฒนาดังนี้ในระดับจุลภาค และในระดับมหภาค ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ผู้บุคคลตระหนักในคุณค่าความสามารถ และพลังศักยภาพของตนเอง
2. ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถคิดและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาจากภายนอกหรือบุคคลอื่น แต่มิได้หมายถึงการแยกตนออกจากผู้อื่น การพึ่งพาผู้อื่นเป็นไปอย่างรู้เท่าทัน และไม่แข่งขัน หรือมุ่งครอบงำเหนือกว่า ทั้งไม่ยินยอมให้ผู้อื่นมาทำกับตนด้วย
3. บุคคลสามารถแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ปัญหาได้ด้วยตนเอง รู้ข้อดี ข้อเสียข้อจำกัด และข้อบกพร่องของตนเอง สามารถใช้ทรัพยากรหรือสิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์
4. การฟังตนเองทำให้เกิดการเป็นตัวของตัวเองในทางความคิด เป็นตัวของตัวเองในทรรศนะการมองปัญหาต่างๆ
5. ช่วยให้ผู้บุคคลอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องยึดหรือมุ่งพึ่งพาระบบภายนอก ถ้ามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจก็ทำในลักษณะเลี้ยงตัวได้ เป็นระบบที่ลดระดับการพึ่งพาจากภายนอก ทำให้พออยู่ได้ และประชาชนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์
6. การฟังตนเองจะทำให้บุคคลตื่นตัวในสิทธิ และเสรีภาพของเขาส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม

จากประโยชน์ของแนวความคิดการฟังตนเองสามารถสรุปได้ว่า การฟังตนเองจะช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจในการกระทำใด ๆ ด้วยความเชื่อในความสามารถของตนเอง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ เห็นคุณค่าของตนเอง มีอิสระ และเสรีภาพทางความคิด ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น ช่วยเหลือสังคม และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัทมอร เสี่ยงแดง (2552) การวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในสังคมไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิทยาการศึกษาประวัติศาสตร์และเรื่องเล่า ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ คนพิการทางการเคลื่อนไหว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็น “บุญแเจ” ที่นำมาใช้วิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ที่สร้างปรากฏการณ์ทางสังคมในการทำความเข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวของคนพิการ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการวางแผน การกำหนดนโยบาย การปฏิบัติในการจัดสรรสิ่ง

อำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของคนพิการในสถานที่ท่องเที่ยวต่อไป จากการศึกษาพบว่าคนพิการทางการเคลื่อนไหวเป็นเพียงข้อจำกัดทางร่างกายไม่ได้มีความรู้สึกลัว ความพิการเป็นปมด้อยหรือเป็นสิ่งที่แปลกแยกจากคนปกติในสังคม พวกเขามีความสามารถตาม ศักยภาพของตน และมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวไม่ต่างจากคนปกติทั่วไปเช่นกัน แต่ด้วย ข้อจำกัดทางการเคลื่อนไหวทำให้การเดินทางท่องเที่ยวประสบกับปัญหาและอุปสรรคคือ การเดินทางสัญจร ในประเทศไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับคนพิการ เส้นทางสัญจรบางแห่งมีบาท วิถีแคบไม่มีพื้นที่ลาด และมีสิ่งกีดขวางต่างๆ บนถนนหนทาง ทำให้ไม่สามารถเดินทางได้ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากสภาพความพิการของคนพิการ แต่เกิดจากสิ่ง อำนาจความสะดวกที่ไม่เอื้ออำนวยในการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ การใช้บริการขนส่งมวลชน ห้องน้ำสาธารณะ สถานที่ต่างๆ ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยว ที่ไม่ได้ออกแบบเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการ เป็นต้น อุปสรรคที่สำคัญคือทัศนคติเชิงลบของคนในสังคมที่มักมองว่าคนพิการเป็นบุคคลชาย ขอบ ค้อยความสามารถ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องพึ่งพาผู้อื่น จึงควรอยู่บ้านไม่ควรที่จะ เดินทางท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้เป็นความหมายของคนในสังคมหรือผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่มี ต่อคนพิการ และละเลยต่อการให้คุณค่าในเชิงปฏิบัติสำหรับคนพิการ ด้านทัศนคติเชิงบวก ผู้พิการ ได้รับความประทับใจในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวจากผู้คนในสังคมเช่นกัน คนพิการใช้คำว่า “ม้ายารี” สำหรับผู้ที่มีน้ำใจและมิตรไมตรีที่เข้ามาช่วยเหลือเมื่อมีอุปสรรคในการท่องเที่ยว ด้านความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมเพื่อการท่องเที่ยวของคนพิการพบว่า สิ่งที่ทำ ให้คนพิการสามารถเข้าถึงใช้ประโยชน์ ได้แก่ ทางลาดสำหรับรถเข็น ทางกว้างเพียงพอสำหรับ รถเข็น การมีเส้นทางสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถเฉพาะสำหรับผู้พิการ หากสังคมได้ตระหนัก และให้ความสำคัญอย่างจริงจัง คนพิการจะหลุดพ้นจากปัญหา และอุปสรรคในการท่องเที่ยว มีสิทธิเข้าถึง ใช้ประโยชน์จากบริการ ด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเท่าเทียมกับคนทุกคนในสังคม

วิราภรณ์ ขัดสี (2552) การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ ตำบล ป่าแดด อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพึ่งตนเองของคนพิการ และ 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว ปัจจัยด้านการสนับสนุนทาง สังคม ที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งตนเองของคนพิการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คนพิการที่สามารถตัดสินใจและประเมินสภาพต่าง ๆ ด้วยตนเองตามการรับรู้ที่ไม่มีปัญหาในการ สื่อสารที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ มีอายุ ระหว่าง 15-65 ปี และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน

101 ราย เครื่องมือ ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการพึ่งตนเองของคนพิการพบว่า คนพิการส่วนมากมีการพึ่งตนเองทั้งด้านจิตใจ ด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอยู่ในระดับมาก ด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย 2) สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ พบว่า ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเองของคนพิการในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่มีความพิการและระดับความพิการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ

สุริพันธ์ เทพอด (2548) ศึกษาการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนอนุบาลชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเศรษฐเสถียร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนอนุบาลชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเศรษฐเสถียร เปรียบเทียบข้อผิดพลาดในการเขียนที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนอนุบาลชายและหญิง และวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศว่ามีความเหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาการเขียนของนักเรียนอนุบาลเพียงใด เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบทดสอบการเขียนจำนวน 5 ชุดโดยกำหนดภาพและคำให้นักเรียนแต่งประโยค ทั้งนี้แบบทดสอบทั้ง 5 ชุดได้ผ่านการหาค่าประสิทธิภาพแล้ว ผลการศึกษาพบข้อผิดพลาด 3 ประเภทคือ ข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์ ข้อผิดพลาดด้านการสื่อความหมาย และข้อผิดพลาดด้านการสะกดคำข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์พบส่วนของประโยคที่นักเรียนมีปัญหามากที่สุดคือ หน่วยกริยาข้อผิดพลาดทางด้านการสื่อความหมายพบการเขียนประโยคที่ไม่สื่อความหมายมากที่สุด ส่วนข้อผิดพลาดในการสะกดคำพบข้อผิดพลาดในการเขียนพยัญชนะมากที่สุด สาเหตุของข้อผิดพลาด ได้แก่ การแทรกแซงหรือการถ่ายโอนความรู้ภาษามือไทยสู่การเรียนรู้ภาษาไทย เช่น การเขียนประโยคภาษาไทยที่มีโครงสร้างแบบภาษามือไทย สาเหตุจากพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนเอง เช่น การขาดส่วนประกอบของประโยค และสาเหตุจากความสะเพร่าหรือเลินเล่อของนักเรียน เช่น การเขียนสะกดคำผิด ด้านการศึกษาเปรียบเทียบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียน อนุบาลชายและหญิง พบข้อผิดพลาดในนักเรียนอนุบาลชายมากกว่านักเรียนอนุบาลหญิง ส่วนการวิเคราะห์งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเขียนของนักเรียนอนุบาล แบ่งออกเป็น การพัฒนาทักษะการเขียนด้านโครงสร้างไวยากรณ์ การพัฒนาทักษะการเขียนทางด้านการสื่อความหมาย การพัฒนาทักษะการเขียนด้านการสะกดคำ และการพัฒนาทักษะการเขียนแบบบูรณาการ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคือเด็กอนุบาลต้องการการเรียนรู้ความคิรวบยอดเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้

คำให้เหมาะสม หรือความหมายของคำ ซึ่งพ่อและแม่สามารถเตรียมความพร้อมให้ลูกคุ้นเคยกับตัวอักษรหรือภาษาสัญลักษณ์ได้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนการวางแผนการสอนสำหรับเด็กอนุบาลควรคำนึงถึงความสนใจของนักเรียนชายและหญิงให้เท่าเทียมกัน เนื่องจากเด็กชายและหญิงมีความสนใจต่อสิ่งรอบตัวแตกต่างกัน ด้านการพัฒนาทักษะการเขียนครูอาจสร้างสื่อการสอนที่นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ในยามว่างการให้นักเรียนได้มีกิจกรรมฝึกการใช้ภาษาร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กที่มีผลการเรียนดีช่วยเหลือเพื่อนคนอื่นๆการได้ฝึกการใช้ภาษาบ่อยๆ โดยมีครูคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้น นอกจากนี้การมีทัศนคติที่ดีต่อข้อผิดพลาด คือ การมองว่าข้อผิดพลาดเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดี ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

นิธิทัศน์ โลกาน (2547) ศึกษาถึงการพึ่งตนเองของคนพิการทางกายในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การพึ่งตนเองของคนพิการทางกายมีการพึ่งตนเองด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอยู่ในระดับมาก การพึ่งตนเองของคนพิการทางกาย ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง การพึ่งตนเองของคนพิการทางด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง การพึ่งตนเองของคนพิการทางกายทุกด้านรวมกันอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพึ่งตนเองของคนพิการทางกายพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ประสบการณ์การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ ประสบการณ์การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสังคม และอัตมโนทัศน์ของคนพิการมีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการทางกาย

พิมพ์จิตร กาญจนสินธุ์ (2546) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความพึงพอใจในการทำงานของครูหูหนวก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการทำงานในปัจจุบันและความพึงพอใจในการทำงานของครูหูหนวก ที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนโสตศึกษาและโรงเรียนศึกษาพิเศษที่สอนคนหูหนวกทั่วประเทศ การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรที่ศึกษาคือครูหูหนวกที่ทำงานในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการสำหรับคนหูหนวก หูตึง จำนวน 15 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนครูหูหนวกทั้งสิ้น 46 คน เก็บข้อมูลโดยการรวบรวมรายชื่อครูหูหนวก ประสานงานล่ามเพื่อการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากแบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ครูหูหนวก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและทฤษฎีการให้คำปรึกษาวิเคราะห์สัมพันธภาพของ (Transactional Analysis: TA) Eric Berne ผลการศึกษาพบว่าครูหูหนวกเป็นเพศชาย 17 คน เพศหญิง 29 คน สถานภาพสมรส 18 คน โสด 28 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ภูมิฐานะอยู่ภาคกลาง เป็นลูกจ้างประจำ มีตำแหน่งเป็นครูผู้ช่วย เงินเดือนที่ได้รับมีความแตกต่างกันมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1,001-2,000 บาท รับผิดชอบระดับชั้นประถม จำนวนนักเรียนต่อห้อง 11 –15 คน สอนวิชาศิลปะ/วาดเขียน จำนวนชั่วโมงทำงาน 26-30 ชั่วโมง (คาบ)/สัปดาห์

ภาระงานไม่สอดคล้องกับตำแหน่งงาน ระดับความพึงพอใจในองค์ประกอบการทำงาน มีความพึงพอใจมากได้แก่ หน้าที่ความรับผิดชอบ, ความมั่นคง ปลอดภัย, ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความเป็นอยู่อิสระ, ความสำเร็จในการทำงาน มีความพึงพอใจปานกลางได้แก่ การนิเทศงาน, ลักษณะงาน, เงินเดือน, ความสำเร็จในงานและความเป็นอยู่ส่วนตัว, สภาพแวดล้อมการทำงาน, ด้านกายภาพ, ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและสวัสดิการ ไม่เน้นใจมากที่สุด คือความมั่นคง ปลอดภัยในงาน ไม่พึงพอใจมากที่สุดคือสวัสดิการ ปัญหาที่พบในการทำงานคือ ปัญหาด้านการสื่อสารเนื่องจากครูหุนวกรส่วนใหญ่ใช้ภาษามือในการสื่อสาร ไม่ถนัดการใช้ภาษาเขียน ทำให้เกิดช่องว่างในการสื่อสารมาก ปัญหาการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่แจ้งข้อมูลข่าวสารด้วยภาษาเขียนและภาษาพูด ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรม การไม่เข้าใจในวัฒนธรรมไทยทั่วไป ทำให้ไม่สามารถอธิบายให้คนทั่วไปเกิดความรู้ ความเข้าใจและยอมรับได้

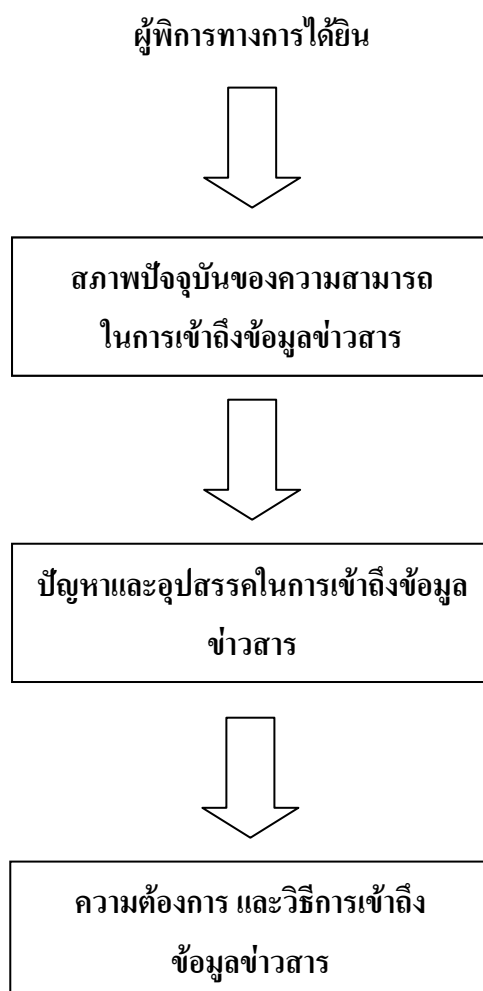
คุณธิ ดิหนอ (2545) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการได้ยินในโรงเรียนโสตศึกษา โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจชนิดของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการได้ยินในโรงเรียนโสตศึกษา ศึกษาสภาพการใช้งาน และปัญหาจากการใช้เทคโนโลยีรวมถึงศึกษาความต้องการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า อุปกรณ์เครื่องช่วย และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการทางการได้ยินที่มีการจัดบริการในทุกโรงเรียน ได้แก่ เครื่องช่วยฟังแบบถ่วง กระจกเงา คอมพิวเตอร์สอนพูด โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอเทป และวิทยุเทป โดยอุปกรณ์ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดี และได้รับจัดสรรด้วยเงินงบประมาณ ผู้รับผิดชอบดูแลส่วนใหญ่คือ ครูประจำชั้น ผลการใช้เทคโนโลยีของครู พบว่า มีการนำโทรทัศน์ กระจกเงา เครื่องช่วยฟัง ชนิดทัดหลังหู และเครื่องเล่นวีดีโอเทปมาใช้ในระดับมาก และมีความต้องการโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมากที่สุด เทคโนโลยีที่ทั้งนักเรียนหูตึง และนักเรียนหูหนวกใช้ในระดับมาก ได้แก่ ไฟสัญญาณ และโทรทัศน์ เทคโนโลยีที่นักเรียนหูตึงมีความต้องการมากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต รองลงมาได้แก่ เครื่องช่วยฟังชนิดทัดหลังหู และคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เทคโนโลยีที่นักเรียนหูหนวกมีความต้องการมากที่สุด คือ ไฟสัญญาณ รองลงมาได้แก่ คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล วีดิทัศน์ที่มีล่ามภาษามือ อินเทอร์เน็ต และโทรทัศน์สำหรับคนหูหนวก

เกสร พันธุ (2543) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ เพื่อศึกษา ระดับการพึ่งตนเองของคนพิการและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพึ่งตนเองของคนพิการโดยศึกษาจากคนพิการในเขตกรุงเทพมหานครที่กู้ยืมเงินจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกรมประชาสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า คนพิการส่วนมากมีการพึ่งตนเองด้านจิตใจและด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก ส่วนการพึ่งตนเองด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

กับการพึ่งตนเองของคนพิการด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ อาชีพ ที่อยู่อาศัยประเภทของความพิการและระยะเวลาที่มีความพิการ ปัจจัยด้านบทบาทของครอบครัว ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยด้านกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำมาประมวล และสร้างกรอบแนวคิด เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน ผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ส่วนดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลการศึกษาจากตำรา เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ นักพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การศึกษาวิจัยภาคสนาม (field research) โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินเพื่อการพึ่งตนเอง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

เป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือในการสื่อสาร หรืออ่านหนังสือได้ จำนวน 20 คน เป็นชาย 10 คน และเป็นหญิง 10 คน ที่ประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดชลบุรี

เป้าหมายรองในการวิจัยครั้งนี้ คือ ล่ามภาษามือ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่ม เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย

1.1 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนบุตรที่ดูแล รายได้ อาชีพปัจจุบัน ลักษณะของ ครอบครัว ส่วนแนวคำถามในการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ ชื่อ อายุ เพศ ความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเป็นคำถามปลายเปิด

1.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ข้อมูลความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการ พึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน

1.2.1 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน ประกอบด้วย สภาพ ปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด

1.2.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลรองเกี่ยวกับ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน ประกอบด้วยสภาพ ปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด

2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม

2.1 ประเด็นการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนบุตรที่ดูแล รายได้ อาชีพปัจจุบัน ลักษณะของครอบครัว ส่วนประเด็นการ สนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ ชื่อ อายุ เพศ ความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักโดยเป็นคำถาม ปลายเปิด

2.2 ประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการ พึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน

2.2.1 ประเด็นการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับความสามารถ ในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน ประกอบด้วย สภาพปัจจุบันของ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความ ต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด

2.2.2 ประเด็นการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูลรองเกี่ยวกับความสามารถ ในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน ประกอบด้วยสภาพปัจจุบันของ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความ ต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด

3. แบบบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่มเป็นแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อที่จะนำไปบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และปัญหาอุปสรรคในการเก็บข้อมูล

4. เครื่องบันทึกเสียง เพื่อบันทึกเสียงสัมภาษณ์ซึ่งทำหน้าที่แปลความหมายจากผู้พิการทางการได้ยิน และบันทึกเสียงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง

ขั้นตอนการสร้างแนวคำถาม

สำหรับการสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาทบทวนความรู้ที่เกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยินจากตำราเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแนวคำถาม และนำแนวคำถามมาทดลองใช้กับผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 2 คน โดยการสัมภาษณ์เริ่มจากการสร้างสัมพันธภาพ การพูดคุย และให้เล่าเรื่องราวสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

จากนั้นผู้วิจัยนำผลจากการการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อพิจารณาว่าคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้นเพียงพอกับโจทย์วิจัยที่ตั้งไว้หรือไม่ และทำการปรับปรุงแนวคำถามก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล (Reliability) โดยมีการตรวจสอบดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลจากหลายแหล่งบุคคล (Data triangulation) โดยใช้การตรวจสอบด้วยบุคคลระดับต่างกันจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูลรอง

2. ตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล โดยการตรวจสอบต่างวิธี คือ การถอดเสียงที่ได้จากการที่สัมภาษณ์แปลความหมายออกมาเพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลวิธีอื่น ได้แก่ การสังเกตสีหน้าท่าทาง การบันทึกภาคสนาม และการสนทนากลุ่ม

3. การตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกไปตรวจสอบความเข้าใจตรงกันของการสรุปและตีความให้ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยการสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน เพื่อยืนยันความเข้าใจตรงกันของข้อสรุป และวิเคราะห์ผล

4. การตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลรอง ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกไปตรวจสอบความเข้าใจตรงกันของการสรุป และตีความให้ผู้ให้ข้อมูลรองด้วยการสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน เพื่อยืนยันความเข้าใจตรงกันของข้อสรุป และวิเคราะห์ผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารซึ่งเป็นการค้นคว้าระยะแรก ในส่วนนี้ค้นคว้าประเด็นเกี่ยวกับผู้พิการทางการได้ยิน ตลอดจนแนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยเอกสารข้อมูลเพิ่มเติมจากสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย สมาคมคนหูหนวกจังหวัดชลบุรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน อันเป็นการชี้ให้เห็นประเด็นศึกษา

การศึกษาภาคสนาม ในส่วนนี้ จะเป็นการรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน โดยอาศัยคำถามภาษามือในการสื่อความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้พิการทางการได้ยิน โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าการแสดงบทบาทที่แท้จริงของผู้วิจัยจะทำให้กลุ่มเป้าหมายให้ข้อมูลต่างๆด้วยความเต็มใจ และผู้วิจัยก็สามารถที่จะสอบถามเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเปิดเผย และซักถามในประเด็นที่ละเอียดลึกซึ้งได้

การสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามของ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางสังคมวิทยา (Sociological Interview) โดยใช้ความนิยมคุ้นเคย เป็นการเก็บข้อมูลที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และสามารถสังเกต พฤติกรรม ปฏิกริยาของผู้ให้สัมภาษณ์ และสามารถเผยให้เห็นถึงความรู้สึนึกคิดของผู้สัมภาษณ์ได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ซึ่งจะช่วยให้การค้นหาคำตอบของการศึกษามีความน่าเชื่อถือ การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interviews) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยการสัมภาษณ์จะเป็นลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างการสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติ ระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะตั้งคำถาม และเป็นผู้ตอบคำถามที่ผู้ให้ข้อมูลถามกลับโดยอาศัยคำถามภาษามือในการสื่อสาร ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนร่วมได้รับรู้ความรู้สึกประทับใจ แนวความคิดซึ่งกันและกัน เป็นลักษณะการพูดคุยสนทนา แลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกัน โดยตั้งประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อเชื่อมโยงความคิด ความรู้สึก ซึ่งอาจจะทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลประเด็นที่น่าสนใจใหม่ๆ เพื่อประกอบการศึกษาต่อไป โดยการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยจะเน้นถึงการถ่ายทอดเรื่องราวการดำเนินชีวิตและประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด การนิยามตนเองของคนพิการทางการได้ยิน จากนั้นผู้วิจัยจะสอบถามเพื่อขยาย ความเพิ่มเติมในแต่ละประเด็น โดยลักษณะคำถามจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ โดยการ สัมภาษณ์ในครั้งนี้มี 3 รูปแบบคือ

1. การสัมภาษณ์ โดยการพูดคุยธรรมดา ผู้วิจัยจะจำคำถามและคำตอบรวมทั้งบรรยากาศ ต่างๆ ในการพูดคุยเอาไว้แล้วนำมาจดบันทึกภายหลัง

2. การสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกไม่สามารถ เก็บรายละเอียดได้หมดจึงต้องมีการบันทึกเสียง และภาพไว้เพื่อนำข้อมูลที่อาจตกหล่นมาวิเคราะห์ ได้ ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ลักษณะนี้ได้ต่อเมื่อได้อธิบายวัตถุประสงค์การศึกษาแล้ว ผู้วิจัยจะขอ อนุญาตในการบันทึกเสียง และบันทึกภาพ ถ้าได้รับอนุญาตก็จะทำการสัมภาษณ์โดยใช้เครื่อง บันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ

3. การจดบันทึก มีการจดบันทึกระหว่างการสนทนา โดยจดข้อมูลทั่วไป รวมทั้งความ คิดเห็นที่ผู้ถูกสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะในรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสังเกต

ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกตการสนทนาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยสังเกตพฤติกรรมในระหว่าง การตอบ ระหว่างการสนทนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติของผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ให้ข้อมูล รองเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพโดยพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป จากนั้นผู้วิจัยขอความร่วมมือในการ วิจัย โดยบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล วิธีการสนทนากลุ่ม การบันทึกข้อมูล ระหว่างการสนทนากลุ่ม การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล และการลงชื่อในใบการยินยอมเข้าร่วมวิจัย โดยให้สิทธิในการตัดสินใจ เริ่มทำการศึกษาเมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมเข้าร่วมวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. เลือกสถานที่ในการสนทนากลุ่มที่มีสิ่งแวดล้อมเงียบสงบ
2. ก่อนดำเนินการสนทนากลุ่มผู้วิจัยแนะนำตัว และขออนุญาตบันทึกเสียงจากการแปล ของล่ามภาษามือ และบันทึกภาพ
3. ทำการสนทนากลุ่มเมื่อผู้ให้ข้อมูลมีความพร้อม จนให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในประเด็น ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความ

ต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่ม ทำการสนทนากลุ่มภายใต้สัมพันธภาพที่ดี และความรู้สึกไว้วางใจ ดำเนินการสนทนาโดยใช้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ผู้วิจัยสนทนากลุ่มตามประเด็นคำถาม และมีการปรับปรุงคำถามหรือเพิ่มเติมจากแนวคำถามเดิมที่สร้างขึ้นจากครั้งแรกตามความเหมาะสม เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

4. การสนทนากลุ่มใช้เวลาเฉลี่ยครั้งละ 50-60 นาที

5. ก่อนสิ้นสุดการสนทนากลุ่ม สรุปประเด็นและเรื่องราวที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

6. ขณะสนทนากลุ่มผู้วิจัยทำการสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ ลักษณะท่าทาง อารมณ์ สีหน้า ความสอดคล้องของอารมณ์ การสื่อความหมาย ภาษามือ ท่าทาง บรรยากาศ ความพร้อมของผู้ให้ข้อมูล ปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการสนทนากลุ่ม สังเกตบริบทที่แวดล้อม และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มโดยอาศัยล่ามภาษามือในการแปลคำถาม และคำตอบให้ผู้พิการทางการได้ยิน และผู้วิจัยเข้าใจตรงกัน โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความคิด มุมมอง การนิยามตนเองของผู้พิการทางการได้ยินเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แล้วนำมาสรุปผลวิเคราะห์ อย่างคร่าวๆ เพื่อเป็นตัวชี้นำประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

3. ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดทำการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และให้ได้ข้อสรุปที่เป็นจริงมากที่สุด

4. หลังจากที่ได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อจัดรูปแบบความสัมพันธ์ของข้อมูลและปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

5. ร่างบทสังเคราะห์องค์ความรู้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มแล้วจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการเพื่อวิพากษ์องค์ความรู้ที่ได้

6. ทำการสรุปองค์ความรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการบันทึกภาคสนาม การบันทึกเทปเสียง ข้อมูลทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งสำหรับข้อมูลหลักจะเป็นเสียงของล่ามภาษามือซึ่งเป็นผู้แปลความหมายให้กับผู้พิการทางการได้ยินมาถอดเสียงแบบคำต่อคำ จากนั้นอ่านบทสนทนาข้อมูลที่ได้จากการถอดเสียงของล่ามภาษามือ ร่วมกับการฟังเทปบันทึกเสียงเข้าไปซ้ำมาหลายรอบเพื่อค้นหาความหมายที่ได้จากคำบอกเล่า

2. สกัดประโยคที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

3. นำประโยคหรือวลีที่ได้มาเรียบเรียงใหม่หรืออยู่ในรูปประโยคเดิมที่มีความหมายตรงกัน

4. รวบรวมความหมายที่ได้ จัดหมวดหมู่กลุ่มข้อมูลที่คล้ายคลึงกันโดยการให้รหัสจัดเป็นข้อความสำคัญ (Theme) กลุ่มเนื้อหา (Theme Cluster) แบ่งแยกเป็นประเภทเป็นหัวข้อหลัก (Category) ตามความหมายของข้อมูลที่ปรากฏชัดเจน และความหมายที่ซ่อนอยู่ สะท้อนให้เห็นความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

5. รวบรวมหัวข้อหลักที่ได้มาอธิบายความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

6. นำข้อสรุปที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์

7. นำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

จริยธรรมการวิจัย

ก่อนการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทางจริยธรรมเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ โดยให้สิทธิในการตัดสินใจแก่ผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมการศึกษา เมื่อผู้ให้ข้อมูลให้การยินยอมจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกครั้งที่จะทำการบันทึกเสียง และบันทึกภาพ หากผู้ให้ข้อมูลไม่ยินยอมจะไม่บันทึกเสียง และบันทึกภาพ
3. ผู้วิจัยพยายามระมัดระวังคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ที่อาจก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีแก่ผู้ให้ข้อมูล และหากต้องการยุติการเข้าร่วมการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะยุติได้ทันทีในทุกขั้นตอน
4. ผู้วิจัยจะรักษาความลับของข้อมูลโดยการข้อมูลที่ได้นำเสนอในภาพรวม

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยใช้เวลาทั้งสิ้น 10 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมีนาคม 2554 ถึงวันที่ 31 เดือนธันวาคม 2554 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวอย่างมาประกอบกับแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม จะอาศัยล่ามภาษามือในการแปลความหมายของทั้งคำถาม และคำตอบ แล้วบันทึกเป็นตัวหนังสือ โดยสรุปเป็นสาระสำคัญ จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้อ้างอิงมาตีความในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงบรรยายต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน 2) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ในบทนี้ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิธีดำเนินการศึกษา

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ตอนที่ 3 ปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ตอนที่ 4 ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ตอนที่ 1 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะจังหวัดชลบุรี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยประยุกต์ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ประกอบด้วย ผู้พิการทางการได้ยิน และล่ามภาษามือ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ โดยมีผู้วิจัย และผู้ช่วยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม สารของการสนทนากลุ่มนอกจากจะจดบันทึกคำแปลจากล่ามภาษามือแล้ว ยังได้ทำการบันทึกเสียงของล่ามภาษามือด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ดำเนินการโดยการถอดความจากเครื่องบันทึกเสียง จัดพิมพ์บทสนทนาซึ่งล่ามภาษามือเป็นผู้แปล อ่านวิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาในเบื้องต้น และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยมีประเด็นการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล

ข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน 2) ปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน และ 3) ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ภาพที่ 3 การสนทนากลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน

ภาพที่ 4 การสนทนากลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน

ภาพที่ 5 การสนทนากลุ่มล่ามภาษามือ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

สถิติข้อมูลผู้พิการทางการได้ยินที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ

ผู้วิจัยต้องการให้เห็นภาพรวมของจำนวนผู้พิการทางการได้ยินโดยจำแนกตามภาค และ จังหวัด (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2554) เพื่อประกอบการเข้าใจสภาพปัจจุบันของผู้พิการทางการได้ยิน แสดงดังตารางที่ 3 – 6

ตารางที่ 3 จำนวนผู้พิการทางการได้ยินจำแนกตามภาค (ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2537 – 31 ธ.ค. 2554)

ภาค	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
กรุงเทพมหานคร	3,249	3,338	6,587
ภาคกลาง	12,114	11,388	23,502
ภาคตะวันออก	4,238	3,832	8,070
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	38,717	35,774	74,491

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ภาค	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ภาคใต้	10,357	9,490	19,847
ภาคเหนือ	25,773	21,002	46,775
ไม่ระบุ	2,528	2,128	4,656
รวม	96,976	86,952	183,928

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้พิการทางการได้ยินเมื่อจำแนกตามภาค ภาคที่มีผู้พิการทางการได้ยินเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1 คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลำดับที่ 2 คือ ภาคเหนือ ลำดับที่ 3 คือ ภาคกลาง ลำดับที่ 4 คือ ภาคใต้ และลำดับที่ 5 คือ ภาค ตะวันออก

ตารางที่ 4 จำนวนผู้พิการทางการได้ยินจำแนกตามจังหวัดในภาคตะวันออก
(ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2537 – 31 ธ.ค. 2554)

จังหวัด	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
จันทบุรี	580	550	1,130
ฉะเชิงเทรา	676	598	1,274
ชลบุรี	875	850	1,725
ตราด	250	217	467
ปราจีนบุรี	566	483	1,049
ระยอง	611	546	1,157
สระแก้ว	680	588	1,268
รวม	4,238	3,832	8,070

จากตารางที่ 4 เมื่อจำแนกตามจังหวัดในภาคตะวันออกจะสามารถแบ่งจังหวัดออกเป็น 7 จังหวัด ซึ่งจังหวัดที่มีผู้พิการทางการได้ยินมากที่สุดในภาคตะวันออก คือ จังหวัดชลบุรี รองลงมา คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระแก้ว ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ข้อมูลเปรียบเทียบผู้พิการทางการได้ยินกับผู้พิการทุกประเภทในภาคตะวันออก
(ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2537 – 31 ธ.ค. 2554)

จังหวัด	ผู้พิการทุกประเภท		ผู้พิการทางการได้ยิน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จันทบุรี	9,478	14.14	1,130	14.00
ฉะเชิงเทรา	11,188	16.69	1,274	15.79
ชลบุรี	14,450	21.56	1,725	21.38
ตราด	3,237	4.83	467	5.79
ปราจีนบุรี	9,053	13.51	1,049	12.99
ระยอง	8,051	12.01	1,157	14.34
สระแก้ว	11,569	17.26	1,268	15.71
รวม	67,026	100.00	8,070	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้พิการทางการได้ยินเมื่อเปรียบเทียบกับผู้พิการประเภทอื่นในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 8.30 เมื่อพิจารณาจังหวัดชลบุรีจะเห็นได้ว่าผู้พิการทางการได้ยินเมื่อเปรียบเทียบกับผู้พิการประเภทอื่น คิดเป็นสัดส่วน 1: 8 หมายความว่าในผู้พิการทางการได้ยินทุกประเภท 8 คน จะมีผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 1 คน

ตารางที่ 6 ข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนประชากรกับผู้พิการทุกประเภทกับผู้พิการทางการได้ยินของภาคตะวันออก (ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2537 – 31 ธ.ค. 2554)

จังหวัด	ประชากร (คน)	ผู้พิการทุกประเภท (คน)	ผู้พิการทางการได้ยิน (คน)
จันทบุรี	514,616	9,478	1,130
ฉะเชิงเทรา	673,933	11,188	1,274
ชลบุรี	1,316,293	14,450	1,725
ตราด	220,921	3,237	467
ปราจีนบุรี	466,572	9,053	1,049
ระยอง	626,402	8,051	1,157
สระแก้ว	544,100	11,569	1,268
รวม	4,362,837	67,026	8,070

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้พิการทุกประเภทเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 1.50 เมื่อพิจารณาจังหวัดชลบุรีจะเห็นได้ว่าผู้พิการทุกประเภทเมื่อเปรียบเทียบกับประชากร คิดเป็นสัดส่วน 1: 91 นั่นหมายความว่าในประชากร 91 คนจะมีผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 1 คน และเมื่อพิจารณาผู้พิการทางการได้ยินเปรียบเทียบกับประชากร คิดเป็นสัดส่วน 1: 760 หมายความว่าในประชากร 760 คนจะมีผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 1 คน

ในประเด็นสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยนำเสนอในบริบทของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเอง ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านจิตใจ และการพึ่งตนเองด้านสังคม

1. การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

การพึ่งพาตนเองของคนหูหนวกด้านเทคโนโลยี โดยที่คนหูหนวกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยอาศัยช่องทางดังต่อไปนี้

โทรทัศน์โดยส่วนใหญ่จะเลือกบริโภคมัลติมีเดีย หรือการรับรู้ข้อมูลต่างๆจากสถานีโทรทัศน์ที่มีจออ่านภาษามือ อักษรวิ่งด้านล่าง หรือการสังเกตจากสีหน้า ท่าทางของบุคคล ดังคำพูดที่ว่า

“...ใช้ล่าม ดูทีวีในช่องที่มีจอล่าม ช่องไหนไม่มีจอล่ามก็ดูไม่ได้
ก็ไม่ว่าง บางครั้งก็ใช้รูปภาพแทน...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เปิดทีวีจะดูแต่ข่าว ไม่ดูละคร...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ทีวีจะมีปัญหา บางรายการ จะมีจอล่าม บางทีเล็กเกินไป
แทบมองไม่เห็น บางทีก็มีข้อความมาบังจอล่ามอีก ในทีวี
มีอะไรขึ้นมามากเกินไป จอล่ามก็อยู่ในมุมที่มองไม่เห็น...”

ล่ามภาษามือ

โทรศัพท์ จะใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างบุคคล (คนหุ่ดีและคนหุ่หนวก) และใช้เป็นสื่อในการบริโภคข่าวสาร รับรู้ข่าวสารหรือเหตุการณ์ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนเอง รวมทั้งเลือกใช้การสื่อสารแบบการส่งข้อความ(message)ทางโทรศัพท์ด้วย ใช้อินเทอร์เน็ตได้สื่อสารทางคอมพิวเตอร์ดังคำพูดที่ว่า

“...โทรศัพท์จะติดต่อได้ คนหุ่หนวกจะเก่งเทคโนโลยี
โทรศัพท์จะมีปัญหาการเข้าถึงข้อมูล เช่น กค 1 กค 2
กค 3 เขาจะไม่ได้ตรงนี้...”

ล่ามภาษามือ

“...ใช้อินเทอร์เน็ตบ้าง ในการติดต่อกับเพื่อน ๆ หุ่หนวกด้วยกันเอง...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ถ้าไปหาไม่ได้ก็สื่อสารทางคอมพิวเตอร์เปิด camfrog
คุยภาษามือกัน เห็นหน้าเห็นตากัน...”

ล่ามภาษามือ

“...ส่วนมากคนหุ่หนวกจะมีโทรศัพท์ทุกคน จะส่งข้อความได้
มีโปรโมชันรายเดือน เติมเงินก็ร่อยบาท ใต้ก็ข้อความ...”

ล่ามภาษามือ

“...โทรศัพท์จะใช้ภาษามือได้ เป็น 3 G มีกล้องได้ แต่ของ ais
ถ้าคนพิการไปสมัครจะได้ชิม 3G ไว เมื่อก่อนเป็นแค่ sms
แต่ตอนนี้มีกล้องภาษามือ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

อินเทอร์เน็ต มีหลายช่องทางในการที่จะเลือกรับข้อมูล โดยมากคนหุ่หนวกจะเลือกใช้บริการสังคมออนไลน์(Social network) ตัวอย่างเช่น facebook twitter ในติดต่อสื่อสาร หรือสนทนากับเพื่อน และบุคคลอื่นๆ ทั้งนี้การใช้ facebook ยังทำให้คนหุ่หนวกได้รับข่าวสารหรือเหตุการณ์ปัจจุบันในเรื่องต่างๆด้วย

หนังสือพิมพ์ บริโภคข่าวสารบ้านเมืองทั่วไป ทำให้รับรู้และทันต่อเหตุการณ์ในแต่ละวัน ซึ่งคนหนุ่มสาวสามารถที่จะอ่านหนังสือพิมพ์ได้ อาจจะไม่เข้าใจเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งประกอบกับการคุณภาพประกอบก็สามารถเข้าใจได้ในบางประเด็นดังคำพูดที่ว่า

“...คูหนังสือพิมพ์บ้าง แต่บางทีก็ข่าวไม่ตรงกัน บางคำก็เข้าใจ
บางคำก็ไม่เข้าใจ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

ผู้พิการทางการได้ยินสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี มีความสนใจในเรื่องของการสนทนาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Chat) สามารถใช้โทรศัพท์ได้ โดยผ่านบริการส่งข้อความสั้นๆ (sms) ส่งโต้ตอบไปมาระหว่างเพื่อนด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร พบปะ นัดเจอ ในเรื่องโทรศัพท์ ก่อนข้างมีปัญหา เพราะไม่มีล่ามแปลภาษาให้ ถ้ามีก็มีบางช่อง ซึ่งกรอบหน้าจอของล่ามมีขนาดเล็กเกินไป อีกทั้งยังมีตัววิ่ง, หุ่น และ sms คอยรบกวนอีก ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการรับชม คนหนุ่มสาวมีความสนใจในเรื่องข่าว แต่ช่องที่มีล่าม มีน้อย จำกัดช่องการดูข่าว ดังนั้นข่าวส่วนใหญ่จะได้รับมาจากเพื่อน บางครั้งถ้านั่งดูข่าวกับคนหูดี ก็จะถามว่า นี่ข่าวอะไร ในกรณีที่เป็นคนหนุ่มสาวทั่วไป ที่อยู่ตามต่างจังหวัด ไม่ได้เรียนหนังสือ ส่วนใหญ่มักใช้ภาษามือธรรมชาติตามท้องถิ่น ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลัก รวมถึงการให้การแสดงออกทางสีหน้าช่วยด้วย

2. การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

คนหนุ่มสาวสามารถประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป และสามารถทำงานร่วมกับคนหูดีได้เช่นกัน อย่างเช่น การประกอบอาชีพร่วมกับครอบครัว การเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง การประกอบอาชีพหรือธุรกิจส่วนตัว ก่อให้เกิดรายได้ที่สามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยในการเลี้ยงชีพของตนเองดังคำพูดที่ว่า

“...ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นหุ้นส่วนผับ (Burdog)...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ช่วยงานที่บ้าน ช่วยงานแม่...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ทำงาน lotus...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...อย่างบ. โชนี มีเด็กหุนหวกทำงาน ผมก็ไปแปลให้ เด็กก็ happy
คือ ทำงานได้ ทำงานดี...”

ล่ามภาษามือ

“...เรามีคนหุนหวกพอสมควรไม่เยอะมาก ที่ศรีราชา ทำงานที่นคม
ในโรงงานต่าง ๆ ก็อยู่ ไม่ได้อยู่พักที่เดียว ข้ามไประยองด้วย
คนหุนหวกจังหวัดอื่นย้ายมาชลบุรีด้วย สลับเปลี่ยนไป
ขึ้นอยู่กับว่าอยู่ที่ไหนแล้วหาเงินเลี้ยงชีพ ได้ก็อยู่ที่นั่น...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...มีรายได้ ทำงาน เลี้ยงตัวเองได้ มีชีวิตคู่ มีครอบครัว
แค่นี้พอใจแล้ว ไม่ต้องการเหมือนคนหูดี แค่นี้มีเงิน
เลี้ยงลูกได้ เดือนนี้ไม่ต้องถึง 10000 มีใช้ได้...”

ล่ามภาษามือ

ผู้พิการทางการได้ยิน 1 คน มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ครอบครัวต้องสนับสนุน รัฐบาลมีส่วนช่วยเหลือในการทำงาน เช่น ในบริษัท มีพนักงาน 100 คน ต้องมีคนพิการอย่างน้อย 1 คน คนหุนหวกที่เป็นเด็กจะมีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ครอบครัวต้องสนับสนุนเต็มที่ เนื่องจากยังไม่มีงานทำ ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แต่ถ้าเป็นคนหุนหวกที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ครอบครัวไม่ต้องสนับสนุนมาก เพราะสามารถหางานทำได้ ช่วยเหลือตัวเองได้ ในเรื่องของวัตถุดิบของต่างๆ ก็มีความแตกต่างกัน คนหุนหวกที่ฐานะไม่ค่อยดี ก็ไม่มีของดีๆ ใช้ ทำให้เกิดการเปรียบเทียบเกิดขึ้นได้ ในกรณีที่คนหุนหวกเป็นเด็ก และได้นำมาฝากไว้กับทางโรงเรียน ถ้าฐานะที่บ้านของเด็กไม่ค่อยดี ก็จะฝากไว้กับโรงเรียนประมาณ 3-4 เดือน ไม่ได้กลับบ้าน แต่ถ้าเป็นเด็กที่ฐานะทางบ้านดี ทางบ้านก็จะมารับทุกวันศุกร์ ด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาล ถ้าเป็นโรงเรียน รัฐฯจะให้งบมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆตามจำนวนเด็ก ในส่วนของวิทยาลัย รัฐฯจะส่งเสริมให้เรียนฟรี แต่ค่าใช้จ่ายอื่นๆต้องออกเอง

3. การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self reliance)

การพึ่งทรัพยากรธรรมชาติของคนหุนวคนั้น โดยจะเน้นไปที่การใช้ทรัพยากรบุคคล อย่างเช่น การใช้ล่ามภาษามือ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ มีความชัดเจนใน ประเด็นที่ต้องการสื่อสารมากขึ้น และมีการใช้ภาษาธรรมชาติในการสื่อสาร เช่น ต้องการมะม่วง ก็ชี้ไปที่มะม่วง ก็ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งคนหุนวคนั้นก็สามารถจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้ดังคำพูดที่ว่า

“...เขาสามารถซื้อเองได้ ไปเที่ยวห้าง ของกิน ขึ้นรถเมล์ ลงที่ไหน
แต่คนหุนวเขาจะเหนียวแน่นมาก อย่างเช่นที่กรุงเทพฯ เขาจะเร็วมาก
อย่างวันนี้ฉันคนที่ไหน อนุสาวรีย์ เขาก็จะไปนั่งคุยกัน...”

ล่ามภาษามือ

“...ชีวิตประจำวันเขา วันอาทิตย์เขาจะนัดเจอกัน เป็นที่นัดพบ
มาคุยกัน คนบ้านอยู่ไกลก็ต้องนั่งรถมาคุยกันแล้วก็กลับ
เพื่อรับทราบข้อมูล เฉพาะข่าวของคนหุนว
ใครเป็นอย่างไรบ้าง ข่าวอย่างอื่น ที่วิอะไรเขาไม่ค่อยรู้
เขาจะรู้จากเพื่อน เพื่อนๆ มาเล่า...”

ล่ามภาษามือ

ผู้พิการทางการได้ยินจะใช้แต่ น้ำ ไฟ ไม่ค่อยได้เปิดแอร์สามารถหาทรัพยากรต่างๆได้ด้วย ตนเอง ไปห้างสรรพสินค้าได้ ซื้อเองได้ ไม่ต้องพึ่งคนอื่น มีการรวมตัวกันวันอาทิตย์เพื่อรับ ข่าวสารจากคนหุนวด้วยกัน ยกตัวอย่างในชลบุรี วันศุกร์-เสาร์ จะนัดรวมตัวกันที่ถนนคนเดิน แหลมแท่น ในด้านของครอบครัว อนุญาตให้ออกไปนัดพบได้ ค่อนข้างตามใจ ดีกว่าอยู่บ้านเฉยๆ แต่ถ้าเป็นเด็กที่อยู่โรงเรียน โสตาฯ ทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้ออกไปข้างนอก ถ้าจะไป ต้องมีครูคุม ออกไปด้วย

4. การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินมักจะเกิดความท้อแท้ น้อยเนื้อต่ำใจ จากปฏิกิริยาคนในครอบครัว และคนรอบข้าง คนหูดีบางคนมักจะหัวเราะเยาะคนหุนว และมองข้ามความสำคัญของคนหุนว คนหูดีมักจะคิดว่าคนหุนวมีปัญหา เนื่องจากในเรื่องสื่อสาร คนหุนวจะต้องอาศัยการ

ถามซ้ำหลายๆครั้ง จึงจะเข้าใจความหมายในเรื่องนั้น แต่จะก่อให้เกิดความรำคาญใจแก่ผู้ที่ถูกถามดังกล่าว

“...ส่วนใหญ่ทำบุญทุกๆ ไป ตักบาตร รดน้ำมนต์...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เขาจะคุยกับคนหูหนวก เขาเกาะกลุ่มกันแน่นมาก...”

ล่ามภาษามือ

“...หาเพื่อนที่คุยกับเขาได้ บางครอบครัว ใช้ภาษามือไม่เข้าใจ
คุยกับใครก็ได้ที่ใช้ภาษามือเข้าใจ บางครั้งอี๊ดอด ไปคุยกับเพื่อน
กับล่าม หรือคนที่เข้าใจภาษามือ เขาก็สบายใจ...”

ล่ามภาษามือ

“...เขาก็จะคุยกับเพื่อน เขาจะเชื่อเพื่อนมากกว่า ถ้ามีหูหนวกอายุมาก
รู้มากหน่อย บอกเขาก็จะเชื่อ...”

ล่ามภาษามือ

“...อยากตั้งสมาคมเพราะว่า คนหูหนวกที่อยู่ใกล้กันจะได้มาคุยกัน
มีปัญหาอะไรจะได้ช่วยกันแก้ไขได้...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ถ้าสมมติว่าเรามีปัญหา มีสมาคม ชมรมของเรามีปัญหาช่วยได้
พาไปอบรม เพื่อนหูหนวกแนะนำมา สมาชิกทุกคนก็จะบอกต่อกันไป
คนหูหนวกจะได้สามัคคีกัน รวมกลุ่มกันเป็นสมาคม...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

ผู้พิการทางการได้ยินจะรู้สึกไม่แตกต่าง ถ้ามีเพื่อนเป็นผู้พิการทางการได้ยินด้วยกันแต่จะรู้สึกหดหู่ถ้าต้องไปอยู่กับคนหูดี เพราะเวลาคนหูดีพูดอะไรก็อยากเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย เวลา

ปัญหามักเลือกที่จะปรึกษาเพื่อนมากกว่า เชื่อเพื่อน หรือบางครั้งก็มาระบายให้ล่าม เป็นการมาระบายเฉยๆแล้วก็ไป ไม่ต้องการให้ล่ามเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ส่วนมากเวลาเกิดปัญหา ล่ามมักจะรู้เป็นคนสุดท้าย ทางล่ามเองก็มีปัญหาหนักใจ อย่างเช่น คนหูหนวก ขอให้โทรไปขอเงินที่บ้าน ถ้าไม่ทำให้ ก็จะมีการบอกต่อ ทำให้เกิดปัญหาการต่อต้านล่ามคนๆนั้น

5. การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินสามารถที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และสังคมได้ โดยจะมีการพบปะปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน อย่างเช่นในวันหยุด จะมีการรวมกลุ่มกันของผู้พิการทางการได้ยิน เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆขึ้น เช่น การไปเที่ยว ช้อปปิ้ง รวมทั้งการใช้บริการสังคมออนไลน์สนทนากับเพื่อนดังคำพูดที่ว่า

“...ไปกับเพื่อนหูหนวกเหมือนกัน ไปทานอาหาร ไปเที่ยว ไปดูหนัง
ไปช้อปปิ้ง เป็นวิธีการของเรา...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ไปดูหนัง เป็นกิจกรรมที่ทำบ่อยๆ ถ้าเหนื่อยกับงานมากๆ เป็นช่วง
วันหยุดพอดี ก็จะนอน ก็จะพักผ่อน...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เฟสบุ๊ค อินเทอร์เน็ต ถ้าเพื่อนเขานัดก็ไปด้วย เพื่อนหูดีก็มีชวน ไปก็มี
พอไปแล้วมีความรู้สึกที่แตกต่างกัน...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...อยู่บ้าน อ่านหนังสือพิมพ์ ดูทีวี อินเทอร์เน็ต shopping ถ้าวันหยุดยาว
ก็จัดโปรแกรมท่องเที่ยวของคนหูหนวกจังหวัดชลบุรี ก็จะมีพาไปเที่ยว...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

ในเรื่องของการทำงาน ผู้พิการทางการได้ยินอยากทำงาน ไม่อยากเรียนต่อ ไม่ต้องเรียนจบสูงมากก็ได้ ปวส.ก็พอ อยากมีเงินเป็นของตัวเอง ไม่ต้องขอที่บ้าน อยากดูแลตัวเอง ด้าน

ความสัมพันธ์เรื่องงานกับคนทั่วไป จะสนใจแต่งงานของตัวเอง ไม่ค่อยสนใจคนอื่น อยู่กับตัวเอง ไม่ค่อยเข้าหาคนหูดี เพราะอาย แต่ถ้าเป็นล้าจะกล้าสื่อสาร กล้าเข้าหา เวลาทำงาน เขาจะตั้งใจกับงานของเขาเพียงคนเดียว รับผิดชอบเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานของตัวเองให้เสร็จเป็นพอ จะไม่ค่อยไปช่วยเหลือคนอื่น บอกให้ทำแค่ไหนก็ทำแค่นั้น เมื่อทำงานมีรายได้เป็นของตัวเองแล้ว ถ้าอยากได้อะไรก็จะเก็บเงินซื้อเอง เรื่องวัยเด็กกับความมั่นใจ เขาจะไม่มีรู้ ต้องบอกเขา เพราะเด็กจะรับอย่างเดียว ไม่ค่อยได้แบ่งปันให้กับผู้อื่น

ตอนที่ 3 ปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยนำเสนอในบริบทของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเอง ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเองด้านจิตใจ และการพึ่งตนเองด้านสังคม

1. การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินนั้น จะประสบปัญหาในเรื่องของการแปลความหมายจากการสื่อสาร อย่างเช่น การดูโทรทัศน์ ก็จะเลือกผู้รับข้อมูล ข่าวสารต่างๆจากสถานีโทรทัศน์ที่มีล่ามช่วยแปลภาษามือ เช่น ช่อง 11 ช่องไทย PBS ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ก็ดูแต่ไม่เข้าใจ อย่างรายการเรื่องเล่า..เขานี้ อยากดูแต่ไม่มีล่ามภาษามือ ก็ไม่เข้าใจความหมาย ในบางช่วงของข่าวก็สามารถเข้าใจได้ โดยที่จะอ่านหัวข้อข่าว สังเกตจากสีหน้า ท่าทางของนักข่าว รวมทั้งภาพประกอบของข่าว ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจได้มากขึ้น การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ การอ่านหนังสือต่างๆ สามารถอ่านได้ แต่ก็ไม่สามารถแปลความหมายได้ทั้งหมด เพราะในบางประเด็นก็ไม่เข้าใจ เช่น ข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับข่าวเรื่องเดียวกัน แต่พาดหัวข่าวโดยใช้คำที่ไม่เหมือนกัน ก็ส่งผลให้ไม่เข้าใจถึงความหมายของข่าวนั้นอย่างแท้จริงดังคำพูดที่ว่า

“...อยากดูทีวีแต่ไม่เข้าใจ ในต่างประเทศจะมีล่ามให้ในทีวี ละครไม่สนใจ
ไม่สนใจคารา สนใจแต่ข่าว...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ภาษาแต่ละภาคไม่เหมือนกัน ภาคเหนืออีกอย่าง ภาคกลางอีกอย่าง
ศัพท์แต่ละภาคไม่เหมือนกัน ภาษามือ ใช้ลำนกรุงเทพเข้าใจ แต่ใช้ลำน
ต่างจังหวัดก็ไม่เข้าใจ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

โทรศัพท์จำกัดช่องการดู จะดูได้แค่บางช่องที่มีล่ามภาษามือให้ แต่บางครั้งก็ไม่ได้ช่วย
อะไร เพราะกรอบช่องภาษามือมีขนาดเล็ก อีกทั้งยังมีข้อความวิ่ง, หุ่น มาคอยรบกวน ทำให้ผู้พิการ
ทางการได้ยินเห็นภาพได้ไม่ชัดเจน

โทรศัพท์ส่วนมากติดต่อกันทางข้อความ (short message: sms) ทั้งกับผู้พิการทางการได้ยิน
และล่าม การติดต่อแบบนี้จะมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย คือ ค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากการส่ง sms นั้น
ข้อความละ 3 บาท ต้องพิมพ์โต้ตอบกันไปมา กว่าแต่ละฝ่ายจะเข้าใจ ก็ต้องส่งกันหลายข้อความ เสีย
เงินกันค่อนข้างมาก ปัญหานี้เป็นทั้งล่ามและผู้พิการทางการได้ยินด้วยกันเอง

ปัญหาที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือ ผู้พิการทางการได้ยินทั่วไป ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จะเข้าถึง
ข้อมูลไม่ค่อยได้ ภาษามือ ไม่ได้เรียนก็ไม่รู้ พวกเขาแก้ปัญหาโดยการแสดงภาษามือที่เป็นธรรมชาติ
ตามท้องถิ่นนั้นๆ ที่ตัวเองอาศัยอยู่ แต่จะมีปัญหาเมื่อต้องสื่อสารกับผู้พิการทางการได้ยินคนอื่นที่
อาศัยอยู่ต่างถิ่น เนื่องจากภาษามือไม่ตรงกัน

2. การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

ส่วนใหญุ่มักจะเกิดปัญหาในเรื่องของการประกอบอาชีพ ในเรื่องของการสื่อสารระหว่าง
เพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างาน ซึ่งไม่เข้าใจในความหมายที่สื่อสาร แปลความหมายผิด ทำให้เกิด
ความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน อย่างเช่น การรับคำสั่งจากหัวหน้างาน ที่สั่งมาแต่พนักงานที่หูหนวก
ไม่เข้าใจในคำสั่ง แล้วทำให้งานที่ออกมาผิดพลาด อาจโดนตำหนิ หรือการจ่ายค่าตอบแทนที่ลดลง
ดังคำพูดที่ว่า

“...จริงๆ แล้ว สำหรับผม เรื่องอาชีพสำคัญมาก ตอนนี้ก็มีกฎหมายที่เปิดโอกาส
ให้คนพิการได้ทำงาน เช่น โรงงานเปิดใหม่ ที่คนหูดี ต้องรับคนพิการเข้าไปทำงาน
แต่ในความเป็นจริงคนหูหนวก ถ้าเอาคนพิการหลายประเภทมานั่งเรียงกัน
ถ้าให้เขาเลือกได้ เราจะถูกเลือกเป็นตัวเลือกท้าย มันก็เลยกลายเป็นเราอด...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...คนพิการประเภทอื่นสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้มาก แต่เราซึ่งเป็นองค์กร
คนหูหนวกเราเข้าถึงได้น้อย...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เราอยากให้หูหนวกได้ทำงาน และเวลาเจ้าหน้าที่รัฐมาพูดก็จะพูดว่า
หูหนวกเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการทำงานมากที่สุด แต่เขาลืมคิดว่า
ก่อนที่จะมีศักยภาพเขาต้องแก้อุปสรรคตรงนั้นก่อน ท้ายสุดก็ต้องไปเดิน
เร่ขายของ เหมือนเดิม แล้วจะมีหูหนวกสักกี่คนที่สามารถมีงานในระบบงานได้
หลายคนก็อยากทำงานส่วนตัว แต่ก็เข้าไม่ถึงแหล่งทุน...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...จริงๆ แล้วคนหูหนวกพูดไม่ได้ สมองก็เต็มร้อยถ้าได้รับการฝึกฝน
คือนโยบายไม่ใช่ว่าออกมา ถึงเวลาก็บังคับใช้ ควรที่จะต้องเตรียมว่า
ถ้าเป็นคนหูหนวก จะทำอะไรให้เขาเข้าตลาดแรงงานได้ เช่น เอาเขามาฝึก
ก่อนนะให้รู้ภาษามือ แล้วจัดบริการล่ามมา ดีกว่าปล่อยให้โรงงานทำเอง
เพราะโรงงานจะคิดว่าวุ่นวาย แต่ถ้ารัฐจัดหาให้ โรงงานก็พร้อมจะรับ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...บางที่ไม่เปิดโอกาส ไม่เปิดรับคนหูหนวก แคบอกคนพิการ เขาบอกว่า
หูหนวกจะไปทำอะไรได้ คิดว่าเขาทำไม่ได้หรอก ต้องเสียบุคลากรอีกคนมาดูแล
เหมือนเพิ่มภาระให้เขาหรือเปล่า ต้องไปดูแลเยอะหรือเปล่า เพิ่มภาระให้กับ
องค์กรเขาหรือเปล่า เขาคิดแบบนั้น...”

ล่ามภาษามือ

“...จริงๆ แล้ว สำหรับผม เรื่องอาชีพสำคัญมาก ตอนนี้ก็มีกฎหมายที่เปิดโอกาส
ให้คนพิการได้ทำงาน เช่น โรงงานเปิดใหม่ ที่คนหูดี ต้องรับคนพิการเข้าไปทำงาน
แต่ในความเป็นจริงคนหูหนวก ถ้าเอาคนพิการหลายประเภทมานั่งเรียงกัน
ถ้าให้เขาเลือกได้ เราจะถูกเลือกเป็นตัวสุดท้าย มันก็เลยกลายเป็นเราอี๊ด...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...คนหุนทวจะตั้งใจว่าทำงานแล้ว อยากได้โทรศัพท์ก็จะเก็บเงิน อันอื่นไว้ก่อน
ไม่คิดว่าจะเก็บไว้หาหมอ ให้พ่อให้แม่ เก็บเงินเพื่อซื้อของ ไม่สนใจอย่างอื่น...”

ล่ามภาษามือ

3. การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self reliance)

ในการสื่อสาร บ่อยครั้งที่ต้องอาศัยล่ามภาษามือเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ระหว่างคนหูดี และผู้พิการทางการได้ยิน เกิดอุปสรรค เนื่องจากทรัพยากรของล่ามภาษามือมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับองค์กร หน่วยงานต่างๆเกิดปัญหา และในส่วนของผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่ได้เรียนภาษามือ ก็ต้องอาศัยล่ามภาษามือที่เป็นผู้พิการทางการได้ยิน เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนแล้วผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่ได้เรียนภาษามือจะมีจำนวนมากกว่าผู้พิการทางการได้ยินที่ได้เรียนภาษามือดังคำพูดที่ว่า

“...หุนทวเองไม่อยากจะทำงานที่ไม่มั่นคง อยากทำงานที่มั่นคง
พอไปอยู่ในระบบงานแล้วมีปัญหา ก็ต้องออกมา ไปเร่ขายของ
ก็เป็นเรื่องปกติที่แหล่งท่องเที่ยวจะเจอผู้พิการทางการได้ยินไปขายของ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...จริงๆ แล้วผู้พิการทางการได้ยินสามารถทำอาชีพต่าง ๆ ได้
แต่ปัญหาที่รัฐมักพูดว่าหุนทวทำงานไม่ทน 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน
ไม่เกิน 6 เดือน ลาออกแล้ว ซึ่งในความเป็นจริงเขาล้มคิดไปว่า
ทำไมผู้พิการทางการได้ยินทำงานไม่ทน ไม่ได้อยู่ที่หุนทว
แต่ความจริงคือมันไม่มีระบบสนับสนุนให้คนหุนทวทำงานได้
คุณต้องไม่ลืมว่า ถ้าคนหูดี 100 คน ผู้พิการทางการได้ยิน 1 คน
ใครก็อคคนกลุ่มน้อย...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...คนหูหนวกเวลาอยากรู้อะไร เราจะถามมากๆ จนกว่าเราจะเข้าใจ
 ใจการที่เราถามมากไม่ได้หมายความว่าเราไม่เข้าใจ หรือสอดคล้องให้เห็น
 เพียงแต่เราเข้าใจไม่กระจ่าง นอกจากนั้น เราเป็นคนหูหนวก
 เราใช้สีหน้าท่าทาง เวลาถามเราก็จะแสดงสีหน้าท่าทางออกไป
 ในการแสดงสีหน้าท่าทางมันคือเครื่องมือ ไม่ได้มีความหมายเหมือน
 คนหูดี การชักสีหน้าหมายถึงหาเรื่อง แต่คนหูหนวกไม่ใช่...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...อยากให้คนหูดีเข้าใจว่าคนหูหนวกว่าเป็นคนพิการประเภทหนึ่ง
 ทุกคนมองว่าคนพิการคือคนไม่มีขาไม่มีแขน หรือตาบอด คือเห็นชัดเจน
 มองไม่เห็น คนจะคิดว่า คุณแค่นูไม่ได้ยินไม่เห็นจะมีปัญหาอะไรเลย
 ตาก็มองเห็น อ่านออกเขียนได้ เพราะฉะนั้นคุณไม่น่ามีปัญหา
 แต่สำหรับผมคิดว่า ปัญหาของเราคือ ปัญหาการสื่อสาร ก็อยากให้
 คนทั่วๆ ไปยอมรับกับความพิการทางด้านการได้ยิน...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...คนหูหนวกที่ไม่ได้เรียน ก็ใช้ภาษามือไม่ได้ ใช้ได้แค่ชี้ไป ชี้นาแค่นั้นเอง
 แต่คนทั่วไปก็เหมารวมว่าคนหูหนวกทุกคนต้องใช้ภาษามือได้ แต่ในความเป็นจริง
 ไม่ใช่ อันนี้เกิดปัญหาทันที บางครั้งเขาไม่มีล่าม เราจะเขียนให้เขาอ่าน
 เขาก็จะอ่านไม่ได้ เพราะเขาไม่ได้เรียน อันนี้คือสิ่งที่อยากจะให้คนทั่วไป
 ทำความเข้าใจ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

4. การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

โดยมากผู้พิการทางการได้ยินจะเกิดความท้อแท้ น้อยเนื้อต่ำใจ จากปฏิกิริยาคนใน
 ครอบครัว และคนรอบข้าง คนหูดีมักจะหัวเราะเยาะผู้พิการทางการได้ยิน และมองข้ามความสำคัญ
 ของผู้พิการทางการได้ยิน คนหูดีมักจะคิดว่าผู้พิการทางการได้ยินมีปัญหา เนื่องจากในเรื่องสื่อสาร
 ผู้พิการทางการได้ยินจะต้องอาศัยการถามย้ำหลายๆ ครั้ง จึงจะเข้าใจความหมายในเรื่องนั้น แต่จะก่อ
 ให้ความรำคาญใจแก่ผู้ที่ถูกถามดังคำพูดที่ว่า

“...ใจจริงก็อยากทำ แต่พอไปทำ เช่น สะเดาะเคราะห์ เขียนอะไรไว้
ไม่รู้เยอะแยะไปหมดเลย ให้เราอ่าน เราก็อ่านไม่รู้เรื่อง เป็นภาษาพระ
เราอยากจะไปฟังเทศน์ ก็ไม่มีล่ามแปล เราก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไร
เราจะใช้บริการเหล่านี้ โดยกฎหมายมีบรรจุไว้ว่าจะต้องมีล่าม
แต่บริการเหล่านี้ก็ไม่มีล่ามสำหรับคนหูหนวก มันก็เลยทำให้เราไม่สนใจ
ไม่อยากไป แต่จริงๆ อยากจะ ไป ก็เลยไม่ไปเลยจะดีกว่า...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“... เพราะจริงๆ แล้วภาษาพระคนหูดียังไม่เข้าใจ
พระสวดให้อะไร ไม่เข้าใจ เราในฐานะคนหูหนวกไม่ต้องพูดถึงเลย
มันจะมีช่องว่างระหว่างการสื่อสารที่หายไป...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...จะพยายามสื่อสารกับแฟน แต่แฟนไม่อยู่ ไปทำงาน กลับมาก็เหนื่อย
เขาก็ไม่อยากจะคุยกับเรา...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...คุยกับน้องบ้าง น้องใช้ภาษามือได้ น้องเข้าใจ น้องก็จะคุยด้วย ส่วนคนในบ้าน
เขาจะไม่อยากคุยด้วย เวลาเขาคุยกับเราแล้วเราไม่เข้าใจ เขาก็จะหัวเราะเยาะเรา
ซึ่งเราไม่ชอบเลย...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

5. การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

คนหูหนวกมักจะให้ความไว้วางใจกับคนที่สามารถสื่อสารกับเขาได้รู้เรื่อง(ล่ามภาษามือ, ญาติพี่น้อง) เนื่องจากเกิดช่องว่างในการสื่อสาร ซึ่งคนหูหนวกเองก็ต้องถามซ้ำๆ และเมื่อผู้ถูกถามเกิดความรำคาญก็จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีปัญหาต่อกันดังคำพูดที่ว่า

“...อีกอันหนึ่งอยากให้คนहुดีเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมของการสื่อสาร
ของคนहुหนวมากมาย ปัญหาเวลาทำงานกับคนहुดี พอเราแสดงออก
สีหน้ามาก เขาก็เข้าใจว่าไอ้นี้มีปัญหาทุกที แต่ในความเป็นจริง
ผมไม่ได้มีปัญหา ผมแค่พยายามจะสื่อสารว่าผมเข้าใจหรือไม่เข้าใจ
โดยใช้สีหน้า เพราะเราต้องสื่อสารด้วยการแสดง...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...นอกจากนั้นเราเป็นคนที่เรียนรู้จากการดู การรับรู้ความรู้สึก รับสีหน้า
เราจะไวมาก เมื่อเราคบกับคนทั่วไป เขาชักสีหน้า เราจะรู้ว่าเขาพอใจ
ไม่พอใจ หรือเพื่อสื่อสารกับเรา ก็อยากจะให้เขาเข้าใจ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...คนहुหนวเวลาอยากรู้อะไร เราจะถามมากๆ จนกว่าเราจะเข้าใจ
ไอ้การที่เราถามมากไม่ได้หมายความว่าเราไม่เข้าใจ หรือสอครู้สอเห็น
เพียงแต่ว่าเราเข้าใจไม่กระจ่าง นอกจากนั้น เราเป็นคนहुหนว
เราใช้สีหน้าท่าทาง เวลาถามเราก็จะแสดงสีหน้าท่าทางออกไป
ในการแสดงสีหน้าท่าทางมันคือเครื่องมือ ไม่ได้มีความหมาย
เหมือนคนहुดี การชักสีหน้า หมายถึงหาเรื่อง แต่คนहुหนวไม่ใช่...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เฟสบุ๊ค อินเทอร์เน็ต ถ้าเพื่อนเขานัดก็ไปด้วย เพื่อนहुดีก็มีชวน ไปก็มี
พอไปแล้วมีความรู้สึกที่แตกต่างกัน...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...คนหูหนวกมีมากเป็นอันดับ 2 รองจากด้านร่างกาย แต่จะทำงานน้อยที่สุด ส่วนใหญ่จะทำอาชีพอิสระ เร่ขายของ ทำงานในครอบครัว อุปสรรคปัญหา เป็นเรื่องการสื่อสาร ถ้ายังไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องการสื่อสารได้ ใ้สวัสดิการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการมีงานทำ การศึกษา ไม่มีทางเลย ที่คนหูหนวกจะเข้าถึง...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

ตอนที่ 4 ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ในประเด็นความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยนำเสนอในบริบทของ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเอง ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การพึ่งตนเอง ด้านเทคโนโลยี การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพึ่งตนเอง ด้านจิตใจ และการพึ่งตนเองด้านสังคม

1. การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

สิ่งที่ผู้พิการทางการได้ยินต้องการเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ก็คือ การเพิ่ม ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร สถานีโทรทัศน์ มีเพียงบางช่องเท่านั้นที่มีล่ามภาษามือ ซึ่งมีจำนวน น้อย ก็ทำให้คนหูหนวกสามารถที่จะดูโทรทัศน์ได้เพียงบางช่องดังคำพูดที่ว่า

“..โทรทัศน์มีเพียงบางช่องเท่านั้นที่มีล่ามภาษามือ ซึ่งมีจำนวนน้อย ก็ทำให้คนหูหนวกสามารถที่จะดูโทรทัศน์ได้เพียงบางช่อง...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...อยากให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้คนพิการอย่างเต็มที่ นโยบาย ที่มีอยู่โดยเฉพาะคนหูหนวกยังไม่รู้เลยว่าอะไรบ้าง สิทธิต่าง ๆ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...อยากให้มีย่านออนไลน์ คอยให้ความช่วยเหลือ เหมือนในกรุงเทพฯ...”

ล่ามภาษามือ

2. การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

ความต้องการของผู้พิการทางการได้ยินด้านการพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจสะท้อนออกมาจากมุมมองในด้านของการมีอาชีพ หากผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถประกอบอาชีพ ไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้ก็ย่อมที่จะแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้พิการทางการได้ยินจึงมีความต้องการมีอาชีพ เพื่อหาเลี้ยงตนเอง และครอบครัว ไม่อยากให้สังคมมองว่าตนเองเป็นคนมีปัญหา แต่อยากให้สังคมมองว่าตนนั้นก็มีความสามารถเหมือนกันหากได้รับการฝึกฝนดังคำพูดที่ว่า

“...คนหูหนวกอยากมีอาชีพ มีหน้าที่การงานที่มั่นคง ซึ่งที่ว่างสำหรับคนหูหนวกนั้นมีน้อย...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“... อย่างเวลาที่คนหูหนวกไปสมัครงาน โอกาสที่คนหูหนวกจะได้งานนั้นน้อยมาก เพราะคิดว่าคนหูหนวกมีประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่าคนหูดี และมีตำแหน่งงานสำหรับคนหูหนวกน้อยมาก...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...แต่ในความเป็นจริงแล้ว ประสิทธิภาพในการทำงานของคนหูหนวกนั้นก็ไม่ได้ต่างจากคนหูดีมากนัก เพียงอาจจะบกพร่องในเรื่องของการสื่อสารเท่านั้น...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...จริงๆ แล้วคนหูหนวกไม่ได้ต้องการตำแหน่งใหญ่โตอะไร ขอแค่มีรายได้ พึ่งพาตนเองได้ เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้...”

ล่ามภาษามือ

“...ถ้าจะแก้ปัญหาในอาชีพ ไม่จำเป็นต้องให้ตำแหน่งก็ได้ อาจจะเปิดพื้นที่หาของให้เขาขาย เก็บค่าเช่าก็ได้แต่เปิด...”

ล่ามภาษามือ

“...สำคัญต้องทำให้บริษัทเปิดรับให้ได้ก่อนเป็นที่ทัศนคติ
ของผู้บริหาร อย่างพาไปก็บอกว่าเต็มแล้ว คนนูหนวก
ก็หมดกำลังใจ เขาเรียนมาอยากทำงาน...”

ล่ามภาษามือ

3. การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self reliance)

ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น ผู้พิการทางการได้ยินส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้พึ่งพิงธรรมชาติ แต่เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการดำรงชีพ ดังนั้น การที่สามารถใช้สิ่งรอบตัวมาเพื่อพึ่งตนเองได้นั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น และความต้องการที่สำคัญก็คือ การที่สังคมหยิบยื่นทรัพยากรที่มีอยู่ให้พวกเขาได้มีโอกาสได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้น ดังคำพูดที่ว่า

“...อาจจะเปิดพื้นที่ หาของให้เขาขาย เก็บค่าเช่าก็ได้แต่ว่าเปิด
เช่น ถนนข้าวหลาม คนพิการเอาของมาขาย แล้วประชาสัมพันธ์
ว่าเป็นพื้นที่ของคนพิการ แค่นี้คนพิการเขาก็มีความสุข...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เวลาคนนูหนวกมีปัญหา ก็ปรึกษากับคนนูหนวกด้วยกัน หรือคนที่ใช้ภาษามือได้
ควรมีสุนัขให้คำปรึกษา ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาควรที่จะเป็นคนนูหนวกด้วยกัน ให้คนนูหนวก
ได้มีความรู้ตามหลักวิชาการ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เรื่องการทำงาน อยากให้สังคมควรยอมรับ บางครั้งนูหนวก
ไปสมัครงาน นายจ้างบอกว่า ไม่ว่าง เต็มบ้าง ไม่เปิดโอกาส
ไม่รับเขาทำงาน มองว่าคนนูหนวกทำงานไม่ได้ ยังไม่ได้เปิดโอกาส
ให้เขาทำงานเลย...”

ล่ามภาษามือ

“...อยากให้สถานที่ราชการต่างๆ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ศาล เป็นต้น
มีล่ามประจำ 1 ตำแหน่ง...”

ล่ามภาษามือ

4. การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินอยากให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับคนหูหนวก ไม่อยากให้มองว่าคนหูหนวกเป็นคนที่มีความพิการ เวลาตนเองมีความต้องการสื่อสารกับคนทั่วไปสิ่งที่ต้องการก็คือล่ามภาษามือ เพราะตนเองไม่สามารถสื่อสารให้กับคนทั่วไปเข้าใจกับสภาพจิตใจเมื่อเกิดปัญหาได้ ดังคำพูดที่ว่า

“...ต้องการให้รัฐมีนโยบาย ให้คนหูดีเรียนภาษามือ
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเรื่องของการสื่อสารระหว่างคนหูดี
และคนหูหนวก สามารถที่จะสนทนากันได้อย่างเข้าใจ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

5. การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินอยากให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับคนหูหนวก ไม่อยากให้มองว่าคนหูหนวกเป็นคนที่มีความพิการ อยากให้ยอมรับ และเรียนรู้วัฒนธรรมของคนหูหนวก ซึ่งในการสื่อสารนั้นคนหูหนวกจะสามารถรับรู้ได้เร็วถึงปฏิกริยา การแสดงออกของคนหูดี เช่น การแสดงออกของสีหน้า ท่าทาง ที่บ่งบอกถึงความพอใจหรือไม่พอใจดังคำพูดที่ว่า

“...อยากให้มามีบริการล่ามที่ครอบคลุมกับความต้องการ ผมทราบว่า
ตอนนี้มีบริการล่าม คือผมอยู่ในเมืองชล แต่ผมก็ใช้บริการไม่ได้
มันต้องขอที่ผมจ. ผมไปไม่ถูก ประสบการณ์จากเพื่อนบอก
ยุ่งยากมาก ผมมีปัญหาเกี่ยวกับตำรวจบ่อย ก็ต้องไปติดต่อกับตำรวจ
คือไม่มีล่าม ก็คุยไม่รู้เรื่อง...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ควรทำโครงการ อาจจะมีโครงการสอนภาษามือให้กับคนหูหนวก
ที่ไม่ได้เรียนประมาณ 90 % ในประเทศไทย คนหูหนวกที่อยู่ในระบบ
แค่ 10 % เอง นี่จึงเป็นสิ่งที่รัฐต้องทำ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...เราต้องทำให้คนหูหนวกสามารถใช้ภาษามือเพื่อสื่อสารกับล่ามได้
และจัดบริการล่ามให้ครอบคลุม ถ้ามีครอบคลุมคนหูหนวก
ก็สามารถใช้บริการได้ทุกที่ เขาก็จะมีเครื่องช่วยความพิการของเขา
มันก็จะทะลายนกำแพงตรงนี้ แต่ปัญหาปัจจุบันนี้เรายังยึดติด
ว่าคนหูหนวกอ่านได้นะ เข้าใจนะ ซึ่งทุกคนยังไม่ได้ให้ความสำคัญ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...ปัญหาใหญ่ นโยบายของรัฐควรต้องมุ่งเน้น เรื่องคนพิการ คนหูหนวก
ไม่ได้เรียนหนังสือ แล้วสื่อสารด้วยการพูดไม่ได้ จะมีปัญหา สื่อสาร
ด้วยภาษามือไม่ได้ ก็จะยังใช้บริการตามสวัสดิการที่รัฐจัดหาไม่ได้
รัฐต้องคิดวิธีการแล้วว่า 90 % ที่อยู่ทั่วประเทศไทยสามารถใช้ภาษามือ
หน่วยงานไหนจะรับผิดชอบ...”

ผู้พิการทางการได้ยิน

“...อยากให้สังคมเปิดใจยอมรับ อย่างเวลาไปสมัครงาน
บริษัทจะไม่รับ โดยอ้างว่าตำแหน่งเต็มแล้ว หรือให้ทิ้งใบสมัคร
ทิ้งไว้แล้วจะติดต่อกลับไป เห็นว่าคนพิการไม่น่าจะทำงานได้...”

ล่ามภาษามือ

“...ทัศนคติผู้บริหารยังไม่เปิดใจยอมรับคนพิการ การแก้ปัญหา
ต้องแก้ที่ทัศนคติของผู้บริหาร ต้องทำให้เขาเปิดใจยอมรับให้ได้...”

ล่ามภาษามือ

“...ตามจังหวัดต่างๆ ต้องมีล่ามที่ศูนย์กลาง อย่างโรงเรียนโสต
จะไม่มีล่าม ครูจะเป็นคนใช้ภาษามือ แล้วภาษามือของครู
จะงูๆ ปลาๆ ไม่จบโดยตรง พอเด็กเกิดปัญหา ล่ามไม่มี ล่ามไม่พอ
ถ้าเด็กต้องเสียเงินเรียน เขาเลือกไม่เรียน ทำงานดีกว่า ถ้าเด็กได้เรียน
ขอให้เด็กมีสังคม...”

ล่ามภาษามือ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน: กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน 2) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

เป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือในการสื่อสาร หรืออ่านหนังสือได้ จำนวน 20 คน เป็นชาย 10 คน และเป็นหญิง 10 คน ที่ประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดชลบุรี

เป้าหมายรองในการวิจัยครั้งนี้ คือ ล่ามภาษามือ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่ม เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม สังเกต และการบันทึกข้อมูลสนทนากลุ่ม การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ ข้อมูลทั้งหมดถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ถอดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการลงภาคสนามเก็บข้อมูลโดยอาศัยล่ามภาษามือในการแปลความหมายเพื่อเข้าใจตรงกัน และผู้วิจัยทำการบันทึกเครื่องบันทึกเสียง

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดการสนทนากลุ่ม จากตัวแทน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ ผู้พิการทางการได้ยิน จำนวน 10 คน และกลุ่มที่ 2 คือ ล่ามภาษามือ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมสังเคราะห์องค์ความรู้จากขั้นตอนที่ 1 – 2 แล้วจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการเพื่อวิพากษ์องค์ความรู้ที่ได้

ขั้นตอนที่ 4 สรุปองค์ความรู้

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อที่จะได้ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน
- 2) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน และ 3) เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

1. สภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน

ผู้วิจัยสรุปสภาพปัจจุบันของความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

การพึ่งพาตนเองของคนหูหนวก เทคโนโลยี โดยที่คนหูหนวกสามารถพึ่งพาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยอาศัยช่องทางดังต่อไปนี้

โทรศัพท์ส่วนใหญ่จะเลือกบริโภคข่าวสารหรือการรับรู้ข้อมูลต่างๆจากสถานีโทรทัศน์ที่มีจอคำภาษามือ อักษรวิ่งด้านล่างหรือการสังเกตจากสีหน้า ท่าทางของบุคคล

โทรศัพท์ จะใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างบุคคล(คนหูดีและคนหูหนวก) และใช้เป็นสื่อในการบริโภคข่าวสาร รับรู้ข่าวสารหรือเหตุการณ์ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนเอง รวมทั้งเลือกใช้การสื่อสารแบบการส่งข้อความ(message)ทางโทรศัพท์ด้วย

อินเทอร์เน็ต มีหลายช่องทางในการที่จะเลือกรับข้อมูล โดยมากคนหูหนวกจะเลือกใช้บริการสังคมออนไลน์(Social network) ตัวอย่างเช่น facebook twitter ในติดต่อสื่อสาร หรือสนทนากับเพื่อน และบุคคลอื่นๆ ทั้งนี้การใช้ facebook ยังทำให้คนหูหนวกได้รับข่าวสารหรือเหตุการณ์ปัจจุบันในเรื่องต่างๆด้วย

หนังสือพิมพ์ บริโภคข่าวสารบ้านเมืองทั่วไป ทำให้รับรู้และทันต่อเหตุการณ์ในแต่ละวัน ซึ่งคนหูหนวกสามารถที่จะอ่านหนังสือพิมพ์ได้ อาจจะไม่ใช่เนื้อหาทั้งหมด ซึ่งประกอบกับการดูภาพประกอบก็สามารถเข้าใจได้ในบางประเด็น

คนหูหนวกสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี มีความสนใจในเรื่องของการสนทนาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Chat) สามารถใช้โทรศัพท์ได้ โดยผ่านบริการส่งข้อความสั้นๆ (sms) ส่งโต้ตอบไปมาระหว่างเพื่อนด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร พบปะ นัดเจอ ในเรื่องโทรศัพท์

ค่อนข้างมีปัญหา เพราะไม่มีล่ามแปลภาษาให้ ถ้ามีก็มีบางช่อง ซึ่งกรอบหน้าจอของล่ามมีขนาดเล็กเกินไป อีกทั้งยังมีตัววิ่ง, หุ่น และ sms คอยรบกวนอีก ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการรับชม คนหูหนวกมีความสนใจในเรื่องข่าว แต่ช่องที่มีล่าม มีน้อย จำกัดช่องการดูข่าว ดังนั้นข่าวส่วนใหญ่จะได้รับมาจากเพื่อน บางครั้งถ้านั่งดูข่าวกับคนหูดี ก็จะถามว่า นี่ข่าวอะไร ในกรณีที่เป็นคนหูหนวกทั่วไป ที่อยู่ตามต่างจังหวัด ไม่ได้เรียนหนังสือ ส่วนใหญ่มักใช้ภาษามือธรรมชาติตามท้องถิ่น ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลัก รวมถึงการให้การแสดงออกทางสีหน้าช่วยด้วย

ด้านที่ 2 การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

คนหูหนวกสามารถประกอบอาชีพได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป และสามารถทำงานร่วมกับคนหูดีได้เช่นกัน อย่างเช่น การประกอบอาชีพร่วมกับครอบครัว การเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง การประกอบอาชีพหรือธุรกิจส่วนตัว ก่อให้เกิดรายได้ที่สามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยในการเลี้ยงชีพของตนเอง

คนหูหนวก 1 คน มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ครอบครัวต้องสนับสนุน รัฐบาลมีส่วนช่วยเหลือในการทำงาน เช่น ในบริษัท มีพนักงาน 100 คน ต้องมีคนพิการอย่างน้อย 1 คน คนหูหนวกที่เป็นเด็กจะมีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ครอบครัวต้องสนับสนุนเต็มที่ เนื่องจากยังไม่มียานพาหนะ ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แต่ถ้าเป็นคนหูหนวกที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ครอบครัวไม่ต้องสนับสนุนมาก เพราะสามารถหางานทำได้ ช่วยเหลือตัวเองได้ ในเรื่องของวัตถุสิ่งของต่างๆ ก็มีความแตกต่างกัน คนหูหนวกที่ฐานะไม่ค่อยดี ก็ไม่มีของดีๆ ใช้ ทำให้เกิดการเปรียบเทียบเกิดขึ้นได้ ในกรณีที่คนหูหนวกเป็นเด็ก และได้นำมาฝากไว้กับทางโรงเรียน ถ้าฐานะที่บ้านของเด็กไม่ค่อยดี ก็จะฝากไว้กับโรงเรียนประมาณ 3-4 เดือน ไม่ได้กลับบ้าน แต่ถ้าเป็นเด็กที่ฐานะทางบ้านดี ทางบ้านก็จะมารับทุกวันศุกร์ ด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาล ถ้าเป็นโรงเรียน รัฐบาลจะให้งบมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆตามจำนวนเด็ก ในส่วนของวิทยาลัย รัฐบาลจะส่งเสริมให้เรียนฟรี แต่ค่าใช้จ่ายอื่นๆต้องออกเอง

ด้านที่ 3 การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self reliance)

การพึ่งทรัพยากรธรรมชาติของคนหูหนวกนั้น โดยจะเน้นไปที่การใช้ทรัพยากรบุคคล อย่างเช่น การใช้ล่ามภาษามือ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ มีความชัดเจนในประเด็นที่ต้องการสื่อสารมากขึ้น และมีการใช้ภาษาธรรมชาติในการสื่อสาร เช่น ต้องการมะม่วง ก็ชี้ไปที่มะม่วง ก็ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งคนหูหนวกนั้นก็สามารถจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้

คนหูหนวกจะใช้แต่น้ำไฟ ไม่ค่อยได้เปิดแอร์ สามารถหาทรัพยากรต่างๆได้ด้วยตนเอง ไปห้างสรรพสินค้าได้ ซื้อของเองได้ ไม่ต้องพึ่งคนอื่น มีการรวมตัวกันวันอาทิตย์เพื่อรับข่าวสารจากคนหูหนวกด้วยกัน ยกตัวอย่างในชลบุรี วันศุกร์-เสาร์ จะนัดรวมตัวกันที่ถนนคนเดิน แหลมแท่น ในด้านของครอบครัว อนุญาตให้ออกไปนัดพบได้ค่อนข้างตามใจ ดีกว่าอยู่บ้านเฉยๆ แต่ถ้าเป็นเด็กที่อยู่โรงเรียนโสตฯ ทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้ออกไปข้างนอก ถ้าจะไป ต้องมีครูคุมออกไปด้วย

ด้านที่ 4 การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

ในเรื่องการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนรอบคร้วตนเองได้ เนื่องจากคนในครอบครัวมีความเข้าใจ ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนหูหนวก จึงส่งผลให้การอยู่ร่วมกันระหว่างคนรอบคร้วเป็นไปอย่างราบรื่น

เรื่องของการทำงาน คนหูหนวกนั้นสามารถที่จะทำงานร่วมกับคนหูดีได้ ในการทำงานนั้น บางครั้งก็เกิดปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมงาน แต่ก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ โดยการให้กำลังใจตนเอง รวมทั้งการมีจิตใจที่เข้มแข็ง

คนหูหนวกจะรู้สึกไม่แตกต่างถ้ามีเพื่อนเป็นคนหูหนวกด้วยกันแต่จะรู้สึกหวั่นๆถ้าต้องไปอยู่กับคนหูดี เพราะเวลาคนหูดีพูดอะไรกันก็อยากเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย เวลามีปัญหาเลือกที่จะปรึกษาเพื่อนมากกว่า เชื้อเพื่อน หรือบางครั้งก็มาระบายให้ล่ำ เป็นการมาระบายเฉยๆแล้วก็ไป ไม่ต้องการให้ล่ำเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ส่วนมากเวลาเกิดปัญหา ล่ำมักจะรู้เป็นคนสุดท้าย ทางล่ำเองก็มีปัญหาหนักใจ อย่างเช่น คนหูหนวก ขอให้โทรไปขอเงินที่บ้าน ถ้าไม่ทำให้ ก็จะมีการบอกต่อทำให้เกิดปัญหาการต่อต้านล่ำคนๆนั้น

ด้านที่ 5 การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

คนหูหนวกสามารถที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และสังคมได้ โดยจะมีการพบปะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน อย่างเช่นในวันหยุด จะมีการรวมกลุ่มกันของคนหูหนวก เพื่อจัดกิจกรรมต่างๆขึ้น เช่น การไปเที่ยว ซ้อมปิ้ง รวมทั้งการใช้บริการสังคมออนไลน์สนทนากับเพื่อน

ในเรื่องของการทำงาน คนหูหนวกอยากทำงาน ไม่อยากเรียนต่อ ไม่ต้องเรียนจบสูงมากก็ได้ ปวส.ก็พอ อยากมีเงินเป็นของตัวเอง ไม่ต้องขอที่บ้าน อยากดูแลตัวเอง ด้านความสัมพันธ์เรื่องงานกับคนทั่วไป จะสนใจแต่งานของตัวเอง ไม่ค่อยสนใจคนอื่น อยู่กับตัวเอง ไม่ค่อยเข้าหาคนหูดี เพราะอาย แต่ถ้าเป็นล่ำจะกล้าสื่อสาร กล้าเข้าหา เวลาทำงาน เขาจะตั้งใจกับงานของเขาเพียงคนเดียว รับผิดชอบเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานของตัวเองให้เสร็จเป็นพอ จะไม่ค่อยไปช่วยเหลือคนอื่น บอกให้ทำแค่ไหนก็ทำแค่นั้น เมื่อทำงานมีรายได้เป็นของตัวเองแล้ว ถ้าอยากได้

อะไรก็จะเก็บเงินซื้อเอง เรื่องวัยเด็กกับความมีน้ำใจ เขาจะไม่รู้ ต้องบอกเขา เพราะเด็กรับอย่างเดียว ไม่ค่อยได้แบ่งปันให้กับผู้อื่น

2. ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ผู้วิจัยสรุปปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

คนหูหนวกนั้น จะประสบปัญหาในเรื่องของการแปลความหมายจากการสื่อสาร อย่างเช่น การดูโทรทัศน์ ก็จะเลือกผู้รับข้อมูล ข่าวสารต่างๆจากสถานีโทรทัศน์ที่มีล่ามช่วยแปลภาษามือ เช่น ช่อง 11 ช่องไทย PBS ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ก็ดูแต่ไม่เข้าใจ อย่างรายการเรื่องเล่า..เขานี้ อยากดูแต่ไม่มีล่ามภาษามือ ก็ไม่เข้าใจความหมาย ในบางช่วงของข่าวก็สามารถเข้าใจได้ โดยที่จะอ่านหัวข้อข่าว สังเกตจากสีหน้า ท่าทางของนักข่าว รวมทั้งภาพประกอบของข่าว ช่วยทำให้เกิดความเข้าใจได้มากขึ้น การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ การอ่านหนังสือต่างๆ สามารถอ่านได้ แต่ก็ไม่สามารถแปลความหมายได้ทั้งหมด เพราะในบางประเด็นก็ไม่เข้าใจ เช่น ข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับข่าวเรื่องเดียวกัน แต่พาดหัวข้อข่าวโดยใช้คำที่ไม่เหมือนกัน ก็ส่งผลให้ไม่เข้าใจถึงความหมายของข่าวนั้นอย่างแท้จริง

ด้านที่ 2 การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

ส่วนใหญุ่มักจะเกิดปัญหาในเรื่องของการประกอบอาชีพ ในเรื่องของการสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างาน ซึ่งไม่เข้าใจในความหมายที่สื่อสาร แปลความหมายผิด ทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน อย่างเช่น การรับคำสั่งจากหัวหน้างาน ที่สั่งมาแต่พนักงานที่หูหนวกไม่เข้าใจในคำสั่ง แล้วทำให้งานที่ออกมาผิดพลาด อาจโดนตำหนิ หรือการจ่ายค่าตอบแทนที่ลดลง

ด้านที่ 3 การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self-reliance)

ในการสื่อสาร บ่อยครั้งที่ต้องอาศัยล่ามภาษามือเป็นสื่อกลางการสื่อสาร ระหว่างคนหูดีและคนหูหนวก เกิดอุปสรรค เนื่องจากทรัพยากรของล่ามภาษามือมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับองค์กร หน่วยงานต่างๆเกิดปัญหา และในส่วนของคนหูหนวกที่ไม่ได้เรียนภาษามือ ก็ต้องอาศัยล่ามภาษามือที่เป็นคนหูหนวก เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนแล้วคนหูหนวกที่ไม่ได้เรียนภาษามือจะมีจำนวนมากกว่าคนหูหนวกที่ได้เรียนภาษามือ

ด้านที่ 4 การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

โดยมากคนหูหนวกจะเกิดความท้อแท้ น้อยเนื้อต่ำใจ จากปฏิกิริยาคนในครอบครัว และคนรอบข้าง คนหูดีมักจะหัวเราะเยาะคนหูหนวก และมองข้ามความสำคัญของคนหูหนวก คนหูดีมักจะคิดว่าคนหูหนวกมีปัญหา เนื่องจากในเรื่องสื่อสาร คนหูหนวกจะต้องอาศัยการถามย้ำหลายๆ ครั้ง จึงจะเข้าใจความหมายในเรื่องนั้น แต่จะก่อให้เกิดความรำคาญใจแก่ผู้ที่ถูกถาม

ด้านที่ 5 การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

คนหูหนวกมักจะให้ความไว้วางใจกับคนที่สามารถสื่อสารกับเขาได้รู้เรื่อง(ล่ามภาษามือ, ญาติพี่น้อง) เนื่องจากเกิดช่องว่างในการสื่อสาร ซึ่งคนหูหนวกเองก็ต้องถามย้ำๆ และเมื่อผู้ถูกถามเกิดความรำคาญก็จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีปัญหาต่อกัน

3. ความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ผู้วิจัยสรุปความต้องการ และวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การพึ่งตนเองด้านเทคโนโลยี (technological self-reliance)

สิ่งที่ผู้พิการทางการได้ยินต้องการเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ก็คือ การเพิ่มช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร สถานีโทรทัศน์ มีเพียงบางช่องเท่านั้นที่มีล่ามภาษามือ ซึ่งมีจำนวนน้อยก็ทำให้คนหูหนวกสามารถที่จะดูโทรทัศน์ได้เพียงบางช่อง

ด้านที่ 2 การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ (economic self-reliance)

ความต้องการของผู้พิการทางการได้ยินด้านการพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจสะท้อนออกมาจากมุมมองในด้านของการมีอาชีพ หากผู้พิการทางการได้ยินไม่สามารถประกอบอาชีพ ไม่สามารถหาเลี้ยงตนเองได้ก็ย่อมที่จะแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้พิการทางการได้ยินจึงมีความต้องการมีอาชีพ เพื่อหาเลี้ยงตนเอง และครอบครัว ไม่อยากให้สังคมมองว่าตนเองเป็นคนมีปัญหา แต่อยากให้สังคมมองว่าตนนั้นก็มีความเหมือนกันหากได้รับการฝึกฝน

ด้านที่ 3 การพึ่งตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติ (natural resources self-reliance)

ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาตินั้น ผู้พิการทางการได้ยินส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่ไม่ได้พึ่งพิงธรรมชาติ แต่เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการดำรงชีพ ดังนั้น

การที่สามารถใช้สิ่งรอบตัวมาเพื่อพึ่งตนเองได้นั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น และความต้องการที่สำคัญก็คือ การที่สังคมหยิบยื่นทรัพยากรที่มีอยู่ให้พวกเขาได้มีโอกาสได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้น

ด้านที่ 4 การพึ่งตนเองด้านจิตใจ (Psychological self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินอยากให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับคนหูหนวก ไม่อยากให้มองว่าคนหูหนวกเป็นคนที่มีความพิการ เวลาตนเองมีปัญหาเมื่อต้องการสื่อสารกับคนทั่วไปสิ่งที่ต้องการก็คือล่ามภาษามือ เพราะตนเองไม่สามารถสื่อสารให้กับคนทั่วไปเข้าใจกับสภาพจิตใจเมื่อเกิดปัญหาได้

ด้านที่ 5 การพึ่งตนเองด้านสังคม (socio-cultural self-reliance)

ผู้พิการทางการได้ยินอยากให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับคนหูหนวก ไม่อยากให้มองว่าคนหูหนวกเป็นคนที่มีความพิการ อยากให้ยอมรับ และเรียนรู้วัฒนธรรมของคนหูหนวก ซึ่งในการสื่อสารนั้นคนหูหนวกจะสามารถรับรู้ได้เร็วถึงปฏิกริยา การแสดงออกของคนหูดี เช่น การแสดงออกของสีหน้า ท่าทาง ที่บ่งบอกถึงความพอใจหรือไม่พอใจ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบายโดยมุ่งหมายให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไปจากผลการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ ข้อเสนอแนะต่อสังคม และข้อเสนอแนะต่อแนวทางดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ

1. ให้รัฐเพิ่มช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยิน เช่น การเพิ่มช่องทางเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรทัศน์ โดยกำหนดให้มีช่องล่ามทุกช่อง และให้ความสำคัญกับช่องล่ามดังกล่าว โดยไม่ให้มีตัววิ่งมาบดบังการมองของผู้พิการทางการได้ยิน
2. ให้รัฐจัดหาล่ามภาษามือให้เพียงพอกับความต้องการของผู้พิการทางการได้ยิน เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้พิการทางการได้ยินกับคนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่ราชการ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น
3. ให้รัฐมีมาตรการช่วยเหลือ และสนับสนุนพ่อแม่ที่มีลูกเป็นผู้พิการทางการได้ยินได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษามือ

4. ให้รัฐฟื้นฟูผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่ได้เรียนภาษามือให้เข้าใจภาษามือ และสามารถสื่อสารด้วยภาษามือได้ เพื่อที่จะได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษามือได้มีจำนวนมากกว่าผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือถึง 90 %

5. ให้รัฐพัฒนาทักษะภาษามือของครูในโรงเรียนโสตศึกษาทั่วประเทศ รวมไปถึงการฝึกอบรมครูที่จะเข้ามาสอนในโรงเรียนโสตศึกษาในอนาคต ให้มีการผ่านการเรียนล่ามภาษามือมาโดยตรง เพื่อจะไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารกับผู้พิการทางการได้ยิน

6. หากรัฐจะส่งเสริม หรือสนับสนุนผู้พิการทางการได้ยินไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ต้องการให้รัฐคำนึงถึง “การสื่อสาร” เป็นหลัก ให้รัฐพิจารณาว่าจะทำอะไรให้ผู้พิการทางการได้ยินนั้นสามารถเข้าใจสิ่งที่รัฐต้องการสื่อสารได้อย่างยั่งยืน

7. ให้รัฐมีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนให้คนทั่วไปได้เรียนภาษามือ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเรื่องของการสื่อสารระหว่างคนทั่วไป และผู้พิการทางการได้ยินจะได้สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ

ข้อเสนอแนะต่อสังคม

1. ผู้พิการทางการได้ยินต้องการให้คนทั่วไปยอมรับ และเรียนรู้วัฒนธรรมของตน ซึ่งในการสื่อสารนั้น ผู้พิการทางการได้ยินจะใช้การแสดงออกของสีหน้า และท่าทาง เพื่อประกอบการอธิบายให้คนทั่วไปเข้าใจ ซึ่งจะตรงกันข้ามกับคนทั่วไปที่ใช้การแสดงออกของสีหน้า และท่าทางแทนความไม่พอใจ และต้องการให้สังคมเข้าใจ เปิดใจ พร้อมยอมรับความสามารถของผู้พิการทางการได้ยิน ไม่อยากให้มองว่าผู้พิการทางการได้ยินเป็นคนที่มีความผิดปกติ

2. ด้านตลาดแรงงาน ต้องการให้สังคมเปิดใจยอมรับผู้พิการทางการได้ยิน ให้โอกาสพวกเขาได้ทำงานในบริษัท ให้เปิดใจยอมรับว่าพวกเขาเป็นคนที่มีความสามารถหากได้รับการฝึกฝนเพื่อจะได้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เลี้ยงตัวเอง และครอบครัวได้

ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงาน

1. ควรมีสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้พิการทางการได้ยิน และแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการทางการได้ยิน

2. ทุกภาคส่วนในสังคมควรสนับสนุนและให้โอกาสผู้พิการทางการได้ยินได้แสดงความสามารถของตนในการประกอบอาชีพจะได้มีรายได้เลี้ยงชีพตน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง

3. ควรมีการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ทุกระดับ มีการบริหารจัดการแบบทั่วถึง จะทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการทางการได้ยินมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. ควรส่งเสริมให้มีการจัดการระบบการสร้างล่ามภาษามืออย่างจริงจัง และมีการกำหนด ตำแหน่งล่ามภาษามือในหน่วยงานราชการ

5. ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้พิการทางการได้ยินให้มีความเชื่อมโยงกันให้มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารให้ผู้พิการทางการได้ยินทราบสิทธิของตนตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ผู้พิการทางการได้ยินรู้เท่าทันสถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถปรับ และพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ หรือตัวชี้วัดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐาน สำหรับการบ่งชี้ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยิน

2. ควรมีการศึกษาในมิติของภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการพึ่งตนเองของผู้พิการทางการได้ยินซึ่งจะช่วยสะท้อนแนวคิดของหน่วยงานดังกล่าว และพิจารณาถึงความสอดคล้องของมิติของภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้พิการทางการได้ยินต่อไป

3. ควรมีการศึกษาความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางการได้ยินในแง่ของผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษามือได้ เนื่องจากปัญหาสำคัญของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร คือ การสื่อสาร ดังนั้นผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษามือได้ จะมีอุปสรรคต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือได้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากจำนวนผู้พิการทางการได้ยินที่ไม่สามารถใช้ภาษามือได้นั้นมีสัดส่วนมากกว่าผู้พิการทางการได้ยินที่สามารถใช้ภาษามือได้ถึงร้อยละ 90

บรรณานุกรม

- กชนันท์ อินสมพันธุ์. (2550). **การศึกษาความต้องการรูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการทางการมองเห็น**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศักดิ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กมลพรรณ พันธุ์. **ไอลอส การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ**. นนทบุรี: โรงพิมพ์อัมรินทร์ของมูลนิธิคนพิการไทย.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2546. **รอบรู้เรื่องคนพิการ**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทพเพ็ญวานิชย์.
- _____. (2547). **รายงานสถานการณ์ทางสังคม เรื่อง ความก้าวหน้าการพัฒนา “คนพิการ” 2547**. ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-กันยายน 2547.
- กิตติยา ไสสอาด. (2552). **การส่งเสริมการเข้าถึงบริการสวัสดิการสำหรับคนพิการในจังหวัดพิษณุโลก ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ขนิษฐา เทวินทรภักดี. (2540). **แผนผังการฟื้นฟูสมรรถภาพ: ผู้พิการที่ยังยืนของคนพิการ**. กรุงเทพฯ: กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- คณะกรรมการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการ. (2546). **แนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ**. กรุงเทพฯ: นานาสังพิมพ์.
- คณะทำงาน แผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย. (2551). **ก้าวอย่างและทางเดิน สรุปผลการดำเนินงานในระยะที่สอง แผนงานเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย 2548-2551**. กรุงเทพฯ: แผนงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการในสังคมไทย.
- คมสัน หุตะแพทย์. (2544). **คู่มือพึ่งตนเอง**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา.
- จิราวดี ศรีสุวรรณ. (2550). **ศักยภาพของพุทธเกษตรกรรมในการพึ่งตนเองของชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนปฐมมฤค จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศักดิ์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุริรัตน์ ผ่องแผ้ว และคณะ. (2535). **แผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยเรื่องคนพิการ**. กรุงเทพฯ:

สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย.

ชูชีพ อ่อน โศกสูง. (2527). **จิตวิทยาเด็กปกติ**. กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู.

จิตติมา เจียมสวัสดิ์. (2550). **ความสามารถในการพึ่งตนเองของสมาชิกกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว:**

กรณีศึกษา กลุ่มผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์บ้านมะกอกใต้ ตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง

จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทวี เชื้อสุวรรณทวี. (2551). **มองความพิการผ่านแนวคิดและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ:

บริษัท ธนาเพรส จำกัด.

คุณิ ดิหนอง. (2545). **สภาพปัจจุบันของการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ**

ทางการได้ยินในโรงเรียนโสตศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

งานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชนายุส ธนธิต, ประฤดา สุริยันต์ และยุวดี ถิรธราดล. (2549). **รายงานการวิจัย เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก**

สำหรับคนพิการและเพื่อทุกคนในสังคม. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์. สำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส

คนพิการ และผู้สูงอายุ, สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์คนพิการ.

นิธินันท์ โลกคาน. (2547). **การพึ่งตนเองของคนพิการทางการกายในอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น**.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประกาย กิจธิคุณ (2551). **ก้าวข้ามขีดจำกัด ด้วยใจเกินร้อย**. กรุงเทพฯ: กิเลนการพิมพ์.

ประวีณ รอดเขียว. (2551). **เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน.**

: คัมภีร์ กศน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ปัทมอร เสี่ยงแดง. (2552). **การท่องเที่ยวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวในสังคมไทย**. วิทยานิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พวงแก้ว กิจธรรม. (2551). **คู่มือการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวคนพิการและผู้สูงอายุ**. นนทบุรี:

โรงพิมพ์อัมรินทร์ของมูลนิธิตนพิการไทย.

- _____. (2553). **การดำเนินงานของกระทรวงคมนาคมเรื่อง สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ**
คนพิการตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2550-2554
ณ วันที่ 28 มกราคม 2553. มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.tddf.or.th> เข้าถึงเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2553.
- พิมพ์จิตร์ กาญจนสินธุ์. (2546). **ศึกษาสภาพปัจจุบันและความพึงพอใจในการทำงานของ**
ครูหูหนวก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2546). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชน.**
 กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาริ ปัญจะพลินกุล. (2543). **การเข้าถึง (Access) บริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ:**
ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ
กรมประชาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
 และนโยบายสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรากรณ์ ชัดสี. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งตนเองของคนพิการ ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง**
จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีทับทิม พานิชพันธ์. (2541). **วิธีการที่ใช้ในงานสังคมสงเคราะห์มหภาค: การบริหารงาน**
สวัสดิการสังคมเชิงรุก. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ มาปง. (2551). **การเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียน**
คนพิการ: ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี.
 วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบาย
 สวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกิจการ
 โทรคมนาคมแห่งชาติ. (2551). **กรอบแนวคิดและความเป็นมาของความเหลื่อมล้ำ**
ในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา จำกัด.
- _____. (2544). **รายงานการศึกษาแนวทางการให้บริการโทรคมนาคมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ**
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม.

- สมชาย ศรีเอียด. (2553). **การพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง: ศึกษากรณี แหล่งเรียนรู้การเกษตรเพื่อ
การพึ่งตนเองและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น บ้านคลองทุเรียน อำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2531. **การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของสังคมชนบทไทย: ปัจจัยทางสังคม
และวัฒนธรรม**. วารสารสังคม 25 (เมษายน 2531, 72-91)
- _____. (2537). **ตัวแบบเชิงซ้อนการพึ่งตนเองของชุมชนชนบท**. พัฒนาชุมชน 33
(มีนาคม): 35-49.
- _____. (2539). **ทฤษฎีสังคมวิทยา การสร้าง การประเมินค่า และการใช้ประโยชน์**. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2551). **ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันต์ชัย รามะนพ. (2550). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถใน
การพึ่งตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุกัญญา บุญคง. (2551). **แนวทางการพัฒนาการเข้าถึงบริการด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับ
คนพิการในการใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสน่ห์ จามริก. (2523). **ความยากจนในชนบท**. เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 1
(มกราคม-กุมภาพันธ์): 25.
- สำนักงานคณะกรรมการกระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **การส่งเสริมคนพิการเข้าทำงานด้าน
การศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.ค. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์. (2534). **พระราชบัญญัติ
การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534**. กรุงเทพฯ: กรมประชาสงเคราะห์
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการ.

- . (2550). **พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการ.
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2552). **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- . (2554). **สถิติข้อมูลคนพิการตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2537 – 31 ธ.ค. 2554**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- . (2555). **สถิติข้อมูลคนพิการตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2537 – 31 ม.ค. 2555**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2547). **การสร้างแนวทางความร่วมมือด้านการวิจัยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน เพื่อเสริมสร้างยุทธศาสตร์ทางปัญญาในการพัฒนาประเทศ**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สุริพันธ์ เทพอด. (2548). **การวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนหูหนวกชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเศรษฐเสถียร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรรณณ สิริวัฒน์ธนกุล. (2553). **การเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานของคนพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกายในจังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2545). **สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนา**. พระนครศรีอยุธยา: เทียนวัฒนา.
- โอเคเนชั่น. **การดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ (Independent Living)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/index.php> เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2554.
- Deborah A. Stone. (1981). *The Limits of Professional Power: National Health Care in the Federal Republic of Germany*. New York: University of Chicago Press.
- Mayberry, R. I. (1997). *The Critical Period for Language Acquisition and the Deaf Child's Language Comprehension: A Psycholinguistic Approach* [Online]. Available: www.acfos.org/publication/ourarticles/pdf/acfos11intro_mayberry.pdf. [2012, January 5].

- Mayberry, R. I. & Eichen, E. B. (1991). The long-lasting advantage of learning sign language in childhood: Another look at the critical period for language acquisition. *Journal of Memory and Language*, 30, 486-512.
- Myklebust, H. (1964). *The Psychology of Deafness*. New York: Grune and Stratton.
- Shea, T. M. & Bauer, A. M. (1994). *Learners with Disabilities A Social Systems Perspective of Special Education*. New York: Wm. C. Brown Communications, Inc.